

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
EDUKOLOGIJOS FAKULTETAS
UGDYMO SISTEMŲ KATEDRA

Jurgita Krasnickaitė

Švietimo kokybės vadybos magistrantūros
studentė

**INFORMACINIŲ KOMUNIKACINIŲ TECHNOLOGIJŲ TAIKYMAS
GERINANT PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ ANGLŲ KALBOS UGDYMO
KOKYBĘ**

Magistro darbas

Mokslinė vadovė:
lekt. dr. T. Bakanovienė

Šiauliai, 2014

Darbas originalus..... Jurgita Krasnickaitė
(studento parašas)

SANTRAUKA

Magistro baigiamajame darbe nagrinėjama INFORMACINIŲ KOMUNIKACINIŲ TECHNOLOGIJŲ TAIKYMAS GERINANT PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ ANGLŲ KALBOS UGDYMO KOKYBĘ.

Kokybė visose Europos šalyse laikoma prioritetu, jai skiriamas vis didesnis dėmesys. Net 1998 m. Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija kokybę paskelbė vienu iš švietimo reformos prioritetų, todėl itin svarbi tapo mokyklos veiklos kokybė.

Šiandieniniai vaikai gyvena labai daugiasluoksniėje aplinkoje. *2003 – 2012 metų Lietuvos švietimo strateginėse nuostatose* teigiama, jog kiekvienas Lietuvos pilietis, be gimtosios kalbos, mokėtų 2 – 3 užsienio kalbas. Nuo 2009 metų Lietuvoje pradėta įgyvendinti ankstyvąjį užsienio kalbos mokymą ir pirmosios užsienio kalbos pradedama mokytis antroje klasėje. Jau ilgą laiką užsienio kalbos ugdymo svarba pripažįstama daugiakultūroje Europoje, o informacinės komunikacinės technologijos (IKT) keičia visų, taip pat ir vaikų, požiūrį į kalbą. Pedagogams labai svarbu atrasti IKT vietą ugdymo procese ir tinkamai bei efektyviai jas panaudoti. Todėl šiame darbe buvo labai svarbu ištirti pedagogų požiūrį į IKT taikymą gerinant pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę.

Darbe išanalizuota mokslinė literatūra, dokumentai IKT taikymo aspektu. Išsiaiškinta pradinių klasių anglų kalbos ugdymo tikslas, paskirtis, IKT taikymas ir veiksniais, kurie lemia ugdymo kokybę.

Apklausus pedagogus ir atlikus ugdomosios aplinkos stebėjimą galima teigti, veiksniai labiausiai lemiantys ugdymo kokybę yra: veiklos planavimas, tikslingumas ir nuoseklumas, tikslo įgyvendinimas, tobulinimas bei vertinimas, mokinio amžius, protiniai gabumai, motyvacija, gabumai kalbai ir asmenybės bruožai, pedagogo IKT kompetencija, IKT bazė mokykloje.

SUMMARY

Master's paper analyses THE APPLICATION OF INFORMATION COMMUNICATION TECHNOLOGIES IMPROVING THE QUALITY OF ENGLISH LANGUAGE EDUCATION IN PRIMARY SCHOOLS.

The quality is a priority in European countries. All attention is attached to it. Lithuanian ministry of education and science published that the quality is one of all priority of education reforms in 1998. That is why the quality of school's education became very important.

Children live in very multipartite environment in modern days. The strategy of Lithuanian education attitudes in 2003 – 2012 proposes that every Lithuanian person must know 2 – 3 foreign languages. From 2009 was starting to realize early foreign language learning in Lithuania. The first foreign language is started to learn in the second form. Foreign language is very important and accepted in our multicultural Europe long time ago. Information communication technologies (ICT) changed opinion of foreign language among teachers and children. It is very important to discover the effective usage of ICT in the training process. Therefore, one of the purposes was to reveal the attitude of educators of ICT practice improving the quality of English language education in primary schools.

The paper analyzes and ascertains the ICT nonfictions, documents, English language education's aim, purpose, the ICT usage and factors in primary schools, which determines the quality of education.

The results of educators' answers and the outlook of educational environment indicate the factors which are the most determining educational quality: the planning of practice, expedience and consistency, the aim's realization, development and evaluation, the age of student, mental faculty, motivation, and the faculty of language, the features of personality, the educator's ICT expertise and the ICT base at school.

TURINYS

ĮVADAS	5
1. INFORMACINIŲ KOMUNIKACINIŲ TECHNOLOGIJŲ TAIKYMAS GERINANT PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ ANGLŲ KALBOS UGDYMO KOKYBĘ	10
1.1. Anglų kalbos ugdymo pradinėje mokykloje paskirtis	10
1.2. Anglų kalbos pradinėje mokykloje ugdymo kokybės samprata ir ją lemiantys veiksniai	12
1.3. Informacinių komunikacinių technologijų taikymą, gerinant ugdymo kokybę, sąlygojantys veiksniai	16
1.3.1. Informacinių komunikacinių technologijų taikymo pradinėje mokykloje ypatumai ...	22
1.3.2. Anglų kalbos pedagogų, ugdančių pradinių klasių mokinius, informacinių komunikacinių technologijų taikymo kompetencija	25
2. INFORMACINIŲ KOMUNIKACINIŲ TECHNOLOGIJŲ TAIKYMAS GERINANT PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ ANGLŲ KALBOS UGDYMO KOKYBĘ EMPIRINIS TYRIMAS	30
2.1. Tyrimo metodika, organizavimas ir imties charakteristika	30
2.2. Pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymosios aplinkos tyrimo rezultatai	34
2.3. Anglų kalbos mokytojų nuomonė apie informacinių komunikacinių technologijų taikymą gerinant ugdymo kokybę, tyrimo rezultatai	35
IŠVADOS	53
REKOMENDACIJOS	55
LITERATŪRA	56
DOKUMENTAI	61
PRIEDAI	

IVADAS

Tyrimo aktualumas. Europos komisijos Leonardo da Vinčio projekto programoje (2006) pabrėžiama kokybės idėja, kurios iš pradžių įsigalėjusios pramonės sektoriuje, tačiau pastaruoju metu tapo svarbios įvairiose srityse. Įsiliejimas į bendrą Europos Sąjungos švietimo erdvę Lietuvai kelia konkurencingumo išlaikymo ir užtikrinimo uždavinį. Kokybė visose Europos šalyse laikoma prioritetu, jai skiriamas vis didesnis dėmesys. Net 1998 m. Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija kokybę paskelbė vienu iš švietimo reformos prioritetų, todėl itin svarbi tapo mokyklos veiklos kokybė.

Nuo XVII a. vidurio daugelyje Europos šalių ugdymo technologija suabsoliutinta: vadovėlis laikomas absoliučia mokymo priemone. XX a. ugdymo technologija orientuota į ugdytinio vidinių galių, jo individualios patirties plėtrą. Tokios technologijos, kurias pabrėžia Dž. Diujo, A. Lajus, M. Montessori, S. Frenė pagrindas yra pačių ugdytinių veiklos – žaidybinės, pažintinės, visuomeninės, darbinės, meninės ir kitokios – organizavimas. XXI a. informacinėje, dabar jau vadinamoje žinių visuomenėje, formuojasi informacinės technikos priemonėmis grindžiama ugdymo technologija. Svarbiausias šios technologijos ypatumas – ugdomosios sąveikos realizavimas tarpininkaujant techninėms priemonėms (Bitinas, 2000).

Informacinės komunikacinės technologijos (IKT) ir daugeliui žmonių tapo neatsiejama ir būtina gyvenimo dalis, kuri tampa viena iš esminių XXI amžiaus įgūdžių. A. Augustinaitis (2000, 2002) daug tyrinėjo apie moderniąją informacinę visuomenę, tendencijas, informacinę žinojimo sandarą. Teigiama, jog visuomenė tampa laisva ir jos nariams atsiveria nevaržoma laisvė ugdyti save, tapti besimokančia visuomenė. N. Paliulis ir N. Astrauskienė (2003) teigia, jog informacinė visuomenė susijusi su informacinių technologijų taikymu, tačiau reikalingos ir žinios. Žinojimas arba žinios ir informacinės komunikacinės technologijos neatsiejami vienas nuo kito. Labai daug dėmesio joms skiriama švietimo srityje: taikant informacines technologijas ugdymo srityje tikimasi mokymo ir mokymosi kokybinio ir kiekybinio šuolio, moksleivių motyvacijos gerinimo, praktinių ir teorinių žinių sąsajos. Šiuolaikinių informacinių technologijų plėtimas tampa ypač aktualus ugdymo procese. B. Bitinas (2000) teigia, jog XXI a. informacinės technikos priemonėmis grindžiama ugdymo technologija. Mokyklose sparčiai daugėja įvairių informacinių technologijų priemonių. J. Navickaitė (2010) Tarptautinio Informacinių technologijų taikymo švietime tyrimo (SITES) duomenimis, pateikia veiklų, kurioms dažniausiai pedagogai naudoja IKT ir rezultatai, kurie pasiekiami naudojant IKT. Daugiau nei pusė apklaustųjų mokytojų matematikos ir gamtos mokslų pamokoms IKT naudoja naujai informacijai perteikti. Tačiau mokinių mokymuisi didelės įtakos matematikos arba gamtos mokslų mokymosi rezultatams IKT neturi. Teigiama, jog geriau

besimokantys mokiniai yra tiesiog labiau įgudę naudotis kompiuteriu. Taip pat buvo tiriama jaunosios kartos kompiuterinio raštingumo lygis, kurie kompiuterį naudoja informacijos paieškai, internetiniams pokalbiams ir elektroniniam susirašinėjimui. Pasak V. Brazdeikio (2009) daugelis tyrėjų (Jucevičienė, Petkūnas, 2006; Schacter, 1999) sutaria, jog IKT yra naudingos ugdymui, tačiau yra priklausymas nuo galimybių, t.y. pabrėžiama konservatyvi švietimo prigimtis. Nors ir norima, kad IKT pagerintų mokinių mokymosi motyvaciją, pagerėtų rezultatai, tačiau tik įdiegimas techninių priemonių neišsprendžia visų mokymo proceso organizavimo problemų. IKT diegimas siejamas su moksleiviais, su jų mokymosi ir mokymo rezultatų gerinimu, profesiniu tobulėjimu. Pabrėžiama, efektyvus, rezultatyvus mokymas priklauso nuo mokyklose dirbančių kvalifikuotų pedagogų, kurie geba visapusiškai ir racionaliai panaudoti turimą techninę ir programinę įrangą. Labai svarbu atrasti IKT vietą ugdymo procese ir tinkamai bei efektyviai jas panaudoti.

2006 m. Europos šalyse atlikti tyrimai parodė, jog daugumos (83 proc.) Europos pradinė mokyklų mokytojų turi teigiamą požiūrį į IKT naudojimą pamokose, kur mokiniai nukreipiami savarankiškai dirbti – ieškoti informacijos, ją kaupti bei apdoroti (Bert Jaap van Oel, 2007).

Šiandieniniai vaikai gyvena labai daugiasluoksnėje aplinkoje. Pastebima tendencija, jog visame pasaulyje pradedama mokytis anksčiau užsienio kalbų nei tai būdavo daroma anksčiau, maždaug prieš penkiolika metų. Pagal „naudingumo principą“ dažniausiai pasirenkama ta kalba, kuri laikoma reikšmingiausia. Pradinėje mokykloje jos mokosi trejus metus. Pirmoji užsienio kalba pasirenkama iš trijų Europos kalbų: anglų, prancūzų, vokiečių (Widlok, 2010).

2003 – 2012 metų Lietuvos švietimo strateginėse nuostatose teigiama, jog kiekvienas Lietuvos pilietis, be gimtosios kalbos, mokėtų 2 – 3 užsienio kalbas. Nuo 2009 m Lietuvoje pradėta įgyvendinti ankstyvąjį užsienio kalbos mokymą ir pirmosios užsienio kalbos pradedama mokytis antroje klasėje. Taigi, globalūs procesai ir naujos informacinės technologijos keičia visų, taip pat ir vaikų, požiūrį į kalbą. Jau ilgą laiką užsienio kalbos mokymo ir mokymosi svarba pripažįstama daugiakultūroje Europoje.

Užsienio kalbos mokymas(is) pradinėje mokykloje sąlygiškai skirstomas į dvi pakopas. Pirmoji pakopa trunka vienerius metus, t.y. antroje klasėje, antroji pakopa tęsiasi antraisiais ir trečiaisiais mokymosi metais, t.y. trečioje ir ketvirtoje klasėje.

T. Bulajeva atliko tyrimą „Ankstyvojo užsienio (anglų) kalbos mokymo kokybė“ (2006), kuriame paaiškėjo, jog ketvirtos klasės tirtų mokinių skaitymo, rašymo ir klausymo gebėjimai atitinka ankstyvojo (anksčiau vadinamo) užsienio (anglų) kalbos mokymo *Bendrujų programų ir išsilavinimo standartų* reikalavimus. Taip pat paaiškėjo, kad didelę įtaką užsienio kalbos mokymosi kokybei turi tėvų išsilavinimas, kalbinė situacija šeimoje, turimi edukaciniai ištekliai. Buvo iširta mokymosi aplinkos įtaka mokymosi kokybei. Paaiškėjo, jog vaizdinės ir informacinės priemonės

yra svarbios siekiant aukštesnių moksleivių pasiekimų, jos taip pat daro didelę įtaką mokinio mokymosi motyvacijai. Moksleivių, kurių kabinetai aprūpinti vaizdine ir informacine įranga, pasiekė geresnių rezultatų.

2006 metais atlikto tyrimo „IKT integravimas į kalbų mokymą ir mokymąsi“ ataskaitoje, kuris atliktas Europos mokyklose, patvirtinama IKT nauda užsienio kalbų mokymosi procese. Buvo įrodyta, kad besimokantiejiems IKT naudinga tokiose srityse, kaip motyvacija ir įgūdžiai, susikaupimas, žinių apdorojimas, nepriklausomas mokymasis, kritinis mąstymas ir komandinis darbas. Taip pat patvirtinta, jog IKT naudojimas didžia dalimi priklauso nuo to, kaip mokytojas naudoja IKT mokymo ir mokymosi procese. (Kumar, Tammelin, 2008)

Investuojant dideles lėšas į mokyklų kompiuterizavimą daugeliui, tame tarpe mokytojams, politikams ir visuomenei kyla klausimas, ar investicijos gali atsipirkti, ar bus grįžtamasis ryšys, ar mokinių pasiekimai pagi pagerėti, kai mokymosi procese naudojamos informacinės komunikacinės technologijos. J. Navickaitė (2010) mano, jog šiam patvirtinimui arba paneigimui reikėtų išsamesnių ir netgi ilgalaikų tyrimų.

J. Kemeklienė (2011) savo moksliniame darbe pateikė tyrimą apie tai, kokią veiksmingumą daro IKT naudojimas mokant antros klasės mokinius pasaulio pažinimo pamokose. Buvo nustatyta, kad pamokos patrauklesnės, mokiniai įgyja daugiau žinių, jie yra labiau motyvuoti ir dėmesingesni. G. Dermontienė (2011) domėjosi ir atliko tyrimą IKT įtaka pradinėms klasių mokinių gimtosios kalbos pasiekimams. Išvadose taip pat pateikiama teigiamas poveikis mokinių mokymosi motyvacijai ir norui mokytis gimtosios kalbos. Orientuojantis į užsienio valstybės, analizuota IKT ir inovatyvių mokymosi metodų pasiūla ir taikymo praktika pradiniam ir specialiajame ugdyme. Taip pat tendencijų Lietuvoje aptarimas (Paulionytė J., Grabauskienė V., Žemgulienė A., Schoroškienė V., Makarskaitė – Petkevičienė R., 2010). Autorės atlikusios tyrimus nurodo, jog IKT naudojant mokymo procese pradiniam ugdyme yra veiksmingesnis nei tradicinis mokymas, tačiau liko neatsakyta, kurie faktoriai lemia tuos teigiamus rezultatus. T. Bulajeva (2006) tyrinėjo ankstyvojo užsienio kalbos mokymo(si) situaciją Lietuvoje ir aiškino įvairių švietimo bendruomenės grupių požiūrį į dabar jau privalomą ankstyvąjį užsienio kalbų mokymo įvedimą, (2007) ankstyvojo užsienio kalbos mokymo(si) kokybę Lietuvos mokyklose. V. Simokaitienė (2012) tyrinėjo ketvirtos klasės mokinių anglų kalbos pamokų mokymo(si) metodus / būdus moksleivių veiklos aktyvinimo aspektu.

Darbo problema. Atlikta mokslinių tyrimų analizė leidžia pastebėti, kad nėra pakankamai tyrimų, kurie reprezentuotų anglų kalbos pedagogų, ugdančių pradinėms klasių mokinius, IKT taikymo kompetencijos kaip sąlyga ugdymo kokybei gerinti. Todėl galime iškelti šiuos **probleminius klausimus:**

1. Kokie užsienio kalbos pedagogų, ugdančių pradinį klasių mokinius, IKT taikymo kompetencijos ypatumai?

2. Koks užsienio kalbos pedagogų požiūris į IKT taikymą ugdant pradinį klasių mokinių užsienio kalbą ugdymo kokybei gerinti?

Tyrimo objektas. Informacinių komunikacinių technologijų taikymo veiksniai, gerinantys pradinį klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę.

Hipotezė. Tyrimo metu buvo iškelta hipotezė – informacinių komunikacinių technologijų taikymą gerinat anglų kalbos pradiniam ugdyme kokybę įtakoja ugdymo aplinka IKT aspektu bei pedagogų informacinių komunikacinių technologijų taikymo kompetencijos.

Tyrimo tikslas. Ištirti informacinių komunikacinių technologijų taikymo veiksnius, įtakojančius pradinį klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti mokslinę literatūrą, dokumentus IKT taikymo ugdymo praktikoje klausimais.
2. Ištirti ugdomąją aplinką IKT aspektu.
3. Ištirti pradinio ugdymo anglų kalbos mokytojų IKT taikymo kompetencijas.
4. Išsiaiškinti mokytojų požiūrį į IKT užsienio kalbos pamokose pradinio ugdymo pakopoje panaudojimo naudingumą.

Tyrimo metodologija. Kokybės ugdymo procese galima vertinti pagal pagrindinius komponentus: ugdomojo proceso planavimas, numatyto tikslo įgyvendinimas, ugdomosios veiklos nuoseklumas ir tikslingumas, ugdomosios veiklos vertinimas, nuolatinis ugdomosios veiklos tobulinimas, gerinimas pasitelkiant įvairiausias metodus.

Tyrimas remiasi humaniško principu, kadangi pagalba yra vienas iš pradinio ugdymo veiklos rodiklių, kuriuo privalo vadovautis pedagogas. Ugdomojo proceso būtina sąlyga – mokinio ir pedagogo bendravimas ir bendradarbiavimas. Taigi, pedagogas žinodamas kiekvienos klasės ar mokinio poreikius ir galias organizuojant tinkamą ir tikslingą ugdomąją veiklą (Bitinas, 2000).

Konstruktivistai pabrėžia, kad žinios ir supratimas yra veikla. Kadangi visi žmonės privalo dalyvauti visuose kaitos procesuose, aktyviai mokymuisi, todėl remtasi ir konstruktyvistinėmis nuostatomis. Mokymasis visą gyvenimą ir yra esminis, siekiantiems išgyventi, nagrinėti bei suprasti šių pokyčių įtaką dabarčiai ir ateičiai. Taigi, pedagogo profesija viena iš tų, kur tobulėjimas yra privalomas, kadangi mokiniams turi būti suteikiama tikslingi ugdomieji patarimai, pagalba ir pats ugdomasis procesas (Teresevičienė, Gedvilienė, Zuzevičiūtė, 2006).

Tyrimo metodai

1. Mokslinės literatūros analizė.

2. Anketinė apklausa.
3. Ugdomosios aplinkos stebėjimas.
4. Duomenų kiekybinė ir kokybinė analizė.

Tyrimo imtis ir organizavimas. Iš viso tyrime dalyvavo 195 anglų kalbos pedagogai, kurie ugdo pradinių klasių mokinius. Dauguma respondentų apklausta iš pietinės Lietuvos dalies miestų ir rajonų pradinių ir pagrindinių mokyklų, tai yra Alytaus, Druskininkų, Lazdijų, Marijampolės ir kt. Taip pat buvo vykdomas stebėjimo metodas, kuriame dalyvavo 4 pradinės ir 4 pagrindinės miesto mokyklos. Tyrimai buvo atlikti laikantis etinių principų ir garantuojamas anonimiškumas.

Tyrimo etapai:

- Pirmame etape analizuojama mokslinė literatūra, dokumentai, formuluojami tikslas ir uždaviniai.
- Antrame etape sudaromas tyrimo instrumentas, metodika bei hipotezė.
- Trečiajame etape atliekamas tyrimas.
- Ketvirtame etape atliekama statistinė duomenų analizė, apibendrinamas tyrimas, formuojamos išvados bei rekomendacijos.

Tyrimo naujumas. Lietuvoje atlikta tyrimų, kurie analizuoja anglų kalbos mokymą pradiniam ugdyme. Taip pat informacinių komunikacinių technologijų įtaka pradinio ugdymo mokinių mokymuisi pasaulio pažinimo pamokose. Tačiau nebuvo rasta atliktų tyrimų, kurie atskleistų informacinių komunikacinių technologijų taikymo veiksnius, gerinančius pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę. Dabartiniame ugdyme anglų kalbos mokymas ir informacinės komunikacinės technologijos yra glaudžiai siejamos viena su kita. Todėl labai svarbu atskleisti informacinių komunikacinių technologijų įtaką užsienio kalbos ugdymo kokybei pradiniam ugdyme. Ugdymo proceso dalyviai – mokytojas ir mokinys. Mokytojo profesionalumas daug lemiantis rodiklis mokinio vidinių galių plėtotei. Todėl labai svarbu pačių pedagogų požiūris ir nuostatos į savas kompetencijas informacinių komunikacinių technologijų aspektu.

Darbo struktūra. Magistro darbą sudaro santrauka lietuvių ir anglų kalbomis, įvadas, 2 skyriai, išvados, rekomendacijos, literatūros ir dokumentų sąrašas, priedai. Iš viso 71 puslapis. Darbe pateikta 2 lentelės ir 30 paveikslų. Literatūros sąrašė yra 60 literatūros šaltiniai, dokumentų sąrašė yra 6 dokumentų šaltiniai.

1. INFORMACINIŲ KOMUNIKACINIŲ TECHNOLOGIJŲ TAIKYMAS GERINANT PRADINIŲ KLASIŲ MOKINIŲ ANGLŲ KALBOS UGDYMO KOKYBĘ

1.1. Anglų kalbos ugdymo pradinėje mokykloje paskirtis

Lietuvos Respublikos strateginės švietimo gairėse 2003 – 2012 m. įvardyti pertvarkos uždaviniai visuomenės raidos kontekste. Viena iš strateginių nuostatų – prisidėti prie Europos piliečių bendruomenės kūrimo, kurios nariai, kaip pagrindinis „žmogiškųjų išteklių“ šaltinis, puoselėtų Europai būdingą daugiakalbystę. Tuo tikslu buvo įvestas anglų kalbos ugdymas, prasidedantis nuo antros klasės. Negimtosios kalbos mokymas pradinėse klasėse orientuotas į klausymą, kalbėjimą, skaitymą ir rašymą. Galutinis mokymo tikslas – komunikacinė kompetencija, apimanti lingvistinę, sociolingvistinę, diskursinę, strateginę ir sociokultūrinę subkompetencijas. Sėkmingai pritaikyta vaikams užsienio kalbos ugdymo programa turi atitikti bendruosius augančio vaiko asmenybės poreikius, kur ugdoma emocinis, kūrybinis, kalbiniai gebėjimai (Skripkienė, 2006).

Bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose (2008) pateikiama užsienio kalbos mokymosi pradiniam ugdyme tikslas – išsiugdyti elementarią užsienio kalbos komunikacinę kompetenciją. Aiškiai apibrėžiama mokymo turinio apimtis, kuri apibūdinama kaip žinių, nuostatų ir gebėjimų visuma. Užsienio kalbos mokyme ugdomos šios kompetencijos:

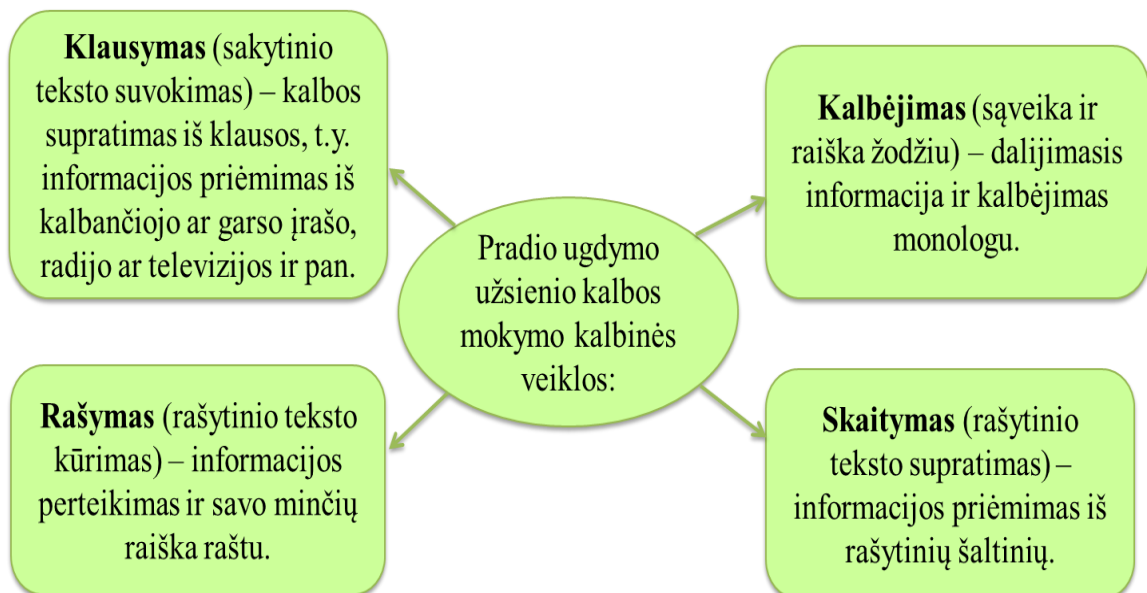
- lingvistinė – gramatinių kalbos išteklių žinojimas, gebėjimas juos atpažinti naudojant ir kuriant taisyklingos formos frazes ir sakinius;
- sociolingvistinė – žinios ir gebėjimai, kurie reikalingi tinkamai vartojant kalbą įvairiose socialinėse situacijose;
- pragmatinė – principų žinojimas, pagal kuriuos kalba veikia realiame gyvenime.

Bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose (2008) pateikiamos temos, kurios yra orientuotos į pačio mokinio patirtį. Jos yra suskirstytos dviem koncentrais, tai yra 1 – 2 klasėms ir 3 – 4 klasėms. Pirmajame koncentre mokiniams pateikiamos temos:

- apie save;
- mokinio aplinka;
- laisvalaikis, žaidimai, kasdienė veika;
- transporto priemonės;
- maitinimas, maisto produktai, parduotuvės ir pirkiniai;
- gamta, metų laikai, gyvūnai, augalai.

Taigi, šiame konkretniame ugdomi gebėjimai angliškais žodžiais, frazėmis ir sakiniais apibūdinti vardą, pavardą, tautybę ar amžių, gyvenamąją vietą, šeimą, draugus, mokyklą ir klasę. Neįvardijant gramatinių taisyklių mokiniai ugdomi reikšti savo mintis užsienio kalba. 3 – 4 klasėse temos kartojasi, tačiau daugiau plečiamas žodynas, mokomi gramatinių frazių negilinant į išsamesnes struktūras. Pagal užsienio kalbos pradiniam ugdymui *Bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus (2008)*, mokinių, baigusių ketvirtą klasę, žodynas, kuris reikalingas vartoti kalbą šioje pakopoje sudaro 1000 leksninių vienetų. Ši apimtis orientuota į Europos Tarybos kalbos mokymosi A1 lygio reikalavimus.

Įgyvendinant anglų kalbos temų turinį kiekvienoje pradinio ugdymo pakopoje kalbinę veiklą sudaro: klausymas, kalbėjimas, skaitymas, rašymas (žr. 1 pav.):

1 pav. **Kalbinė veikla pradiniam ugdymui užsienio kalbos mokyme**
(sudaryta darbo autorės pagal: *Bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus*, 2008)

Apibendrinant galima teigti, jog pradinio ugdymo amžiaus vaikams temų turinys, kurį pasirenka pedagogai individualiai, turi suformuoti palankų ir amžių atitinkantį požiūrį į kalbą. Anglų kalbos mokoma skatinant bendrauti su aplinka, tai yra mokytoju ir draugais. Mokiniai mieliau mokosi su jų kasdieniu gyvenimu susijusių žodžių ir frazių, kurių reikšmės aiškiai žino lietuvių kalboje. Pradiniam ugdymui svarbiausia yra komunikacinė kompetencija, kuri ugdoma pasitelkiant keturias kalbines veiklas: klausymą, kalbėjimą, skaitymą ir rašymą.

1.2. Anglų kalbos pradinėje mokykloje ugdymo kokybės samprata ir ją lemiantys veiksniai

Pagrindinis, reguliuojantis kokybės užtikrinimą visoje švietimo sistemoje įstatymas – tai Švietimo įstatymas, kuris priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 1991 m. birželio 25 d. Vienas iš svarbiausių Lietuvos įsipareigojimų – švietimo paslaugų kokybės užtikrinimas. Įstatyme grindžiamas veiksmingumo principu, kuris nurodo, kad „švietimo sistema siekia geros kokybės rezultatų sumaniai ir taupiai naudodama turimus išteklius, nuolat vertindama, analizuodama ir planuodama savo veiklą, remdamasi veiksminga vadyba – tinkamais ir laiku priimamais sprendimais“ (*LR švietimo įstatymas*, p. 17., 5 straipsnis, 3 punktas, 2011).

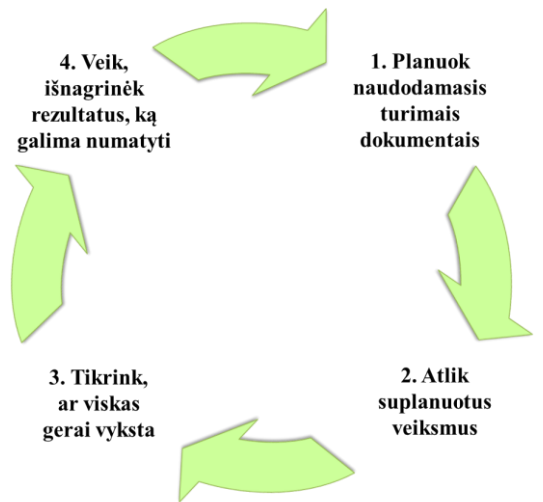
Egzistuojant žinių visuomenei ir stiprėjant globalizacijos poveikiui, ugdymo kokybės klausimas tampa vis aktualesnis tiek valstybei, tiek pavieniams asmenims. Ugdymo kokybės sąvoką galima aiškinti kaip ugdymo tikslų pasiekimo laipsnį. R. Girdzijauskienės ir kt. (2010) teigia, jei iškelti ugdymo tikslai pasiekti, tai sakoma, kad ugdymo kokybė gera, priešingu atveju – bloga. Konkretūs ugdymo kokybės apibrėžimai gali skirtis, nes skirtingos interesų grupės akcentuoja skirtingus ugdymo tikslų aspektus. Pagal J. Ruževičių (2005) kokybės samprata yra jos vadybos pamatas, kurios sąvoka nuo seno tyrinėjama daugybės akademinų ir verslo sluoksnių atstovų, tačiau dėl universalios kokybės apibrėžimo mokslo ir verslo atstovams iki šiol susitarti nepavyko. Priežastis yra kokybės sąvokos sudėtingumas ir platumas, kuriuos lemia didelė kokybės objektų įvairovė ir kokybės veiksnių bei jos sukeliamų problemų gausa. Tarptautinė standartizacijos organizacija (ISO – International Organisation for Standardisation) kokybę apibrėžia kaip turimųjų charakteristikų visumos ir reikalavimų atitikties laipsnį.

C. C. Barczyk (1999) analizuodamas J. M. Jurano mintis apie kokybę apibrėžia ją kaip „vartoti tinkamą“, kuris galėtų reikšti ydų nebuvimą arba daugybę elementų, kurie reikalingi visapusiškoms vartotojo reikmėms tenkinti. Nepaisant kokybės tikslumo, kokybė, jos lygis ir tenkinimas galutinai nustatomi tada, kai vartotojas suvokia bendrąją gaminio vertę ar jo tikimą vartoti konkurencijos požiūriu.

Kokybė – tai filosofinė kategorija. Manoma, kad pirmasis kokybę analizavo Aristotelis III a. prieš mūsų erą, kuris pabrėžia diferenciaciją pagal požymį, tai yra geras – blogas. Tačiau Hėgelis XIX a. ją sutapatina su buitimi. Tai tarsi kažkas tampa niekuo ir praranda savo kokybę. Šuchartas kaip ir Aristotelis kokybę vertina iš subjektyviosios ir objektyviosios pusės, nors amžiaus tarpiniai labai skiriasi. Dž. M. Džuranas mano, kad geriausia kokybę nusakyti pagal paskirties atitikimą, tai yra pagal vartotojo poreikį (Čereška, Pauža, 2005).

Vieno iš teoretikų W. E. Demingo teigimu kokybė ir jos sistema orientuota į organizacijos grupės procesą. W. E. Demingas sukūrė universalų kokybės tobulinimo modelį: „planuok – daryk -

tikrink – veik“ (angl. plan – do – check – act). Ciklas paremtas prielaida, kad tobulinimai atsiranda taikant žinias. Taip įgyvendinant W.E. Demingo idėjas buvo tobulinama kokybės vadyba (žr. 2 pav.).

2 pav. „PDTV“ W. E. Demingo ciklas
(Vanagas, 2008)

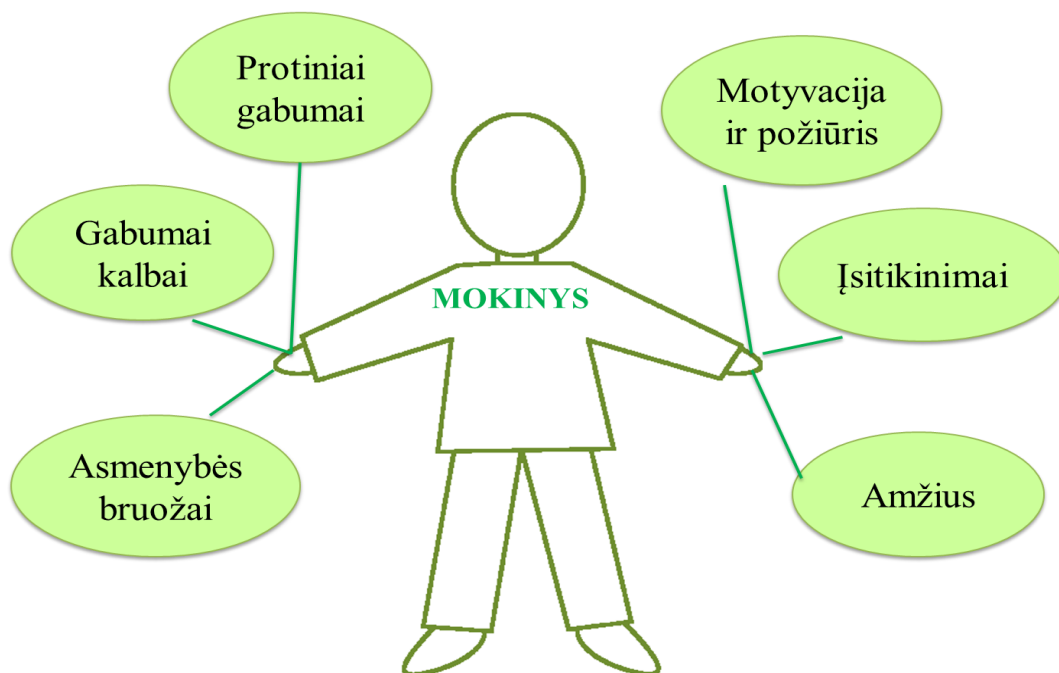
Švietimo kokybę tyrinėjo Lietuvos ir užsienio mokslininkų: Barczyk C. C. (1999), Želvys R. (2001), Lamanauskas V. (2000), Neifacas S. (2004). Kai kurių mokslininkų nuomone, kokybės valdymas – tai organizacijos narių darbo planavimas, organizavimas ir kontrolė, t.y. visų organizacijos išteklių panaudojimas iškeltiems organizacijos tikslams siekti. (Kaziliūnas, 2006; Mikulis, 2007). Kokybės vadyba, R. Želvio (2001) teigimu - tai veikla, kuria organizuotai siekiama užsibrėžtų švietimo sistemos ir atskirų švietimo organizacijos tikslų. Ji apima įvairius administravimo, lyderiavimo, pedagoginio vadovavimo aspektus. V. Lamanauskas (2007) analizavo švietimo kokybės kaitą, globalines tendencijas, kitų šalių patirtį ir teigia, jog švietimo kokybė turėtų tapti visų švietimo dalyvių, visos visuomenės reikalavimu.

Lietuvos Respublikos švietimo strategijos nuostatuose (2003 – 2012 m) akcentuojamas poreikis gerinti ir užtikrinti ugdymo paslaugų kokybę. Tačiau V. Lamanauskas (2000) mano, jog kokybės efektyvumas priklauso nuo pačios kokybės sampratos. A. Kaziliūnas (2007) mano, kad tikslingiausia laikytis kokybės apibrėžimų, pateiktų tarptautiniame standarte. „Remiantis tarptautiniu standartu, kokybė – tai turimų charakteristikų visumos atitikties reikalavimams laipsnis“ (Kaziliūnas, 2007, p. 18).

Užsienio kalbų mokymui taip pat yra svarbi kokybė. Labai svarbus pradinis kalbų mokymo etapas, kuriame formuojami pagrindiniai kalbų mokymosi įgūdžiai, kuris lemia tolesnę kalbų mokymosi sėkmę. Lietuvai tapus ES nare užsienio kalbų vartojamų Europos Sąjungos erdvėje, mokėjimas tapo labai aktuali ir svarbiu veiksmu, nuo kurio priklauso įvairių Lietuvos gyventojų

grupių galimybės efektyviai integruotis į Europos švietimo, ekonominę, socialinę kultūrinę ir visuomeninę erdvę, bendrauti ir bendradarbiauti (Bulajeva, 2009).

Anglų kalbos pamokose yra svarbios žinios, tai yra žodžių, atskirų frazių, gramatikos taisyklių mokėjimas, tačiau kad būtų kokybiškas ugdymas viso to nepakanka. Pradinėje mokykloje anglų kalbos pamokose daugiau naudojami aktyvūs ugdomieji metodai, kadangi juos naudojant mokiniai geba labiau įsiminti pateiktą mokomąją medžiagą. Taigi, yra daugybė veiksnių, kurie lemia sėkmingą pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę (žr. 3 pav.). Šiais veiksniais domėtasi jau seniai, kurių autoriai yra Edge J. (1996), Rajeckas V. (1999), Šernas V. (1994), Linghtbown P. M., Spada N. (2000).

3 pav. Užsienio kalbos pradiname ugdyme kokybę lemiantys veiksniai

(sudaryta darbo autorė pagal: Linghtbown, Spada, 2000)

J. Edgen (1996) ir V. Rajeckas (1999) labai panašiai akcentuoja kokybiško anglų kalbos pradinio ugdymo mokymo veiksnius, kur pabrėžia tikslingą pamokos planavimą, jos nuoseklumą, tinkamos medžiagos ir būdų naudojimą ugdymo procese, aplinkos ir įrangos bei tinkamos metodikos, mokymo medžiagos susiejimą su mokinių patirtimi ir gyvenimu. V. Rajeckas (1999) dar išskiria grupinio, individualaus ar kolektyvinio darbo derinimą, racionalaus laiko panaudojimą pamokose, tikslingą vaizdinių ir techninių priemonių panaudojimą, sistemingą kontrolę ir nuolatinį kartojimą. V. Šernas (1994) daugiau orientuojasi į teigiamas emocijas pamokose, palankų požiūrį, didelį norą išmokti, sėkmių patyrimą, kad mokinys pasitikėtų savo jėgomis, taip pat mokymąsi iš savo ir kitų klaidų.

Pradiniame ugdyme mokant anglų kalbos pedagogai naudoja aktyvius mokymo metodus. Pasak V. Simokaitienės (2012), kuri atliko tyrimą ir išsiaiškino ketvirtų klasių mokinių mėgstamiausius aktyvius mokymosi būdus, žaidimai yra pati tinkamiausia veikla. Juos ugdomojoje veikloje galima taikyti įvairiai. Visa tai priklauso nuo klasės gebėjimų:

- vieni mokiniai daugiau sutelkia dėmesį į garsines veiklas, kur geba mokytis ar išmokyti klausydami dainelių, kalbančio ar skaitančio mokytojo, dialogas, įrašų klausymas, žaidimai žodžiais ar pačių mokinių dainavimas;
- kiti mokiniai sutelkia dėmesį į vizualines veiklas. Jie turi labai gerą regimąją atmintį. Jų kokybiškam ugdymui tinka visi vaizdiniai mokomieji metodai, tai yra shemos, paveikslėliai, mokomieji filmukai, plakatai;
- tretieji mokiniai sutelkia dėmesį į kinestetines veiklas. Šiai grupei mokinių priklauso tie, kurie įsimena, išmoka liesdami, judėdami, rašydami. Jiems tinkami vaidybiniai elementai, ugdant naudojami mimikos ar gestų elementai naujų žodžių mokymui ar kartojimui.

Apibendrinant galima teigti, jog kokybė apibrėžiama kaip trūkumų nebuvimas, tačiau švietime atsakyti kas yra trūkumas taip pat sunku. Galima sakyti, kad kokybė – tai kliento poreikių tenkinimas, kai svarbus yra ne tik prekės ar paslaugos įsigijimo momentas, bet ir paslaugos gavimo eiga. Taigi, svarbu, kad besimokantysis mokymosi metu susidarytų gerą įspūdį apie jam siūlomas žinias.

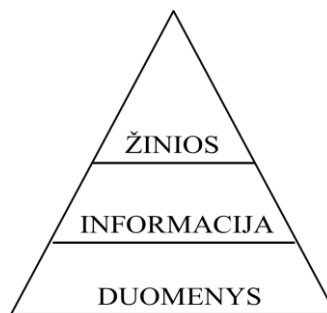
Švietimo sistemoje pedagogai dirba tokiu pačiu W. E. Demingo ciklus, kada jis pradėdamas nuo planavimo, t.y. ilgalaikių ir trumpalaikių planų rašymo. Po to įgyvendinamas planuotas tikslas. Toliau tikslinama koks gautas rezultatas, ar viskas vyksta tikslingai, gerą linkmę. Jei rezultatas patenkinamas, tuomet dirbama. Tačiau jeigu gautas rezultatas nepatenkinamas, atsižvelgiama į ugdytinių poreikius ir galimybes, atliekamas koregavimas ir vėl einama ratu iš naujo.

Pradinio ugdymo etape yra svarbus vaiko emocinis ryšys su mokomuoju dalyku ir jį supančia aplinka. Kokybiškas užsienio kalbos ugdymas priklauso nuo daugybės veiksnių, tai yra vaiko amžiaus, motyvacijos ir požiūrio, įsitikinimų, protinių bei kalbos gabumų, asmenybės bruožų, pedagogų tikslingo ugdomosios veiklos planavimo, tinkamos medžiagos ir metodikos bei aplinkos ir įrangos parinkimo. Tinkama kokybei gerinti ugdomoji veikla, kurioje vyrauja žaidybiniai elementai.

1.3. Informacinių komunikacinių technologijų taikymą, gerinant ugdymo kokybę, sąlygojantys veiksniai

Siekiant suprasti informacinių komunikacinių technologijų taikymo ugdymo procese galimybes, aktualu apibrėžti esmines informacinių komunikacinių technologijų sąvokos sudedamąsias dalis. Informacija glaudžiai siejama su žiniomis. Pagal L. Jovaišą (2007) informacija yra žinia arba ko nors pranešimas. Informacijos šaltiniai yra labai išplitę ir apima visus visuomenės sluoksnius, kadangi padaugėjo informaciją teikiančių priemonių, t. y. spauda, radijas, televizija ir galiausiai internetas. Daug dėmesio skiriama informacinės visuomenės kūrimui. V. Dagienė (2005) informaciją apibūdina labai panašiai kaip ir L. Jovaiša. Informacija kaip žinios arba žiniasklaidos priemonės: per spaudą, radiją, televiziją, kompiuterių tinklus.

Informacijos terminas glaudžiai siejasi ir su duomenimis, ir su žiniomis. Mėgstama pateikti tokį ryšių trikampį (žr. 4 pav.):

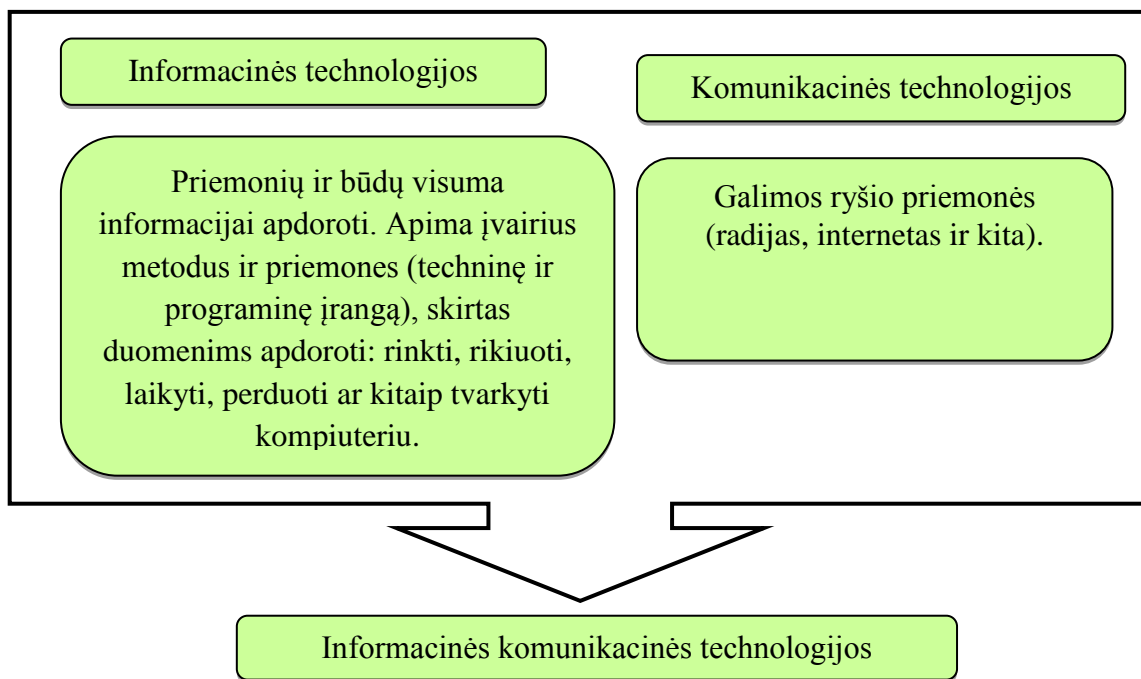

4 pav. Sąvokų tarpusavio ryšiai
(Enciklopedinis kompiuterijos žodynas, 2008)

Taigi tampa aišku, jog apdorojant duomenis, gaunama informacija, apdorojant informaciją, įgyjamos žinios.

Nuo XX a. antrosios pusės pradedama intensyviai vartoti sąvoką informacinės technologijos ir V. Dagienė (2000), N. Kriščiūnienė (2003) ir V. Brazdeikis (1999) informacines technologijas apibūdina labai panašiai. Jie šią sąvoką apibūdina, kaip informacinių pritaikymą įvairiems, su informacija susijusiems, darbams atlikti arba jos apima visus metodus ir priemones, kurie yra skirti kompiuteriniams duomenims apdoroti: surinkti, rūšiuoti, laikyti, perduoti bei kitaip automatiškai, pritaikant kompiuterio programas, tvarkyti duomenis (Bakanovienė, 2008).

Pasak R. Dudzinskienės ir kt. (2010), dabar vis dažniau anksčiau vartojamą informacinių technologijų sąvoką imta vadinti informacinėmis komunikacinėmis technologijomis. Tuo paprastai pabrėžiama komunikacijos (bendravimo ir ryšių) svarba (žr. 5 pav.):

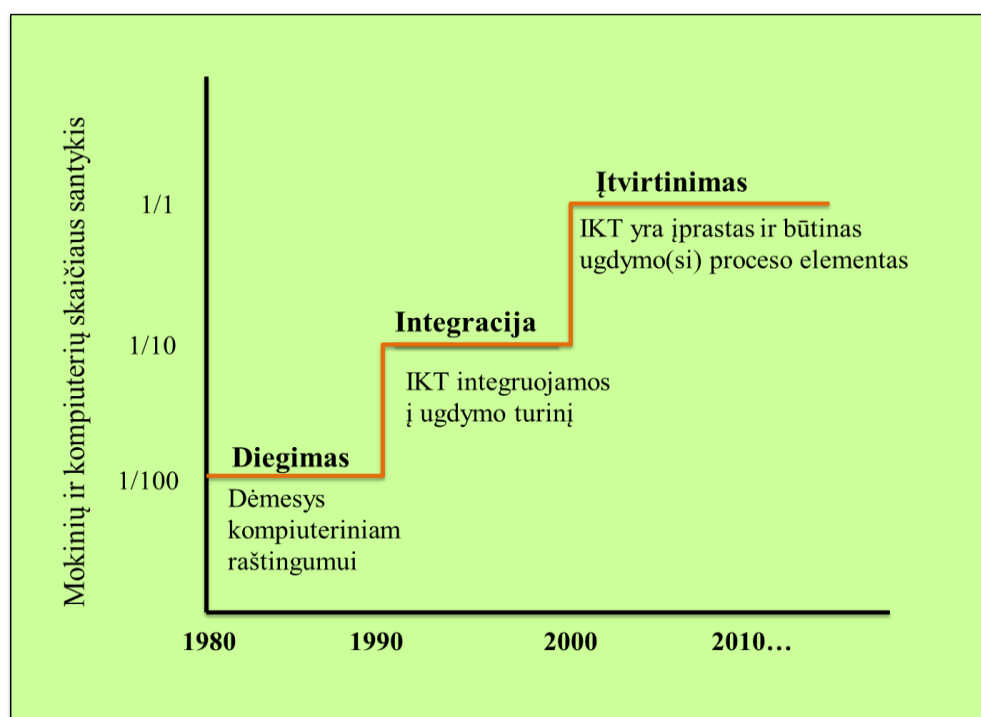
5 pav. **Informacinių komunikacinių technologijų sąvokos samprata**
(Dudzinskienė ir kt., 2010)

R. Dudzinskienė ir kt. (2010) pabrėžia komunikacijos (bendravimo ir ryšių) svarbą. Jų teigimu informacinės komunikacinės technologijos yra naudojamos kiekvieno visuomenės piliečio, tik įvairiai. Mokytojas taip pat nėra išimtis. Priklausomai nuo mokytojo entuziazmo, kūrybiškumo, nuo galimybių ir noro mokytis, informacinės komunikacinės technologijos gali tapti puikiu pagalbininku daugelyje veiklų. Vienas iš svarbiausių informacinių komunikacinių tikslų siekiama palengvinti žmonių darbą, mokymąsi, suteikti kasdieniam darbui įvairumo, praplėsti žmogaus galimybes. Jos teikia plačių galimybių vaikams ir mokytojams bendradarbiauti, bendrauti, praturtina pedagoginį procesą, padaro ugdymą patrauklesniu.

D. Čedavičienė, D. Daukšienė, V. Indrašienė ir kt. (2012) taip pat pritaria nuomonei, kad informacijos komunikacijos technologija – tai informacinės technologijos, papildytos komunikacinėmis priemonėmis. Ypatingas dėmesys skiriamas kompiuterių tinklams, šiuolaikiškiems informacijos perdavimo būdams. Vadinasi šiuolaikinėje visuomenėje formuojasi informacijos ir komunikacijos technologijomis grindžiama ugdymo technologija, kurios svarbiausias ypatumas yra pedagoginės veiklos realizavimas, tarpininkaujant techninėms priemonėms. Taigi informacinės komunikacinės technologijos daro įtaką švietimo aplinkai: mokyklai kaip organizacijai ir per bendruomenės narius (mokinius, tėvus). Bendravimui ir komunikavimui su tėvais daugelyje mokyklų yra įvesti elektroniniai dienynai.

IKT diegimo švietime strategija 2008 – 2012 siejama su mokinių motyvacija, geresnių ugdymo rezultatų siekiamybe. Taip pat pabrėžiama kurti kokybiškai naujas, lanksčias mokytojų ir mokinių mokymosi aplinkas, kurios sudarytų individualizuoto mokymo ir mokymosi galimybes elektroninėje erdvėje ir skatintų modernių, paremtų IKT taikymu, ugdymo, mokymo ir mokymosi metodų kūrimą bei diegimą. Daug dėmesio skiriama ne tik mokyklų aprūpinimui, bet ir ugdymo kokybės bendrojo lavinimo ir profesinio mokymo mokyklose gerinimui panaudojant informacinių ir komunikacinių technologijų teikiamas galimybes.

2007 metais iš viso 100 bendrojo lavinimo mokyklų mokinių teko 9,7 kompiuterio. IKT panaudojimo švietime evoliucija pateikiama 6 paveiksle.

6 pav. IKT panaudojimo švietime evoliucija
(Brazdeikis, 2008)

Pagal V. Brazdeikio (2008) pateiktus duomenis ugdymo procese naudojamų kompiuterių, tenkančių 100 mokinių skaičių, Lietuva beveik dvigubai atsilieka nuo Europos Sąjungos šalių vidurkio. Tačiau Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos (2007) duomenimis pateikta viena iš stiprybių, kur 97 procentai mokyklų naudojami kompiuterius ir beveik tokia pati dalis mokyklų turi interneto prieigą.

J. Navickaitė (2010) teigia, jog tarptautinio informacinių technologijų taikymo švietime tyrimo (SITES, 2006) duomenimis, Lietuvoje mokyklos sparčiai aprūpinamos kompiuterių technika. Mokyklų kompiuterizavimui skiriamos ne tik iš biudžeto esančios lėšos, bet taip pat ir

pačių mokyklų gaunamos rėmėjų lėšos, už kurias įsigyjama kompiuterių ar kitų informacinių technologijų. Atliktame tyrime paaiškėjo, jog 2009 – 2010 mokslo metais Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose buvo 55557 kompiuteriai, iš jų 4489 – nešiojamieji. Kompiuterių skaičiaus santykis aiškiai pakito, per dešimtmetį mokinių ir kompiuterių skaičiaus santykis sumažėjo daugiau nei 7 kartus – 2009 metais vienu kompiuteriu naudojosi 7,9 mokiniai, o prieš dešimtmetį – 58 mokiniai. Taip pat šio tyrimo duomenimis, 2006 metais 70 procentų mokyklų turėjo projektorius ir 32 procentai – interaktyviasias lentas. E. Daujoto (2012) pateikusių statistinius duomenis apie pradinių mokyklų kompiuterizavimą 2011 – 2012 metais paaiškėjo, jog Lietuvoje yra 80 pradinių mokyklų, kurioms buvo skirta 1000 kompiuterių mokinių ugdymui ir 394 mokytojų darbo vietom. Tačiau kaip teigia J. Navickienė (2010) lūžis vis dar ugdymo procese informacinių technologijų taikymo prasme neįvyko, kadangi ugdymo tikslai ir praktinė mokytojų veikla yra orientuota į tradicinį mokymą. V. Dagienės (2012) teigimu, vertinant IKT mokyklose būklę išvelgiama silpnybė, jog šalies mokyklos netolygiai aprūpinamos kompiuterine technika. Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiose programose numatomos galimybės IKT integruoti į kitus dalykus, tačiau dėl finansų ir žmogiškųjų išteklių stokos šis procesas sunkiai įgyvendinamas mokyklose.

Švietimo politikai, kurie skirstė lėšas ir diegė IKT, džiaugiasi gavę tvirtus įrodymus, jog investavus į IKT yra pasiekiami konkrečių teigiamų rezultatų. Tačiau didėja skirtumas tarp gerai ir prasčiau įvaldžiusių elektronines komunikacines priemones mokyklų ir ypač mokytojų. Kur IKT yra naudojamos intensyviau, tai nauda greit ir aiškiai pastebima. Tačiau kai kurioms mokykloms tenka įveikti tokį laikotarpį, kai atrodo, jog investicijos neatsiperka. Nors po kiek laiko viskas pasistūmėja pirmyn ir IKT pridėtinė vertė tampa didžiulė. (Dagienė, Kurilovas, 2009)

Visuomenė reikalauja, jog mokiniai įgytų šiuolaikinių kompetencijų ir gebėtų prisitaikyti prie ateities reikalavimų. Mokslininkų teigimas, kad vienintelis gebėjimas – skaitmeninis raštingumas. O prisiminus XX amžių raštingais asmenimis buvo laikomi tie mokiniai, kurie gebėjo skaityti, rašyti ir skaičiuoti (Navickaitė, 2012). Taigi, pokyčiai akivaizdūs, susiformavo nauja, greitai kintanti ugdymo technologija.

J. Paulionytė, V. Grabauskienė, A. Žemgulienė (2010) teigia, jog techninių priemonių ugdyme skirstymas gali būti labai įvairus. Pavyzdžiui, jos gali būti skirstomos pagal darbo su informacija pobūdį (remiasi mokslininko Kumar, 2009 skirstymu):

- IKT darbui su informacija – kompiuteriai ir panašios technologijos;
- IKT informacijos sklaidai – internetas, telekomunikacijos priemonės, radijas ir pan.;
- IKT informacijos perdavimui – multimedija, internetas, televizija, radijas, kompiuteris ir kompiuteriniai ryšiai bei kt.

Autorės taip pat teigia, kad mokymui gali būti naudojamos tipinės programinės įrangos (MS Word, MS PowerPoint, Internet Explorer ir t.t.) galimybės. Šalia mokamos įrangos (Microsoft), mokyklose gali būti naudojama ir nemokama įranga (OpenOffice, Mozilla, Paintnet, Gimp ir kt. programos).

IKT naudojimas ugdymo ir ugdymosi procese leidžia reguliuoti mokymosi proceso tempą ir pobūdį, klasės aktyvumo lygį. Ugdymo procese informacinių ir komunikacinių technologijų atliekamas funkcijas galima suklasifikuoti. Pasak R. Dudzinskienės (2010) jos gali būti taikomos kaip:

- mokomoji priemonė;
- mokymosi priemonė;
- mokymosi aplinka;
- bendravimo priemonė;
- pagalbinė (terapinė) priemonė;
- diagnostikos priemonė;
- priemonė diagnostikos užduotims atlikti.

Integruojant IKT į ugdymo procesą siekiama dvejopo tikslo: veiksmingiau, orientuojantis į mokinį, įgyvendinti ugdymo uždavinius ir plėtoti IKT kompetenciją. IKT kompetencija galima apibūdinti kaip žinių visumą, gebėjimų ir nuostatų, kurias mokinys įgyja taikydamas IKT. Ši kompetencija padeda ir mokiniui ir mokytojui siekti iškeltų tikslų ir uždavinių. (Dudzinskienė, 2010)

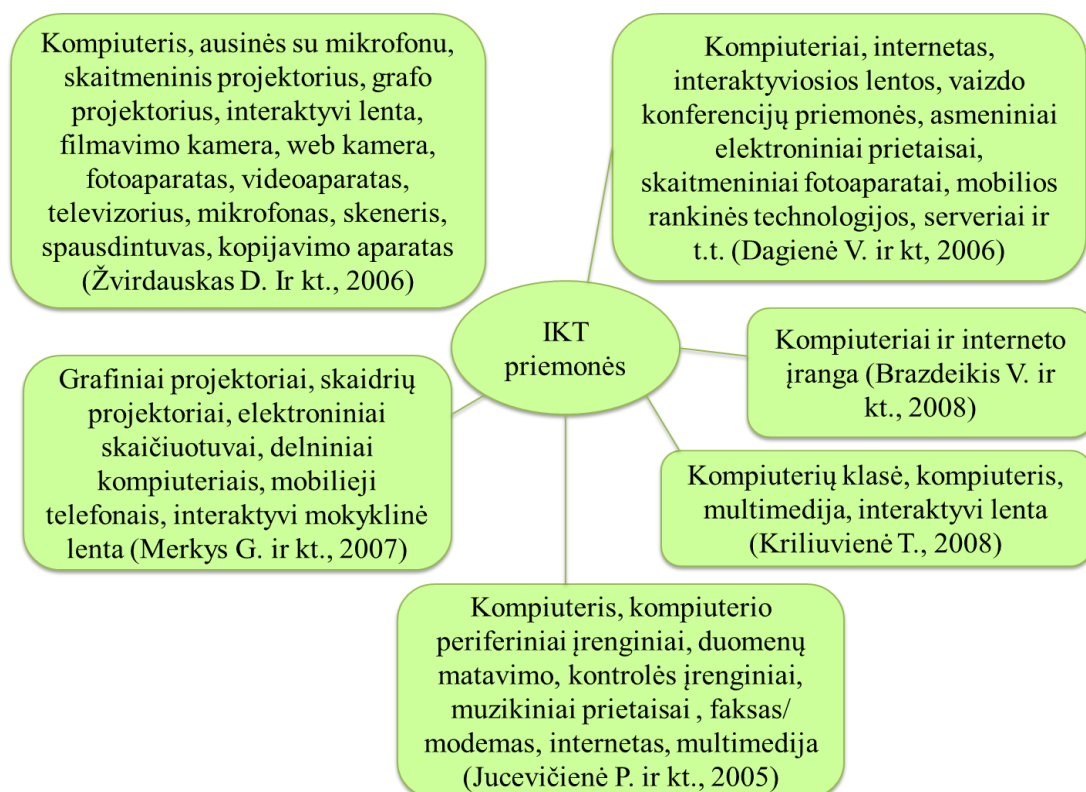
L. Markauskaitė (1997) teigia, kad turėti kompiuterius, tinkamą programinę įrangą bei mokomasias kompiuterines programas yra būtina, bet nėra pakankama sąlyga mokymo procesui keistis. Informacijos ir komunikacijos priemonės yra efektyviai panaudojamos tik jei mokyklose yra pakankamai tinkamos kompiuterinės technikos ir mokomosios programinės įrangos, jei mokytojas išmano tokio darbo specifiką, moka išsirinkti tinkamas mokymo priemones ir organizuoti mokinio darbą. Kompiuteriai gana sėkmingai gali būti naudojami ne tik mokant informacinių technologijų, bet ir per kito dalyko pamokas (Burneikaitė, 2005). Taip pat mano ir V. Dagienė (2009), kuri teigia, kad šiuolaikines informacines priemones ir technologijas skatinama vartoti visuose mokomojo proceso lygmenyse, mokant ir besimokant įvairių dalykų.

Jungtinėse Karalystėse atliktas tyrimas, kuriame buvo vertinamas interaktyvios lentos naudingumas pradinio ugdymo moksleiviams. Nustatyta, jog ši priemonė padeda sukonzentruoti dėmesį į vaizdą. Pažymima, jog interaktyvios lentos naudojimas teigiamai veikia tiek gerai besimokančius, tiek ir silpnųjų mokinių mokymosi rezultatus. Geresni pasiekimai pastebėti kalbos mokyme. Šiame tyrime taip pat teigiama, jog nepakankamai išnaudojama mokyklose IKT, nors jos ir palaiko motyvaciją, taip pat teigiamai veikia mokymo situaciją: aktyvina mokymąsi, skatina geresnį supratimą, sudaromos sąlygos mokymo diferencijavimui. Multimedijos panaudojimas

skatina mokinių susidomėjimą, smalsumą, įtraukia į mokymąsi, plėtoja kalbinius gebėjimus. Kaip teigiama atliktų tyrimų apibendrinime, greičiausiai pamatomas IKT naudojimo ugdymo procese rezultatas, t. y. mokinių motyvacija, susidomėjimas, įtraukimas ar išitraukimas į veiklas (Paulionytė, 2010).

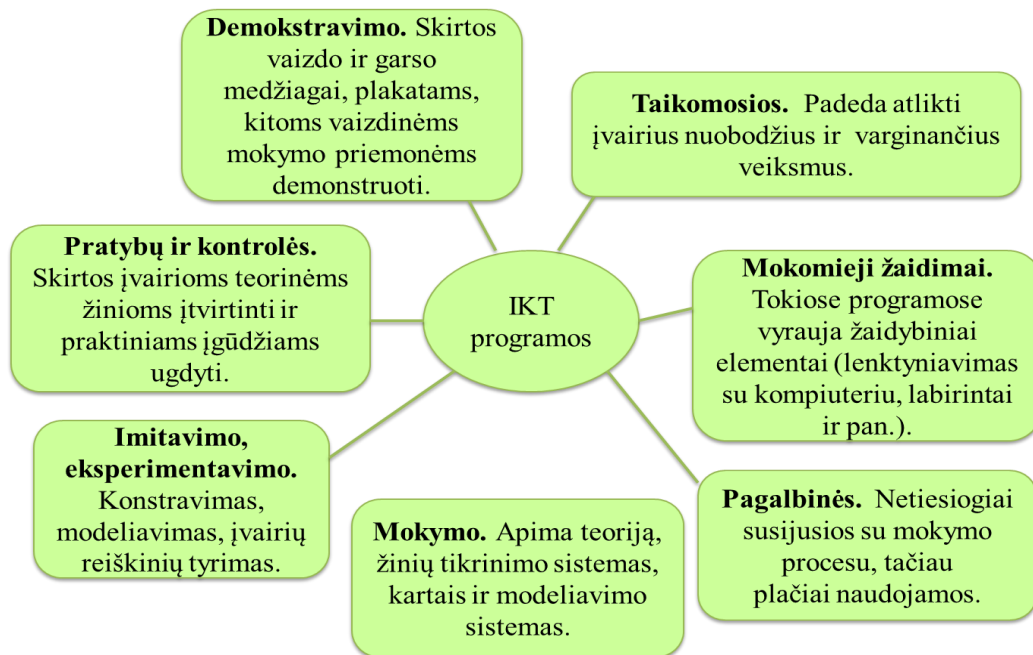
Bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose (2008) nurodyta pagrindinė informacinių technologijų paskirtis - parengti moksleivį gyventi informacinėje visuomenėje, ugdyti informacinę kultūrą bei informacinį išprusimą akcentuojant IKT taikymą. Informacinis ugdymas skirtas tenkinti natūralioms moksleivių bendravimo, saviraiškos, kūrybos reikmėms, ugdyti saugiai besijaučiantį šiuolaikiniame pasaulyje jauną žmogų, galintį atrasti savo vietą jame ir atsakingai veikti. Informacinių technologijų mokymas padeda moksleiviams išsiugdyti loginį mąstymą, visapusiškiau įvaldyti pagrindines asmens raiškos priemones – raštą, žodį, vaizdą, išmolti savarankiškai dirbti ir planuoti savo veiklą, ieškoti žinių remiantis šiuolaikinėmis technikos ir technologijos priemonėmis, nepaprastai vaikiško smalsumo. Daug dėmesio skiriama socialinėms, etinėms, teisinėms informacinių technologijų vartojimo problemoms nagrinėti, gyvenimiškoms situacijoms vertinti įvairiais aspektais.

Mokomasias priemones galima klasifikuoti pagal įvairius kriterijus. J. Paulionytė ir kt. (2010) analizavo įvairių autorių IKT techninių priemonių klasifikaciją (žr. 7 pav.):

7 pav. **IKT priemonių klasifikacija**
(sudaryta darbo autorės pagal: Paulionytė, 2010)

D. Bigelienė ir kt. (2005) remdamiesi užsienio mokslininkų siūlymais IKT programas klasifikuoja pagal paskirtį, pagal taikymą ugdymo procese ir pateikia šiuos tipus (žr. 8 pav.):

8 pav. IKT programų klasifikacija
(sudaryta darbo autorės pagal: Bigelienė, 2005)

Apibendrinant galima teigti, jog informacinės komunikacinės technologijos (IKT) – tai priemonių visuma, kuria perteikiamos kauptos žinios, kurtos ar esamos internetiniame tinkle lavinamosios užduotys, tai tam tikros informacijos sklaida. Naudojant IKT vyksta bendravimas, keitimasis patirtimi ir naujumu, mintimis, išgyvenimais ir taip pat ugdomi kompiuterinio raštingumo įgūdžiai. Taigi, galimybė naudotis įvairiomis IKT priemonėmis yra svarbus informacinių komunikacinių technologijų taikymo ugdymo procese veiksnys. IKT panaudojimas priklauso nuo to, kokiais mokymo metodais yra dirbama, kokia mokyklose kuriama ugdomoji aplinka, kurioje būtų integruotos įvairios IKT. Visa tai priklauso nuo mokytojo organizuoto mokymo, kur IKT dėka galima pasiekti kokybiškos pamokos, įgyvendinti numatytus tikslus. Taigi, IKT priemonės kiekvienam mokytojui atveria didesnes galimybes. Jas naudojant gali būti praturtintos programos, kurių kiekvieną pasirenkama pagal mokytojo numatytą tikslą. IKT integravimas yra orientuotas į mokinį, padeda veiksmingiau įgyvendinti ugdymo uždavinius.

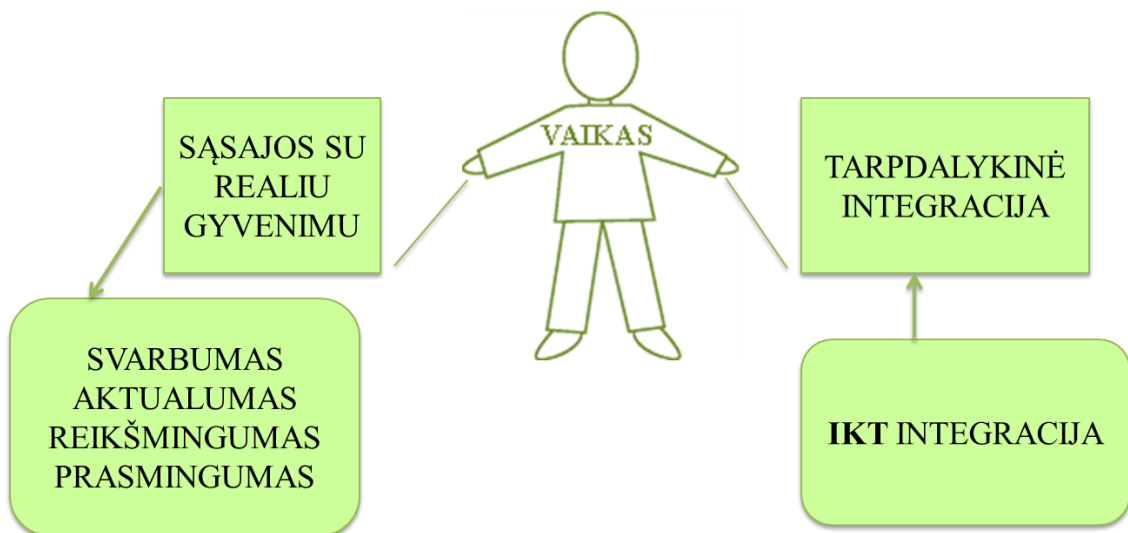
1.3.1. Informacinių komunikacinių technologijų taikymo pradinėje mokykloje ypatumai

Mokykloms svarbiausias pokytis yra staigiai nepaprastai padidėjęs informacijos kiekis. Anksčiau mokyklų funkcija ir pareiga buvo skleisti informaciją, o šiandien padėtis kitokia. Niekas

negali žinoti visko, o sėkmę nebūtinai lemia išmanymas ir žinios. Vienas žmogus niekaip nespės aprėpti greitai daugėjančios informacijos. Informacinės technologijos susiformavo ir tapo itin reikšmingos dėl spartaus šiuolaikinių technologijų plitimo visose žmonių veikos srityse (Burneikaitė, 2005).

Vis daugiau ir daugiau dėmesio skiriama asmenybės ugdymui nuo pat pirmųjų žingsnių. Žmogus kaip asmenybė pradeda formuotis dar vaikystėje, todėl labai svarbu, kad vaiką supantys žmonės ir aplinka būtų motyvuojanti ir skatinanti. Šio amžiaus vaiko mąstymas ir suvokimas yra visybiškas, todėl siekiama, kad ugdymo turinys būtų kiek įmanoma integralus ir atitiktų šio amžiaus vaiko tarpsio raidos ypatybes. Taip pat siekiama kiekvieną problemą ar mokomąją temą analizuoti ir padaryti mokiniui aktuali, reikšminga ir sieti su jo pačio reikmėmis. Taip yra ugdoma mokinio mąstymas, kalbinė, vaizdinė raiška, estetinė nuovoka. Informacinių komunikacinių technologijų integravimas padeda ugdyti gebėjimus ir jau šiame amžiaus tarpsnyje svarbu ugdyti nuostatą, kad IKT naudotis reikia saugiai, atsakingai ir teisėtai. Mokytojas, kuris integruoja informacines komunikacines technologijas į ugdymo procesą, siekia panaudoti IKT ugdymo procesui modernizuoti ir tobulinti. Didesniam poveikiui pasiekti yra svarbu, kad mokytojai paremtų IKT naudojimą įvairiais pedagoginiais metodais. Na, o geresni mokinių mokymosi rezultatai pasiekiami mokant praktiškai, pateikiant patrauklesnę IKT paremtą medžiagą, bendradarbiaujant ir dalijantis patirtimi su kolegomis.

Bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose (2008) pateikiama integruojančioji pradinio ugdymo ašis – vaikas (žr. 9 pav.):

9 pav. **Integravimo galimybės**

(sudaryta darbo autorės pagal: *Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai*, 2008)

Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą 2008 – 2012 metų strategijose numatomas efektyvus IKT panaudojimas, skatinama integracija į įvairius mokomuosius dalykus. Taigi, šiuolaikinėms technologijoms sudaromos palankios sąlygos atlikti pokyčių katalizatoriaus vaidmenį. Teigiamo požiūrio į IKT kūrimas, kaip teigia V. Dagienė ir E. Kurilovas (2009) – tai mokyklų atsakomybė. Mokinių nusiteikimas yra palankus IKT taikymo mokymui atžvilgiu. Mokyklos turėtų būti tuo ir pasinaudoti. Mokytojų rengimo tobulinimas, kompetencijos gerinimas – vienas svarbiausių sėkmingo IKT diegimo į švietimą veiksnių. Mokymusi visą gyvenimą grindžiamoje visuomenėje IKT taikymas yra ypač aktualus, siekiant kokybiškos ir veiksmingos ugdymo proceso kaitos Lietuvos švietimo reformoje. Ugdymo dalyviai – tai visi visuomenės nariai, tačiau vienas iš svarbiausių ugdymo dalyvių yra pedagogas, kuris savo profesinėje veikloje taiko ugdymo metodų įvairovę.

Pradinio ugdymo pakopoje siekiama natūraliai pateikti informacinių komunikacinių technologijų įvairovę, sudaryti galimybę jas patirti ir manipuluoti. Naudojant informacines komunikacines technologijas taip pat yra skatinamas kūrybiškumas, smalsumas, ugdomi kryptingos veiklos įgūdžiai. Užsienio kalbos pamokose, net ir pradinėje pakopoje dažnai naudojamas projektų rengimo metodas, kuriam atliekant geras pagalbininkas yra IKT. Informacinių technologijų taikymo galimybės leidžia mokiniams atlikti projektus bet kuria jiems patiems įdomia, ar aktualia tematika. Tokiu būdu gali būti įtvirtinama mokymosi motyvacija. Taigi, informacinių komunikacinių technologijų mokymas ir taikymas yra labai svarbus, užima svarbią vietą visose bendrojo lavinimo mokyklos pakopose įgydamas įvairiausių formų. Mokant įvairius dalykus svarbi kompiuterio ir informacinių technologijų integracija (*Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai*, 2008).

T. Bulajevos (2009) analizuotame moksliniame žurnale „Computer Assisted Language Learning“ teigiama, jog naudojant kompiuterį pradinėse klasėse užsienio kalbos pamokose lemia sėkmingą kalbos mokymąsi. Italijoje atliktame tyrime, kuriame dalyviais buvo pradinio ugdymo mokiniai besimokantys anglų kalbos, paaiškėjo besimokant naujus angliškus žodžius, jų tarimą, teigiamai veikė IKT.

R. Dudzinskienė ir kt. (2010) atliktas tyrimas atskleidė, jog pritaikant IKT ugdymo procese:

- skatinama mokinių motyvacija, į ugdymo veiklą įtraukimas specialiųjų poreikių turintiems mokiniams, jų veiklos individualizavimas;
- kiekvienam sudaromos sąlygos tapti motyvuotu tyrėju dirbant individualiai ar grupėse, būti atsakingam už savo atliktus darbu;
- IKT sudaro geresnes sąlygas mokytojui tapti profesionalėniu proceso kūrėju, organizatoriumi ar pagalbininku;

- IKT sudaro geresnes sąlygas visų suinteresuotų dalyvių bendradarbiavimui siekiant geresnių ugdymo rezultatų.

Taigi, IKT pateikia labai daug informacijos šaltinių tiek regima, tiek girdima forma. Aplinkos garsus ir vaizdus nesunkiai galima pritaikyti mokymo procesui, kai besimokantis mokinys gali pasijusti esantis nepažįstamame mieste ar gatvėje tarp įžymių vietų, kurios buvo tik skaitomos ir matomo vadovėlyje. Taip pat suteikia galimybę išgirsti besišnekučiuojančius užsienio kalba ir pritaikyti savo užduotyse, veiklose, atlikti užduotis.

1.3.2. Užsienio kalbos pedagogų, ugdančių pradinį mokinių, IKT taikymo kompetencija

IKT diegimo į bendrąjį lavinimą 2008 – 2012 metų strategijoje (2007) aiškiai akcentuojamas pedagogų kvalifikacijos tobulinimas būtent IKT srityje. Vienu iš mokymosi visą gyvenimą principu „siekiama ugdyti pedagogų informacinę kultūrą, skatinti nuolatinį mokytojų mokymąsi, jų gebėjimą įsitraukti į gyvenimą informacinėje visuomenėje ir veiklą elektroninėje erdvėje, rengti mokinius naudotis IKT mokymosi visą gyvenimą laikotarpiu“ (Bendrujų nuostatų 4.4. punktas, 2007).

Šiuolaikinė visuomenė tapo kaip niekad laisva informacine prasme. Jos nariams atsivėrusi nevaržoma laisvė tobulėti, kelti kvalifikaciją, neribojamas žinių įgijimas, visapusiškas jų taikymas ir naudojimas. Todėl didelę svarbą turi informacijos paieška ir mokėjimo ją taikyti įgūdžiai. O tai yra bendrųjų informacijos principų išmanymas. Svarbu mokėti pateikti informacijos paieškos užklausas, surasti tam tikrą informaciją tinkluose, duomenų bazėse ar saugyklose, taip pat kaupti, klasifikuoti, išsaugoti ir kurti savo duomenų bazes. (Pečiuliauskienė, Steiblytė, 2007)

Mokslinėje literatūroje yra gana skirtingų kompetencijos apibrėžimų ir sampratų. Siekiant apibrėžti IKT kompetenciją, buvo analizuota mokslinė literatūra šiuo klausimu. Pažymėtina, kad ne visi autoriai, kalbantys apie IKT kompetenciją apibrėžia sampratas, todėl IKT kompetencijos apibrėžimų nėra daug. Dalis autorių, T. Sabaliauskas ir kt. (2006), L. Ilomaki (2008), pateikia ne tikslų IKT kompetencijos apibrėžimą, o tik paaiškinimus (žr. 1 lentelė).

1 lentelė

IKT kompetencijos sampratos skirtinguose mokslinės literatūros šaltiniuose

Autorius	IKT kompetencijos samprata
Sabaliauskas T., Bukantaitė D., Pukelis K.	IKT kompetencija siejama su mokytojo veikla, akcentuojant funkcines bei pažintines kompetencijas. Mokytojas turi išmanyti IKT integravimo būdus, metodus ir priemones.

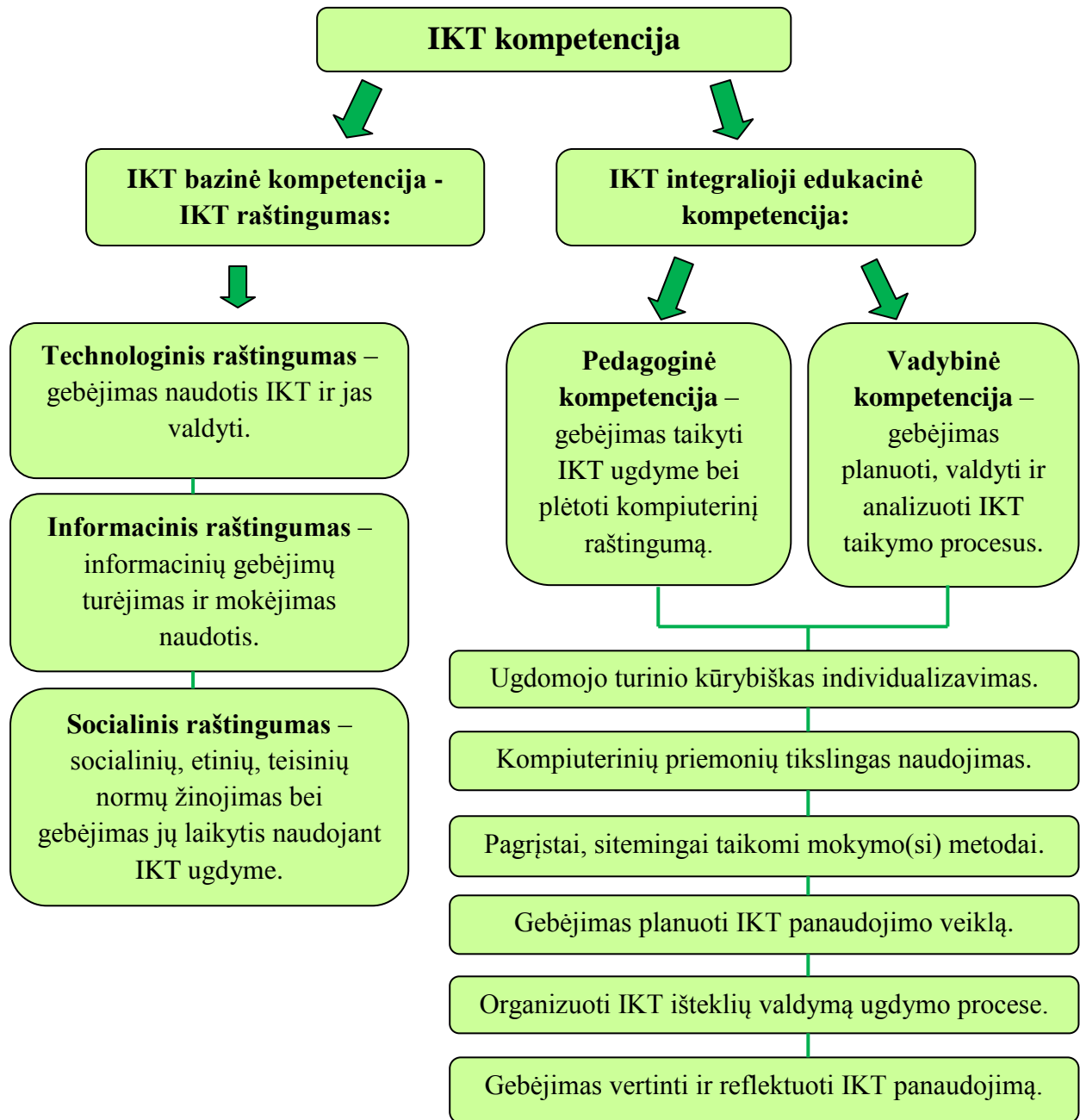
(2006)	
Brazdeikis V. (2007)	IKT kompetencija – tai pedagogo turimos žinios, gebėjimai ir požiūriai, vertybės, kitos asmens savybės, sąlygojančios sėkmingą IKT naudojimą pedagoginėje veikloje. IKT kompetencija gali būti struktūruojama pagal veiklos lygius. Pedagogo IKT kompetenciją sudaro bazinė IKT kompetencija ir integralioji edukacinė IKT kompetencija.
Pečiuliauskienė P., Barkauskaitė M. (2007)	IKT kompetencija – žinios, gebėjimai, nuostatos, vertybės ir kitos asmens savybės, sąlygojančios sėkmingą IKT naudojimą edukacinėje praktikoje. IKT kompetencija apima dvi sudedamąsias dalis – IKT raštingumas ir didaktinė IKT kompetencija.
Ilomaki L. (2008)	IKT kompetencija padeda mokytojui pritaikyti naujas pedagogines praktikas ir prasmingai integruoti IKT į ugdymą.
Gudmundsdottir G. B. (2010)	IKT kompetencija – tai IKT įgūdžiai, kompiuterio naudojimas informacijai surasti, įvertinimas, kūrimas, pateikimas, pasikeitimas, taip pat komunikavimas, bendradarbiavimas tinkluose per internetą.

Lentelėje pateikti apibrėžimai, kurie IKT panaudojimo kontekste nėra apibrėžti. G. B. Gudmundsdottir (2010), apibūdindama IKT kompetenciją, pažymi IKT panaudojimo tikslą – darbą su informacija, komunikavimą ir bendradarbiavimą tinkluose, akcentuojant kompiuterio panaudojimą. Anglų kalbos mokytojai gali naudoti ne tik kompiuterį, bet ir kitą įrangą.

Sėkmingus ir naudingus IKT panaudojimo rezultatus ir vidines mokytojo savybes, aktualias IKT kompetencijai, pažymi V. Brazdeikis (2007), P. Pečiuliauskienė ir M. Barkauskaitė (2007). Šie autoriai akcentuoja asmens gebėjimus, įgūdžius, žinias ir požiūrius. Sabaliauskas T. ir kt. (2006) teigia, kad būtinas IKT integravimo į mokymo ir mokymosi procesus išmanymas, tačiau skirtingai nuo kitų autorių pabrėžiamas gebėjimas atlikti tam tikrą operaciją ar užduotį.

Pedagogo informacinis raštingumas ir IKT kompetencija šiuolaikiniame pedagoginiame darbe yra labai svarbi. J. Navickaitės (2010) manymu vis gausėja diskusijų apie ugdymo medžiagos metodus bei jos turinį, kuriais remiantis būtų ugdomi moksleiviai mokyklose. Todėl vienas iš esminių gebėjimų yra informacinis raštingumas kur mokytojai turi būti pasirengę teikti žinias paremtas informacinėmis komunikacinėmis technologijomis.

Remiantis įvairiais mokslininkais P. Jucevičienė, N. Bankauskienė ir D. Urbonaitė – Šlyžiuvienė (2005) pedagogo IKT kompetencijos sudedamąsias dalis įvardija tokias (žr. 10 pav.):

10 pav. **IKT kompetencijų sudedamosios dalys**
 (sudaryta darbo autorės pagal: Jucevičienė ir kt., 2005 *Reikalavimai mokytojų kompiuterinio raštingumo programoms*, 2007)

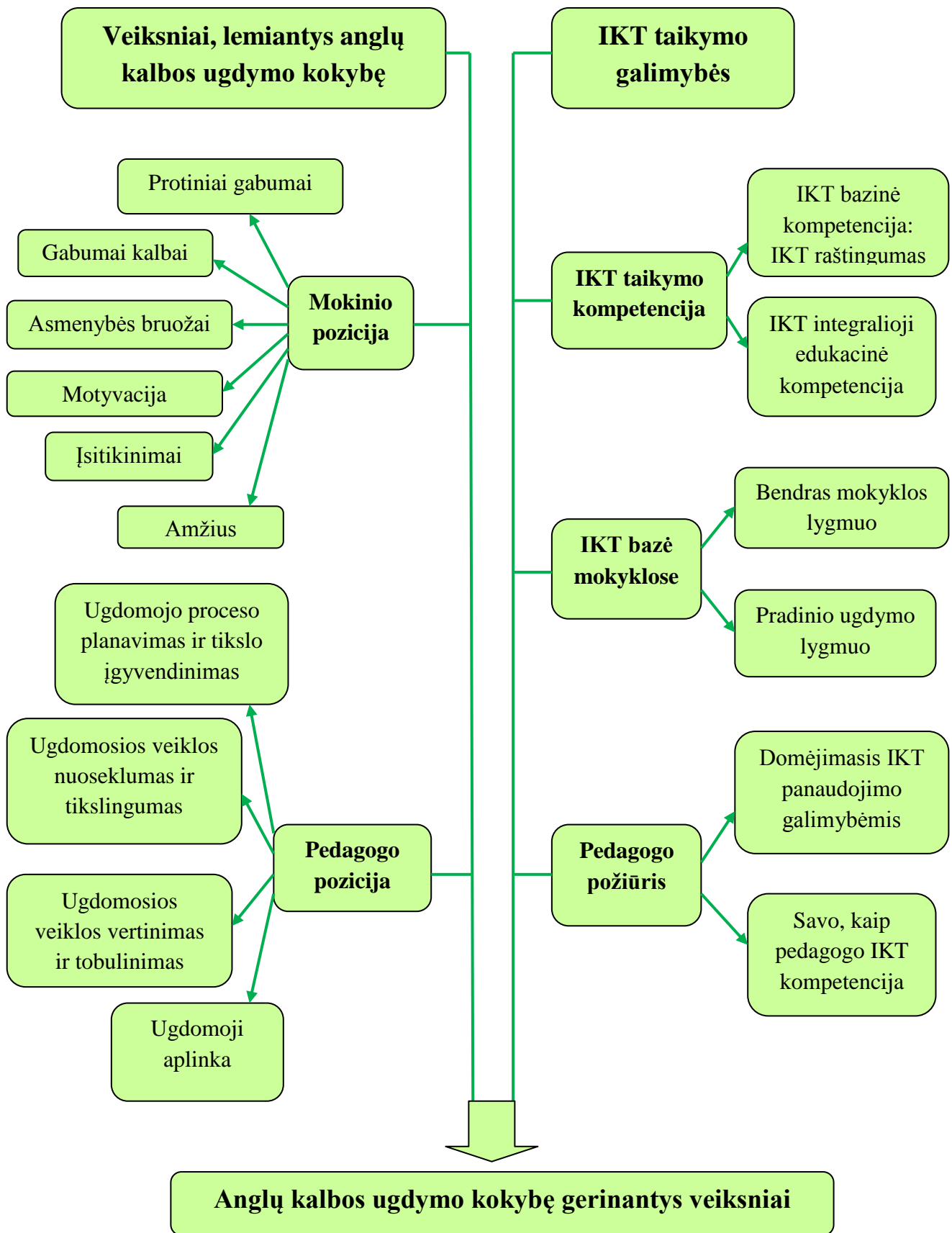
Apibendrinant galima teigti, kad IKT raštingumas labiau orientuotas į žinias ir gebėjimus naudoti IKT. Siekiant sėkmingų IKT taikymo rezultatų konkrečioje veikloje, kai galimos nestandartinės, sunkiai nuspėjamos situacijos, reikalaujančios savalaikių ir veiksmingų IKT sprendimų, reikalinga IKT kompetencija. IKT kompetencija tai nėra tik dalyko žinios, tai asmens gebėjimai, požiūriai, vertybės, sąlygojusios sėkmingus IKT naudojimo, taikymo ar integravimo konkrečioje veikloje rezultatus. Tai nuolatinis mokytojo keitimasis, augimas ir tobulėjimas.

Šiandieninėje ugdomojoje veikloje nepakanka tik lentos ir kreidos. Mokiniai apie informacines komunikacines technologijas išmano daug daugiau negu jų ugdytojai. Todėl pedagogai turi nuolat atsinaujinti, keisti savo darbo stilių, įvairinti ugdomuosius metodus. Būtina mokyti moksleivius mokytis, savarankiškai siekti žinių, tradicinį mokymą turi keisti nauji, skatinantys dirbti darbo metodai, organizuoti moksleivių mokymąsi.

Apibendrinimas

Apibendrinant išanalizuotą mokslinę literatūrą ir dokumentus galima teigti, jog užsienio kalbos mokėjimas yra būtinybė ir didelis privalumas, kurios ugdymas prasideda nuo antrosios klasės. Pradinėje pakopoje užsienio kalbos ugdymas siekiamas komunikaciniu būdu lavinant keturias kompetencijas: kalbėjimą, klausymą, skaitymą ir rašymą. Informacinės komunikacinės technologijos vis labiau terpiasi į švietimą ir daro įtaką ugdomajam procesui. Taigi, pradiniam ugdyme siekiama natūraliai pateikti informacinių komunikacinių technologijų įvairovę, sudaryti galimybę jas patirti ir manipuliuoti. Naudojant informacines komunikacines technologijas taip pat yra skatinamas kūrybiškumas, smalsumas, ugdomi kryptingos veiklos įgūdžiai. Siekiant kokybiško ugdymo yra svarbios ne tik pedagogo turimos dalykinės žinios, bet ir informacinių komunikacinių technologijų taikymo kompetencija profesinėje veikloje. Mokinių poreikiai auga, informacinių komunikacinių technologijų priemonės tobulėja, todėl pedagogams taip pat privaloma tobulėti ir domėtis naujovėmis. Integraciją į ugdymo procesą yra labai svarbi, tačiau dar svarbiau gebėti tikslingai taikyti, planuoti, valdyti panaudojimą ir analizuoti taikymo procesus. Veiksniai, kurie lemia kokybišką užsienio kalbos ugdymą yra ne tik pedagogo IKT kompetencija, bet ir ugdomoji aplinka, IKT priemonių turėjimas, mokinio motyvacija, amžius, protiniai gabumai ir gabumai kalbai, asmenybės bruožai bei įsitikinimai.

Atlikta mokslinės literatūros analizė leidžia sudaryti IKT taikymo gerinant anglų kalbos ugdymo kokybę pradinėje mokykloje veiksmų modelį (žr. 11 pav.).

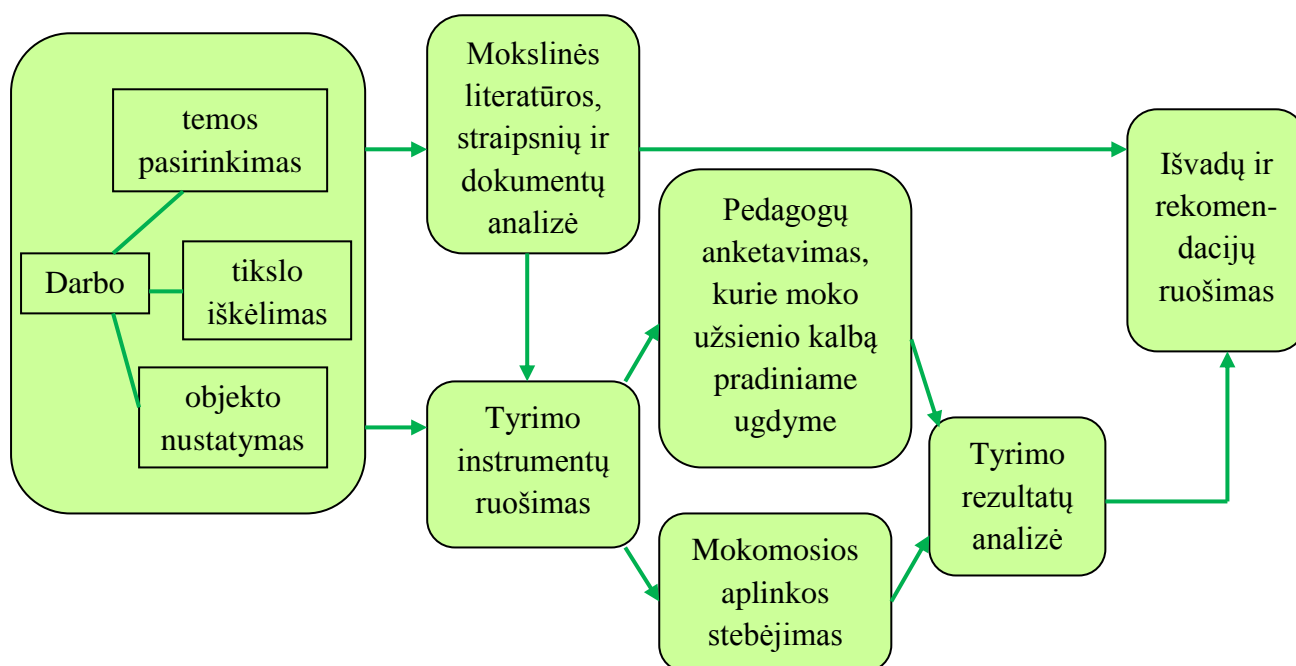
11 pav. Veiksniai, gerinantys užsienio kalbos ugdymo kokybę
(sudaryta darbo autorės)

2. IKT TAIKYMO GALIMYBĖS GERINANT MOKINIŲ UŽSIENIO KALBOS MOKYMO(SI) KOKYBĘ PRADINIAME UGDYME TYRIMO REZULTATAI

2.1. Tyrimo metodika, organizavimas ir imties charakteristika

Tyrimo tikslas. Ištirti informacinių komunikacinių technologijų taikymo veiksnius, įtakančius pradinį klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę.

Tyrimo etapai. Empirinis tyrimas vyko 2013 metų spalio – gruodžio mėnesiais. Tyrimas vyko šia eiga (žr. 12 pav.):

12 pav. Tyrimo loginė schema

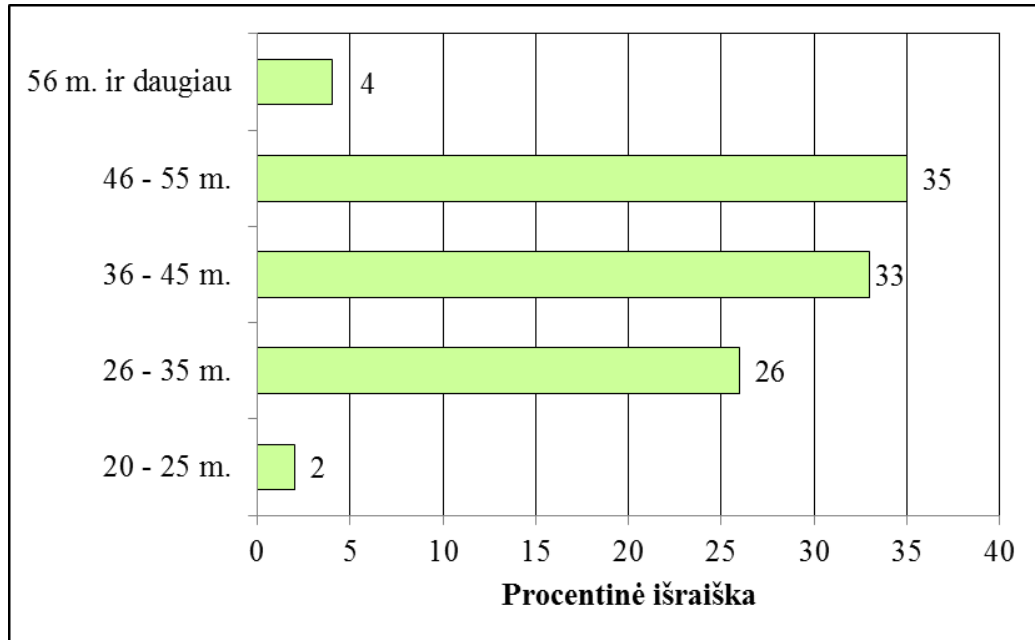
Tiriamųjų imtis ir atranka. Rengiant tyrimą, jo instrumentus, metodus bei atliekant tyrimo procedūras buvo remtasi K. Kardelio (2005), B. Bitino (1998, 2002, 2006), C. M. Charles (1999), T. Tamošiūno (2003), R. Tidiklio (2003) parengtomis tyrimų metodologijos studijomis ir rekomendacijomis. Tiriamųjų imtis buvo apskaičiuota remiantis imties formule (Kardelis, 2005), kur vadovautasi taisykle, kad skirtumas tarp pasirinktos grupės ir generalinės visumos vidurkio nebūtų didesnis kaip 5%.

$$n = \frac{1}{\Delta^2 + \frac{1}{N}}$$

Taigi, socialiniuose moksluose kiekybinio tyrimo imtis paprastai yra pakankama, kai statistinis patikimumas yra 95 proc., esant 5 proc. paklaidai (Kardelis, 2005). Tyrimo imties dydis buvo planuojamas remiantis AIKOS pateiktais duomenimis. Iš viso Lietuvoje, pagal 2013 metų preliminarius duomenis, užsienio (anglų) kalbos specialistų mokančių pradinių klasių mokinius yra 362. Esant tokiam populiacijos dydžiui, pakankamas tyrimo imties dydis – 187 respondentai. Atliekant tyrimą iš viso pateikta 200 anketų, sugrįžo – 195. Dauguma respondentų apklausta iš pietinės Lietuvos dalies, miestų ir rajonų pradinių ir pagrindinių mokyklų.

Tyrimas buvo vykdomas nepažeidžiant tiriamųjų teisių ir laikantis etikos principų. Respondentai tyrime dalyvavo geranoriškai, buvo garantuojamas anonimiškumas ir konfidencialumas. Apklausoje raštu neprašoma pateikti jokių asmeninių duomenų ar kitos informacijos, įgalinčios nustatyti tyrime dalyvaujantį asmenį. Aptariant rezultatus, nepateikiama jokia tiriamųjų asmeninė informacija, taip pat neatskleidžiamas ugdomosios įstaigos pavadinimas (Tamošiūnas, 2003).

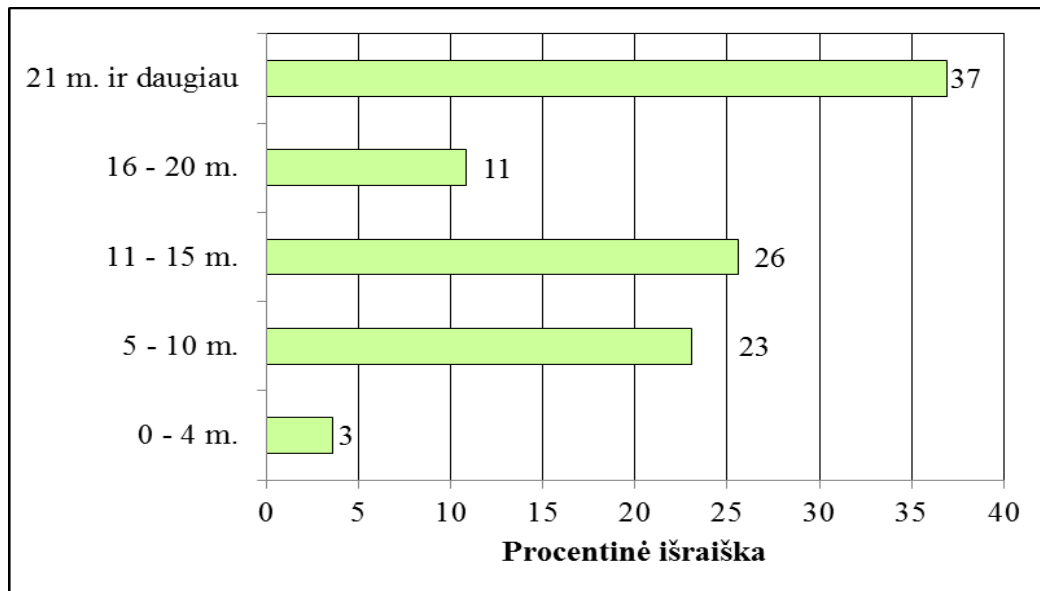
Tyrimo dalyvavusių mokytojų amžius pasiskirstė skirtingai, tačiau daugiausiai respondentų yra 46 – 55 metų amžiaus (35 proc.), kita dalis pedagogų yra 36 – 45 metų amžiaus (33 proc.), 26 – 35 metų amžiaus 26 proc. pedagogų ir nedidelis skaičius 20 – 25 metų (2 proc.) bei 56 metų ir daugiau amžiaus (4 proc.) (žr. 13 pav.).

13 pav. **Pedagogų pasiskirstymas pagal amžių (N=195)**

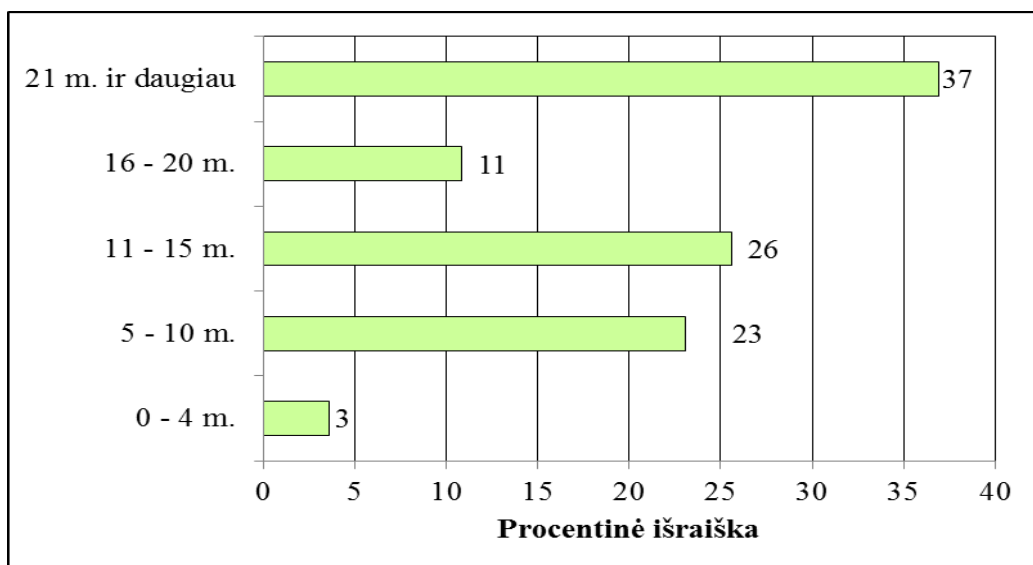
Daugelio apklaustųjų pedagogų darbo stažas yra gana didelis, net 37 proc. pedagogų yra daugiau negu 21 metų darbo stažas. Dviejų amžiaus tarpsnių, dviejų grandžių respondentų darbo stažas pasiskirstė apylygiai, tai yra 26 proc. respondentų 11 – 15 metų darbo stažas ir 23 proc.

respondentų 5 – 10 metų darbo stažas. Tai rodo, kad nemaža dalis yra jaunų pedagogų. Labai nedidelė dalis apklaustųjų pedagogų, tik 3 proc. turi nedidelę darbo patirtį pedagoginėje srityje, tai yra 0 – 4 metų darbo stažas. Gana nedidelė dalis respondentų, 11 proc. turi 16 – 20 metų darbo stažą (žr. 14 pav.).

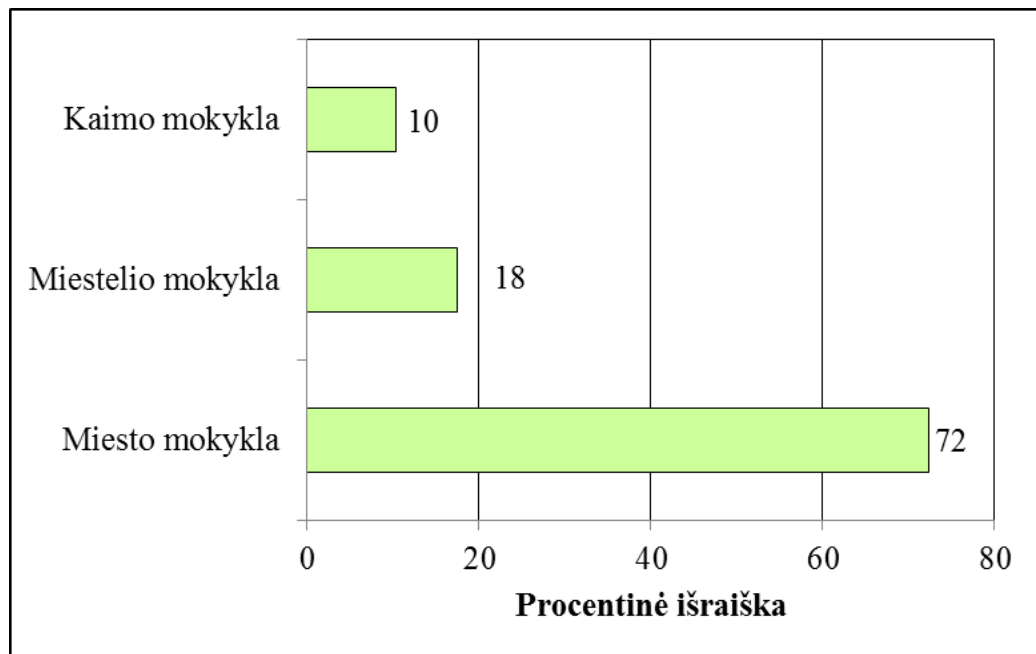
14 pav. Pasiskirstymas pagal darbo stažą (N=195)

Anglų kalbos pedagogai, kurie ugdo pradinį klasių mokinius daugiausiai turi vyresnių mokytojų 57 proc. kvalifikacinę kategoriją. Kadangi pagal amžių ir darbo stažą yra nemažai jaunų pedagogų, kurie turi tik mokytojo kvalifikacinę kategoriją, tai yra 29 proc. apklaustųjų. Labai nedidelė dalis, tik 14 proc. respondent turi mokytojo metodininko kvalifikacinę kategoriją. Deja, nei vieno iš apklaustųjų respondentų nėra mokytojo eksperto (žr. 15 pav.).

15 pav. Pasiskirstymas pagal kvalifikacinę kategoriją (N=195)

Labai didelė respondentų dauguma dirba miesto mokyklose, iš visų apklaustųjų net 72 proc. Miestelio mokyklose apklaustųjų pedagogų dirba beveik ketvirtadaliu mažiau nei miesto mokyklose, tai yra 18 proc. respondentų. O kaimo mokyklose visai nedidelė dalis – 10 proc. apklaustųjų (žr. 16 pav.).

16 pav. Pedagogų pasiskirstymas pagal mokyklas (N=195)

Tyrimo metodai. Atlikus mokslinės literatūros analizę pasirinkta vykdyti kiekybinį ir kokybinį tyrimą. Kokybiniam tyrimui atlikti pasirinktas stebėjimo metodas (priedas Nr. 1). Tai vienas iš seniausių duomenų rinkimo metodų socialiniuose moksluose (Bitinas ir kt., 2008). Stebėjimo protokolas sudarytas remiantis T. Bulajevos (2006) atliktu tyrimu. Šiuo metodu buvo siekiama sužinoti ir įvertinti IKT anglų kalbos ugdomąją aplinką IKT aspektu.

Kiekybiniam tyrimui atlikti buvo pasitelkta anketinė apklausa (priedas Nr. 2). Ją sudarant buvo remtasi mokslinės literatūros analize. Anketoje naudojama nominalinės matavimo skalės, uždaro ir atviro tipo klausimai. Iš viso sudaryta 25 klausimai, iš kurių 23 uždarojo tipo ir 2 atvirojo tipo klausimai. Anketinė apklausa buvo siekiama iširti anglų kalbos pedagogų, ugdančių pradinių klasių mokinius, požiūrį į IKT taikymą gerinant pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę. Klausimus galima suskirstyti į tokius blokus:

1. Informacija apie pedagogus (amžius, darbo stažas, kvalifikacinė kategorija, darbovietė pagal miestą, kaimą ar miestelį);
2. Klausimai apie ugdymo kokybę (pedagogų nuomonė ir požiūris);

3. Klausimai apie IKT taikymo galimybes pradiniam ugdyme anglų kalbos pamokose (pedagogų IKT kompetencija, IKT bazė mokykloje, požiūris ir nuomonė).

Gautiems duomenims apdoroti buvo naudojama programos: Microsoft Excel 2010 ir Microsoft Word 2010.

2.2. Anglų kalbos ugdymo pradinėje mokykloje aplinkos tyrimo rezultatai

2007 metų patvirtintoje *Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą 2008 – 2012 metų strategijoje* daug dėmesio skiriama bendrojo lavinimo mokyklų aprūpinimui ir gerinimui panaudojant informacinių ir komunikacinių technologijų teikiamas galimybes. Kadangi mokymosi aplinka yra vienas iš esminių kokybiško švietimo veiksnių, tad buvo svarbu išanalizuoti anglų kalbos pradiniam ugdyme aplinką IKT aspektu. Aplankius keletą skirtingo tipo mokyklas, keturias pradines ir keturias pagrindines mokyklas pastebimi ryškūs skirtumai.

Pradinės mokyklos aprūpinimas ženkliai mažesnis nei pagrindinių mokyklų. Visos pagrindinės mokyklos turi atskiras anglų kalbos klases, kuriose ugdomi pradinių klasių mokiniai. Dvi iš stebėtų pradinių mokyklų taip pat jas turi. Mokymosi aplinka yra labai svarbi ir turinti edukacinę vertę, kadangi toje aplinkoje vyrauja anglų kalbos dalyko mokomieji išteklių, kurie gali būti sukurti ir pačių mokinių.

Pasak Bartaševičiaus R. (2012) šiuolaikinė ugdymo aplinka turėtų teikti galimybę naudotis pačiomis įvairiausiomis informacinėmis komunikacinėmis technologijomis, todėl mokyklose buvo siekiama išsiaiškinti kiek jos turtingos IKT priemonėmis ir programomis.

Taigi, visose iš stebėtų mokyklų yra veikiantis internetas ir programos (Microsoft Office, Movie Maker, Multiple – Mouse Michief, kompiuterinis žodynas, Adobe Acrobat Reader, Nero Burning Rom). Priemonių yra daug mažiau. Pagrindinėse mokyklose, kiekviename stebėtame anglų kalbos kabinete, kuriame ugdomi pradinių klasių mokiniai, yra po projektorių, kompiuterį, kuriuo naudotis gali mokytoja, reikalui esant ir mokiniai. Taigi, visi klasėje esantys mokiniai gali naudotis tik vienu, mokytojos esančiu kompiuteriu. Tai negalėtų būti kokybiškas, efektyvus ir individualus darbas, kur pasirenkamai programai būtų naudojamas vienas kompiuteris vienam mokiniui. Pagrindinėse mokyklose yra atskiri informatikos kabinetai, kur mokytojos gali naudotis, tačiau programos Multiple – Mouse Michief juose įdiegta nėra. Informatikos klase pedagogai naudojami labai retai, kadangi sunku patekti. Pradinėse mokyklose tokios galimybės, kaip informatikos kabinetas, visiškai nėra. E. Daujoto (2012) pateikusių statistinius duomenis apie pradinių mokyklų kompiuterizavimą 2011 – 2012 metais, paaiškėjo, jog Lietuvoje yra 80 pradinių mokyklų, kurioms

buvo skirta 1000 kompiuterių mokinių ugdymui ir 394 mokytojų darbo vietoms. Taigi, kompiuteris yra kiekvienoje pradinėje klasėje ir juo naudojasi mokytoja. Projektoriai yra, tačiau skirti visai mokyklai (nešiojami), todėl tenka dalintis su kolegomis (vienoje mokykloje turi tik vieną, antroje – penkis, kitose po du projektorius). Kad ir neturi mokytojos atskiro anglų kalbos kabineto, tai kompiuteriu gali naudotis klasėje, į kurią ateina ugdyti pradinių klasių mokinius. Beveik visose mokyklose turi kompiuterinių peles (komplektą) turi mokyklos skirtingai. Viena iš pagrindinių mokyklų turi tik 4 kompiuterines peles, tačiau numatoma šiais mokslo metais įsigyti. Kitose mokyklose, tiek pradinėse, tiek pagrindinėse yra nuo vieno iki trijų komplektų (komplekte mažiausiai 24 bevielės pelės). Galima teigti, jog mokiniams yra galimybė atlikti užduotis naudojant kompiuterines beveiles pelės esant ir vienam kompiuteriui klasėje. Bet tai tik viena programa, kuri teikia tokią galimybę. Visose pagrindinių mokyklų stebėtose ugdomosiose aplinkose yra po interaktyvią lentą, o pradinėse mokyklose jų nėra (vienoje pradinėje yra tik pradinių klasių mokytojos ugdomojoje aplinkoje). Visose mokyklose yra po kopijavimo aparatą, kuriuo gali naudotis pedagogai. Ipad priemonių nėra nei vienoje ugdomojoje aplinkoje.

Taigi, pasitvirtina V. Dagienės (2012) nuomonė, jog viena iš IKT diegimo silpnybių yra aprūpinimas IKT priemonėmis. Mokyklos yra aprūpinamos netolygiai. *Bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose* (2008) numatoma galimybė IKT integruoti į kitus dalykus, tačiau dėl turimos techninės įrangos sunkiai įgyvendinama ir tai lieka tik siekiamybe.

2.3. Anglų kalbos mokytojų nuomonė apie informacinių komunikacinių technologijų taikymą gerinant ugdymo kokybę, tyrimo rezultatai

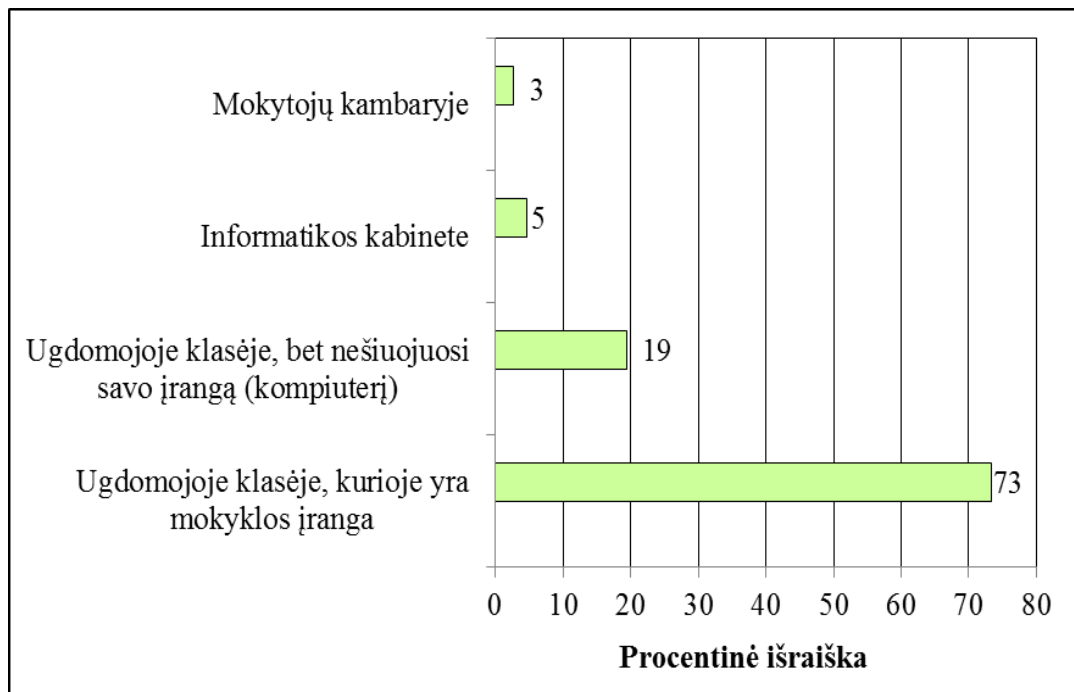
Didžioji dalis apklaustųjų 69 proc. yra girdėję apie reikalavimus mokytojams kompiuterinio raštingumo programoms. 30 proc. apklaustųjų nėra visiškai tikri, gal šiek tiek girdėję, bet nėra įsigilinę. Tik 1 proc. apklaustųjų pedagogų visiškai nėra nieko girdėję apie reikalavimus mokytojams kompiuterinio raštingumo programoms. Šiais rezultatai remiantis galima teigti, jog dauguma pedagogų žino arba yra susipažinę su kvalifikaciniais IKT taikymo kompetencijos reikalavimais

Žinoma, jog vien tai, kad ugdymo procese taikomos kad ir pačios naujausios informacinės komunikacinės technologijos, tai savaime dar nelemia geresnio rezultato. Pedagogas pats turi gebėti taikyti informacines komunikacines technologijas savo darbe mokydamas kitus ir besimokydamas pats. Tam jis turi pakankamai gerai išmanyti IKT naudojimą ugdymo procese. Žinoma, pedagogas turi turėti sąlygas naudotis IKT savo darbe, tiesioginiame ugdomajame procese. Taigi, stengiantis

išsiaiškinti, ar respondentai turi galimybes IKT naudoti savo darbe, buvo pateiktas klausimas: „Ar turite galimybę naudoti IKT priemonėmis anglų kalbos pamokose?“.

Didžioji dalis 73 proc. pedagogų turi sąlygas naudoti IKT savo darbe ir 24 proc. pritaria tik iš dalies turintys galimybes. Teigiančių, jog IKT priemonėmis savo darbe naudoti negali buvo 3 proc. respondentų. Tai leidžia daryti prielaidą, jog beveik kiekvienoje švietimo įstaigoje, daugiau ar mažiau yra sudaryta galimybė naudoti IKT priemonėmis anglų kalbos pedagogui ugdančiam pradinį klasių mokinius.

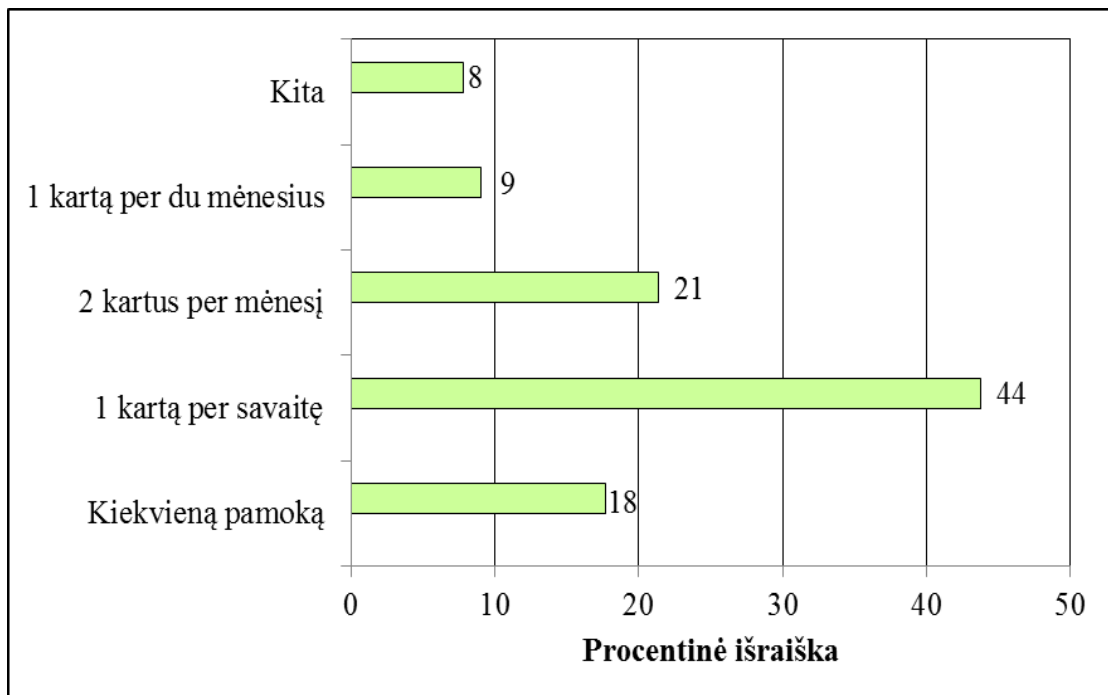
Labai svarbu ir tai, kur ar kokioje aplinkoje apklaustieji pedagogai gali naudoti IKT. Tyrimo metu buvo stengtasi išsiaiškinti pedagogų galimybių ribas, tai yra pirmiausia išsiaiškinti ugdymo aplinką, kurioje anglų kalbos pedagogai ugdančios pradinį klasių mokinius gali naudoti IKT priemonėmis (žr. 17 pav.).

17 pav. **Ugdomoji aplinka, kurioje pedagogai naudojami IKT priemonėmis (N=195)**

Pateiktoje diagramoje „Ugdomoji aplinka, kurioje pedagogai naudojami IKT priemonėmis“ matyti, jog naudoti IKT priemonėmis dažniausiai 73 proc. pedagogų gali ugdomojoje klasėje, kurioje yra mokyklos įranga. Tačiau yra ir tokių apklaustųjų pedagogų (19 proc.), kurie nešiojasi savo kompiuterį ir dirba ugdomojoje klasėje. Priežastis gali būti ne kompiuterių stoka mokyklose, bet specifinių programų, kurias demonstruoja ar moko mokinius. Dvi panašiai pasiskirsčiusios, gautų rezultatų atžvilgiu, mokomosios aplinkos, tai yra informatikos kabinete 5 proc. ir mokytojų kambaryje 3 proc. apklaustieji gali naudoti IKT priemonėmis.

Ugdomosiose įstaigose gali būti pilnai sudarytos sąlygos naudotis IKT, tačiau dar nereiškia, kad jos yra pilnai išnaudojamos, tai yra pedagogai jomis visada ir naudojami. Tai gali priklausyti ne tik nuo pedagogo kompetencijos, bet ir nuo kiekvieno iš pedagogų požiūrio, noro ar iniciatyvos taikyti IKT anglų kalbos pamokose pradiniam ugdymui. Siekiant išsiaiškinti, kaip dažnai anglų kalbos pedagogai savo dalyko pamokų metu pradiniam ugdymui taiko IKT, buvo užduotas klausimas: „Kaip dažnai Jūs taikote IKT anglų kalbos pamokose?“ (žr. 18 pav.).

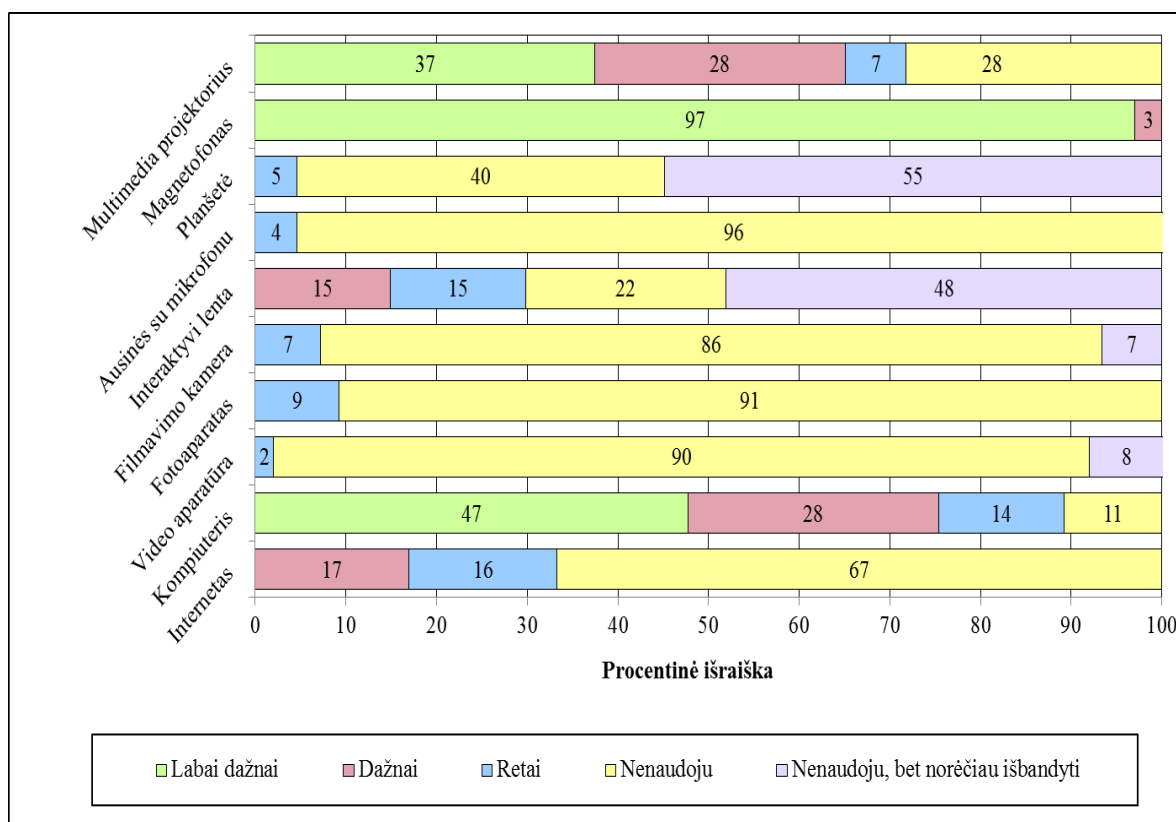

18 pav. IKT taikymo dažnumas anglų kalbos pamokose pradiniam ugdymui (N=192)

Gauti rezultatai parodo, jog IKT priemonės dauguma (44 proc.) apklaustųjų respondentų taiko vieną kartą per savaitę, kas antrą pamoką, kadangi pradiniam ugdymui yra dvi savaitinės anglų kalbos pamokos. Kiekvieną kartą pamokoje galimybe naudotis IKT pareiškė 18 proc. apklaustųjų. Du kartus per mėnesį IKT taiko 21 proc. pedagogų. Dalis apklaustųjų (9 proc.) IKT priemones taiko du kartus per mėnesį, o 8 proc. pedagogų pažymėjo „kita“ taikomų IKT priemonių dažnumą. Pagal gautus rezultatus galima daryti prielaidą, kad IKT priemonės gana dažnai taikomos anglų kalbos pedagogams pradiniam ugdymui. O tai galėtų sąlygoti jų kompetenciją bei požiūrį.

Diegiant informacines komunikacines technologijas švietime yra labai svarbus pačių pedagogų priemonių pasirinkimas, kadangi tik pats pedagogas individualiai, savo nuožiūra pagal mokinių galias ir aiškų prieinamumą, gali pasirinkti tinkamą IKT priemonę. Taigi, siekiant išsiaiškinti, kokias priemones apklaustieji turi galimybę naudotis ugdymo veikloje, buvo

užduotas klausimas: „Kokias technologines priemones naudojate anglų kalbos pamokose?“, kuris atskleidė pedagogų taikomas IKT priemones anglų kalbos ugdomosios veiklos metu (žr. 19 pav.).

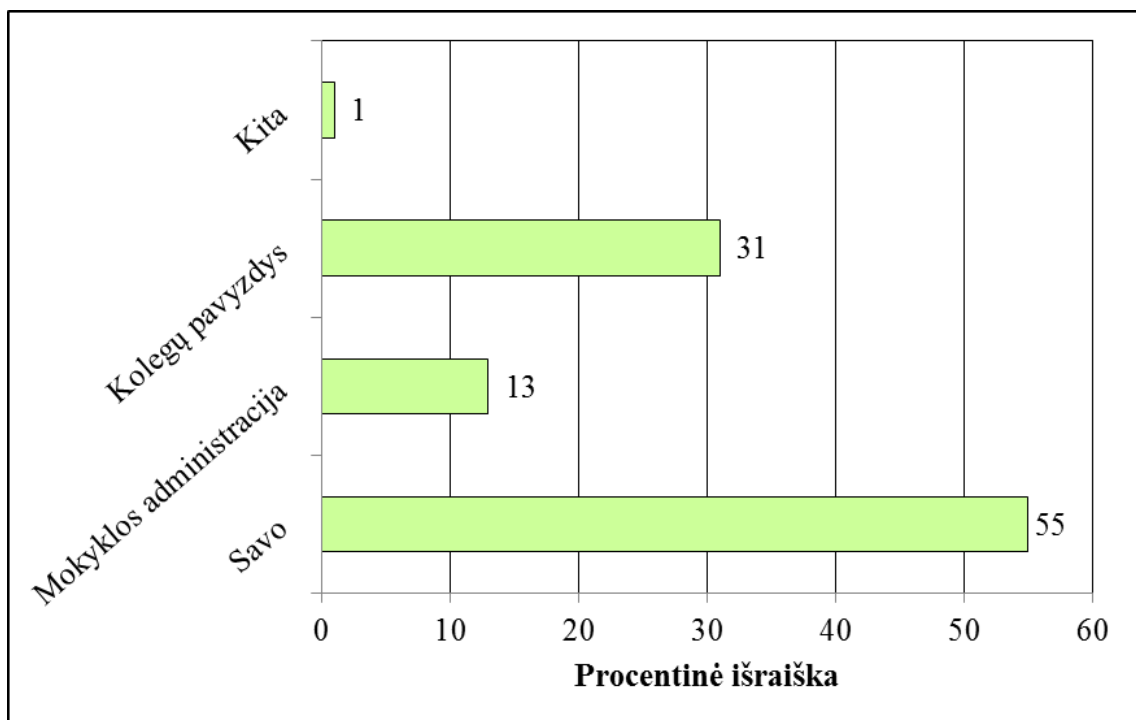

19 pav. **Technologinių priemonių naudojimo dažnumas anglų kalbos pamokose (N=195)**

Gauti atsakymų rezultatai atskleidė, jog labai dažnai, net 97 proc. respondentų anglų kalbos pamokose pradiniame ugdyme naudoja magnetofoną, 47 proc. - kompiuterį ir 37 proc. - multimedia projektorius. Respondentų pažymėtos priemonės, kurios yra dažnai taikomos – kompiuteris ir multimedia projektorius po 28 proc. Interaktyvią lentą anglų kalbos pamokose dažnai naudoja 15 proc. pedagogų. 3 proc. apklaustųjų dažnai naudoja magnetofoną. Daugiau nei 80 proc. apklaustųjų pažymėjo visiškai nenaudojamas priemones, kurios yra: filmavimo kamera, video aparatūra, fotoaparatas, ausinės su mikrofonu. Pedagogai, kurie nenaudoja, tačiau norėtų išbandyti savo ugdomojoje veikloje: video aparatūrą (8 proc.), filmavimo kamerą (7 proc.), planšetes (55 proc.) ir interaktyvią lentą (48 proc.). Taigi, galima teigti, jog magnetofonas viena iš populiariausių technologinių priemonių, kuri nėra iš naujųjų modernių technikos priemonių ir be kurios nebūtų galima išsiversti bet kokios užsienio kalbos pamokoje. Taip pat būtų galima daryti prielaidą, jog pedagogų pažymėtos visiškai nenaudojamos priemonės gali nulemti šių priemonių ne neturėjimas, bet pačių pedagogų noras, požiūris, kompetencijos stoka. Todėl pateikiant klausimą, kuriame buvo prašoma nurodyti penkias technologines priemones, kurias pedagogai dažniausiai naudoja anglų

kalbos pamokose ugdydami pradinį klasių mokinius. Respondentai nurodė įvairias priemones, tačiau pasitvirtina prieš tai aptartame poveiksle technologinių priemonių naudojimo dažnumą. Taigi, dažniausiai taikomos priemonės yra kompiuteris, magnetofonas, internetas, multimedia projektorius ir interaktyvi lenta. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog respondentai kai kur pažymėjo ne visas penkias technologines priemones (buvo, kad tris ar keturias).

Kadangi tiriamas pradinį klasių mokinių, ugdančių anglų kalbą, pedagogų požiūris į IKT taikymą, todėl buvo tikslinga sužinoti ir tai, kieno iniciatyva pedagogai pradėjo naudoti IKT priemonėmis anglų kalbos pamokose (žr. 20 pav.).

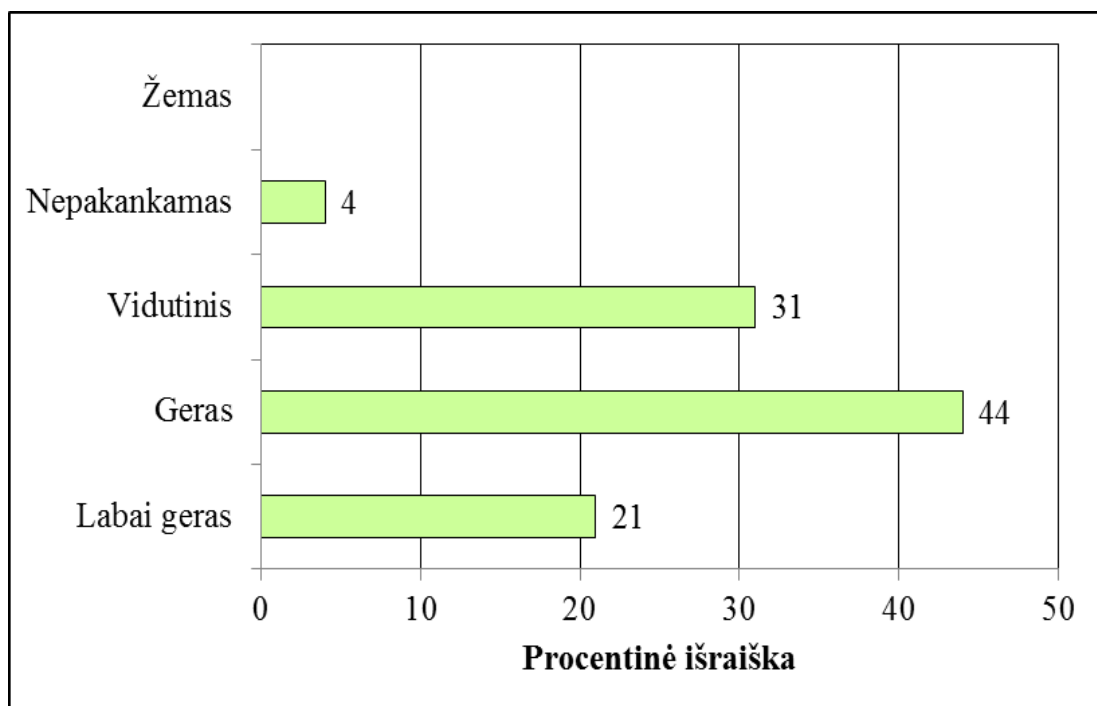
20 pav. **Iniciatyva, kuri paskatino IKT taikymą anglų kalbos pamokose pradiniam ugdyme (N=195)**

Gauti rezultatai rodo, jog didžioji dalis apklaustųjų (55 proc.) patys nusprendė išbandyti ir taikyti savo dalyko pradinio ugdymo procese įvairias IKT priemones. 31 proc. pedagogų pasekė kolegų pavyzdžiu, tai bendradarbiavimo rodiklis. Dalis respondentų 13 proc. IKT priemones pradėjo taikyti mokyklos administracijos raginimu ar pagalba. Taigi, galima teigti, jog apklaustieji pedagogai yra aktyvūs, iniciatyvūs ir domisi IKT, kadangi didžioji dauguma, savo noru ir bendradarbiaudami su kolegomis ugdomojoje veikloje pradėjo taikyti IKT.

Apklausus pedagogus „Ar turite galimybių gilinti, tobulinti savo žinias IKT taikymo srityje?“, labai didelė dalis respondentų (95 proc.) pažymėjo, jog tokia galimybė yra jiems suteikta. Tik nedidelė dalis apklaustųjų (5 proc.) pažymėjo, kad ji yra nepakankama. Priežastys dėl

galimybės gilinti ar tobulinti savo žinias IKT srityje yra nežinomos. Džiugu, jog nei vieno nėra pažymėjusio negalinčio gilinti, tobulinti žinių.

Pedagogai, siekdami kokybiško ugdymo, turi pasižymėti tam tikromis žiniomis ir gebėjimais, kurie įvardijami kompetencijomis, įgalinčiomis sėkmingą ugdymą. Išanalizavus mokslinę literatūrą ir sužinojus įvairių autorių IKT kompetencijos paaiškinimą, apibūdinimą, galima ją įvardinti, kaip turėjimą žinių, gebėjimų, požiūrių, įgūdžių, kūrimo bei pateikimo veiklos ugdymo procese. Taigi, buvo tikslinga pedagogų pasiteirauti apie dabartinį jų IKT kompetencijų lygį, todėl pateiktas klausimas „Įvertinkite savo dabartinį IKT taikymo kompetencijų lygį“ (žr. 21 pav.).

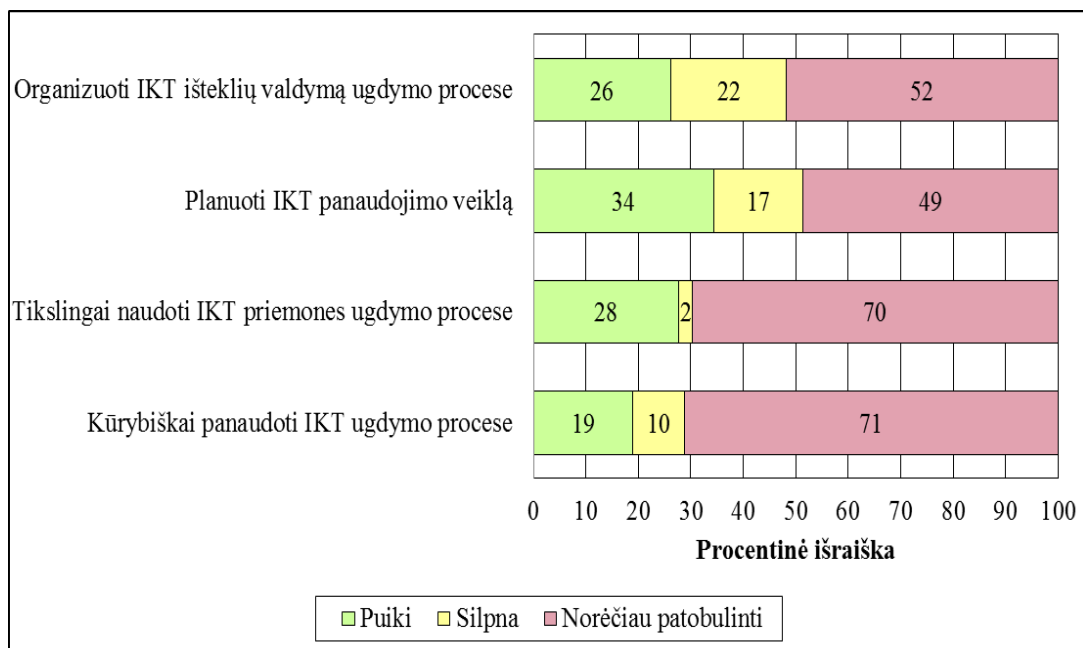
21 pav. IKT taikymo kompetencijų lygis (N=195)

Pastebėtina, jog nei vienas iš apklaustųjų pedagogų, nemano, jog yra žemo IKT taikymo kompetencijos lygio (nebuvo pažymėjusių). Didžioji dauguma apklaustųjų (42 proc.) IKT taikymo kompetencijos lygį vertina gerai. Labai gerą kompetencijos lygį pažymėjo 23 proc. pedagogų. 31 proc. respondentų savo IKT taikymo kompetencijos lygį vertina vidutiniškai. Nepakankamai vertina 4 proc. apklaustųjų savo kompetencijos lygį.

Įvertinę savo IKT taikymo kompetencijos lygį respondentai vertino ir konkrečias turimas arba trūkstamas IKT taikymo kompetencijas. Todėl buvo pateiktas klausimas „Įvertinkite savo turimas arba trūkstamas IKT taikymo kompetencijas“ (žr. 22 pav.).

Didžioji dauguma apklaustųjų norėtų patobulinti visas pateiktas IKT taikymo kompetencijas: kūrybiškai panaudoti IKT ugdymo procese (71 proc.), tikslingai naudoti IKT

priemonės ugdymo procese (70 proc.), planuoti IKT panaudojimo veiklą (49 proc.), organizuoti IKT išteklių valdymą ugdymo procese (52 proc.). Iš visų apklaustųjų po nedidelę dalį puikiai vertina turimas IKT taikymo kompetencijas. 19 proc. respondentų mano, jog puikiai geba kūrybiškai panaudoti IKT ugdymo procese, nuo 26 proc. iki 34 proc. respondentų puikiai vertinas ir kitas pateiktas kompetencijas IKT aspektu. Tačiau yra ir dalis apklaustųjų, kurie mano, jog kai kurios IKT taikymo kompetencijos yra silpnos: 22 proc. įvardija organizuoti IKT išteklių valdymą ugdymo procese, 17 proc. planuoti IKT panaudojimo veiklą, 10 proc. kūrybiškai panaudoti IKT ugdymo procese ir 2 proc. tikslingai naudoti IKT priemones ugdymo procese.

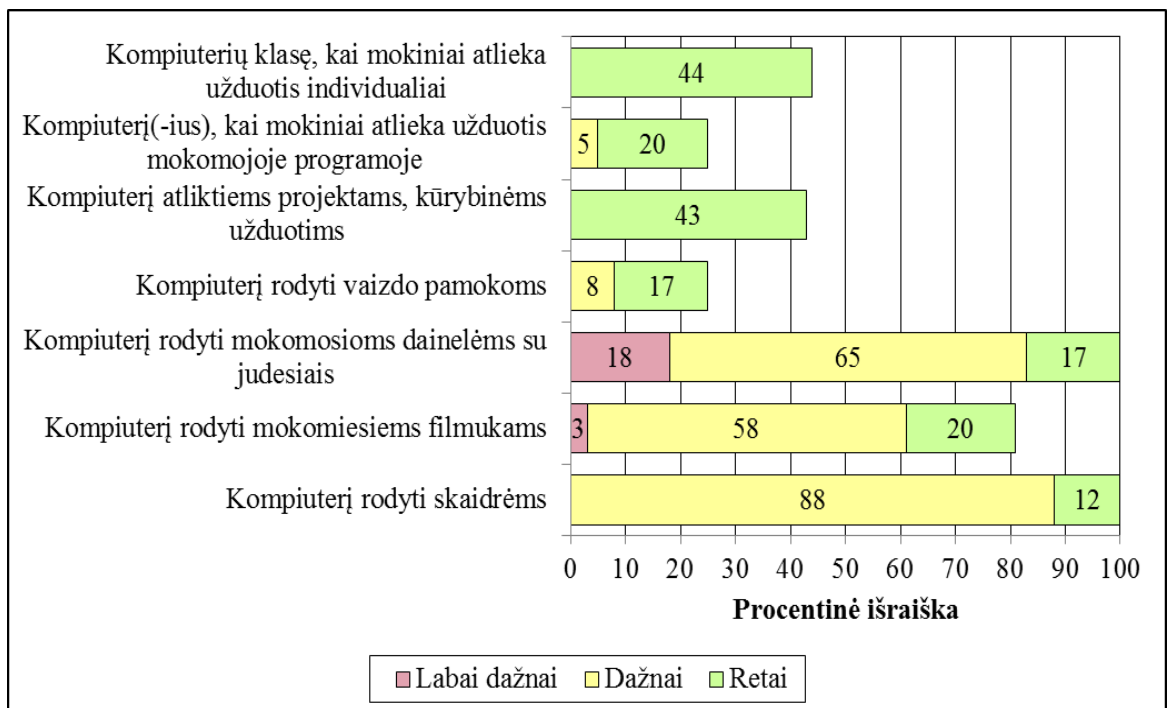
22 pav. **Pedagogų turimos arba trūkstamos IKT taikymo kompetencijos vertinimas (N=195)**

Kadangi V. Dagienės (2012) *Informatikos, informacinių technologijų ugdymo nuo 2015 metų strategijos gairėse* akcentuojamas pedagogų informacinių technologijų kompetencijų būtinumas, todėl pastebima aiški tendencija, jog apklaustieji respondentai yra suinteresuoti tobulinti ir gilinti savo turimas ar trūkstamas žinias.

Norint nustatyti pedagogų IKT pritaikymo žinias apklausoje buvo pateikta veiklos, kurias pedagogai turėjo įvertinti pagal naudojimo dažnumą (žr. 23 pav.).

Remiantis rezultatais, galima teigti, kad pedagogai žino pagrindinius darbo su kompiuteriu ar projektoriumi principus. Kadangi dažniausiai kompiuteriu naudojama ugdymojoje klasėje, kurioje jis yra tik pedagogui skirtas, tai galima teigti, jog jis naudojamas demonstravimui. Pagal gautus duomenis yra aiškus pasiskirstymas kompiuterio naudojimas pagal veiklas, kur anglų kalbos pedagogai, ugdantys pradinį klasių mokinius, dažniausiai naudoja kompiuterius mokomosioms dainelėms su judesiais, mokomiesiems filmukams ir skaidrių demonstravimui. Šios trys veiklos

įvardijamos kaip labai dažnai arba dažnai naudojamos. Kompiuterį rodyti skaidrėms dažnai naudoja 88 proc. pedagogų. Tačiau kompiuterio naudojimu neapsiribojama vien tik skaidrių demonstravimui. Respondentai nurodė, jog dažnai kompiuteris naudojamas mokomosioms dainelėms su judesiais (65 proc.) arba mokomiesiems filmukams (58 proc.). Yra anglų kalbos pedagogų, kurie savo ugdomojoje veikloje labai dažnai, nors ir nedidelė dalis, naudoja kompiuterį rodyti mokomiesiems filmukams (3 proc.) ir mokomosioms dainelėms su judesiais (18 proc.). 8 proc. pedagogų dažnai kompiuterį naudoja vaizdo pamokoms žiūrėti ir 5 proc. respondent naudoja kompiuterį(-ius), kai mokiniai atlieka užduotis mokomojoje programoje.

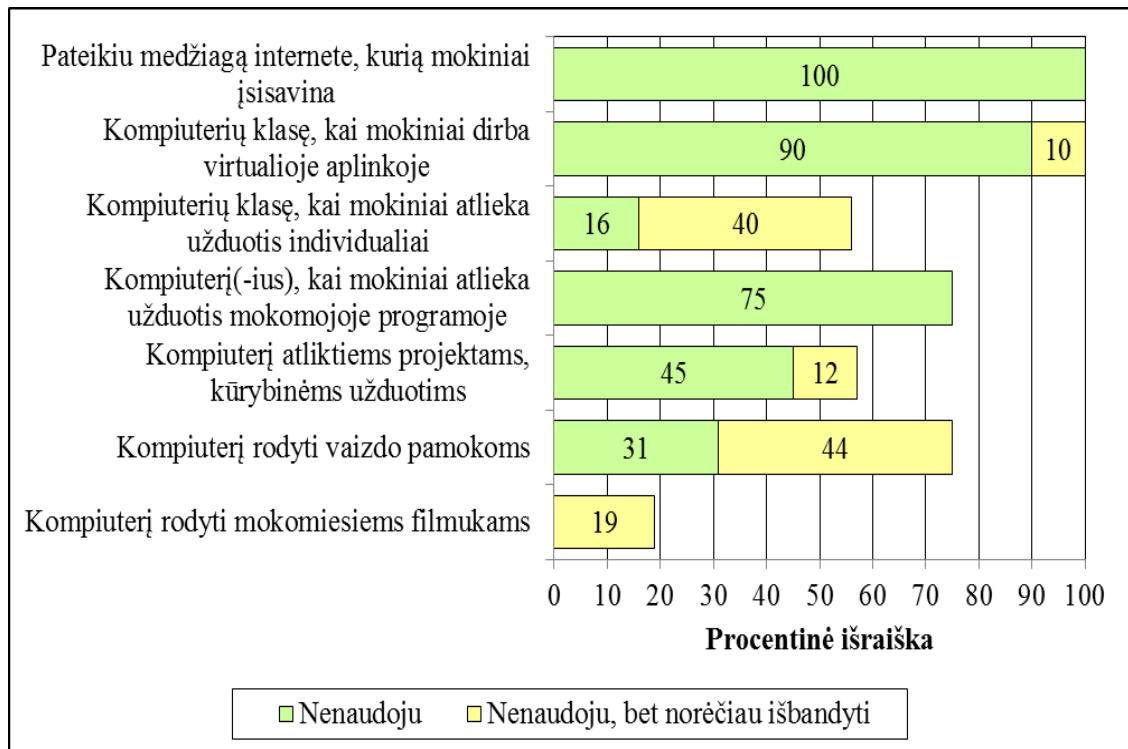

23 pav. Kompiuterio naudojimo dažnumas pagal veiklas (N=195)

Kaip teigia V. Simokaitienė (2012), pradinio ugdymo mokiniams anglų kalbos pamokose būdinga mokytis žaidimo elementų pagalba, todėl pedagogas pagal klasės poreikius ir galimybes pasirenka vizualines, garsines ar kinestetines veiklas. Šiuo atveju pedagogai labai dažnai ir dažnai taiko visas tris į vieną jungiančias veiklas, todėl mokiniams yra lengviau priimti informaciją pagal kiekvieno poreikį, individualias galias arba gebėjimus.

Pradinio ugdymo amžiaus mokiniams pedagogai retai naudoja kompiuterį atliktoms kūrybinėms užduotims demonstruoti (83 proc.), taip pat 44 proc. apklaustųjų retai naudoja kompiuterių klasę individualioms užduotims atlikti. Nuo 17 proc. iki 20 proc. apklaustųjų pedagogų retai naudoja kompiuterį mokomiesiems filmukams, ar dainelėms su judesiais, vaizdo pamokoms ar užduotims mokomojoje programoje.

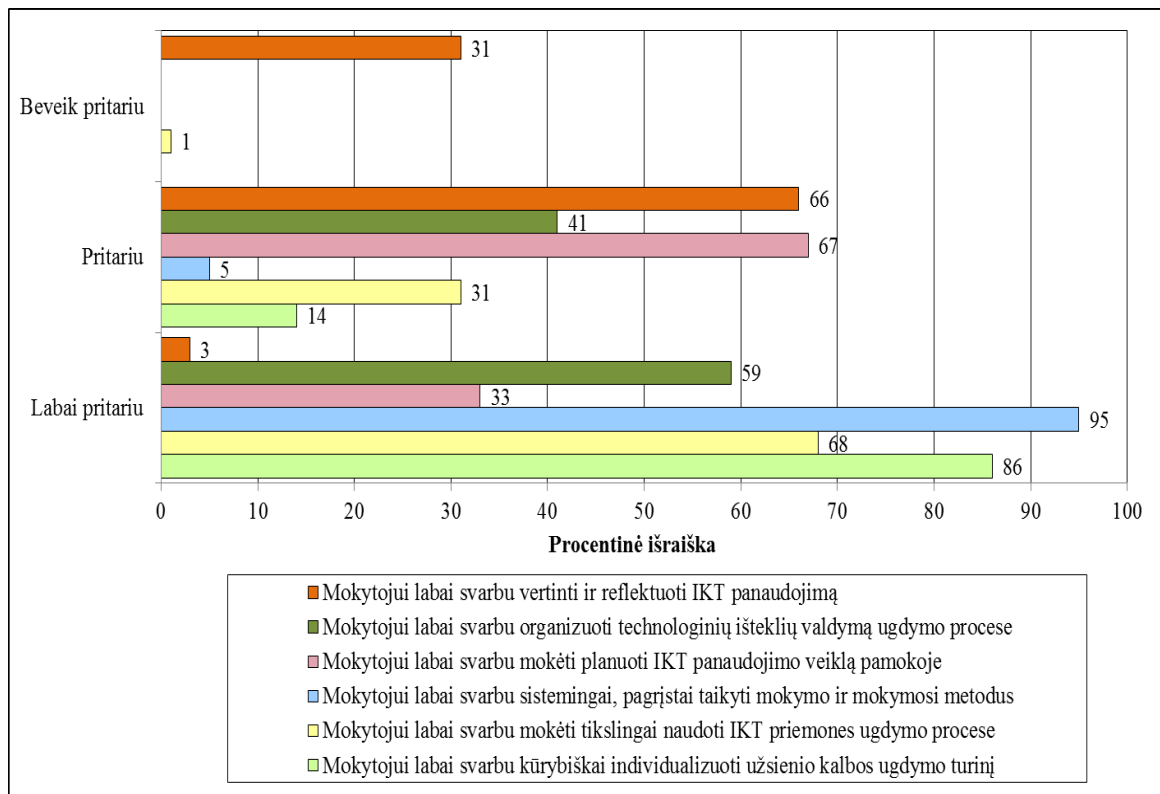
Kadangi buvo išsiaiškinta ką pedagogai labai dažnai, dažnai ir retai naudoja anglų kalbos pamokose pradiniam ugdyme, todėl buvo tikslinga sužinoti kokių veiklų visiškai nenaudoja arba nenaudoja, bet norėtų išbandyti (žr. 24 pav.).

24 pav. Kompiuterio naudojimo dažnumas pagal veiklas (N=195)

Pedagogai visiškai nenaudoja kompiuterio pateikiamai medžiagai internete, kur mokiniai gali įsisavinti. Galima teigti, jog ši veikla visiškai nėra tikslinga pradinio ugdymo amžiaus mokiniams. 92 proc. respondent visiškai nenaudoja kompiuterių klasės dirbti virtualioje aplinkoje, taip pat 16 proc. kompiuterių klasės, kai mokiniai atlieka užduotis individualiai. 75 proc. apklaustųjų nenaudoja kompiuterio(-ių), kai mokiniai atlieka užduotis mokomojoje programoje. Galima teigti, jog daugeliui nėra galimybės naudotis kompiuterių klase dėl to, kad jos visiškai nėra arba dėl jos užimtumo. Kita vertus, dirbti kompiuterių klasėje reikia mokytojo išmanymo, tai yra IKT kompetencijos. 45 proc. pedagogų visai nenaudoja kompiuterio demonstruoti atliktoms kūrybinėms užduotims ir 31 proc. vaizdo pamokoms rodyti. Šie rezultatai rodo, jog pedagogai renkasi kitas veiklas. Tačiau dalis respondentų yra susidomėję ir norėtų išbandyti vaizdo pamokų demonstravimą (44 proc.), kompiuterių klasę, kai mokiniai dirba individualiai (40 proc.), 19 proc. norėtų demonstruoti (išbandyti) mokomuosius filmukus ir nuo 10 proc. iki 12 proc. virtualios aplinkos galimybes bei projektų ir kūrybinių užduočių demonstravimui.

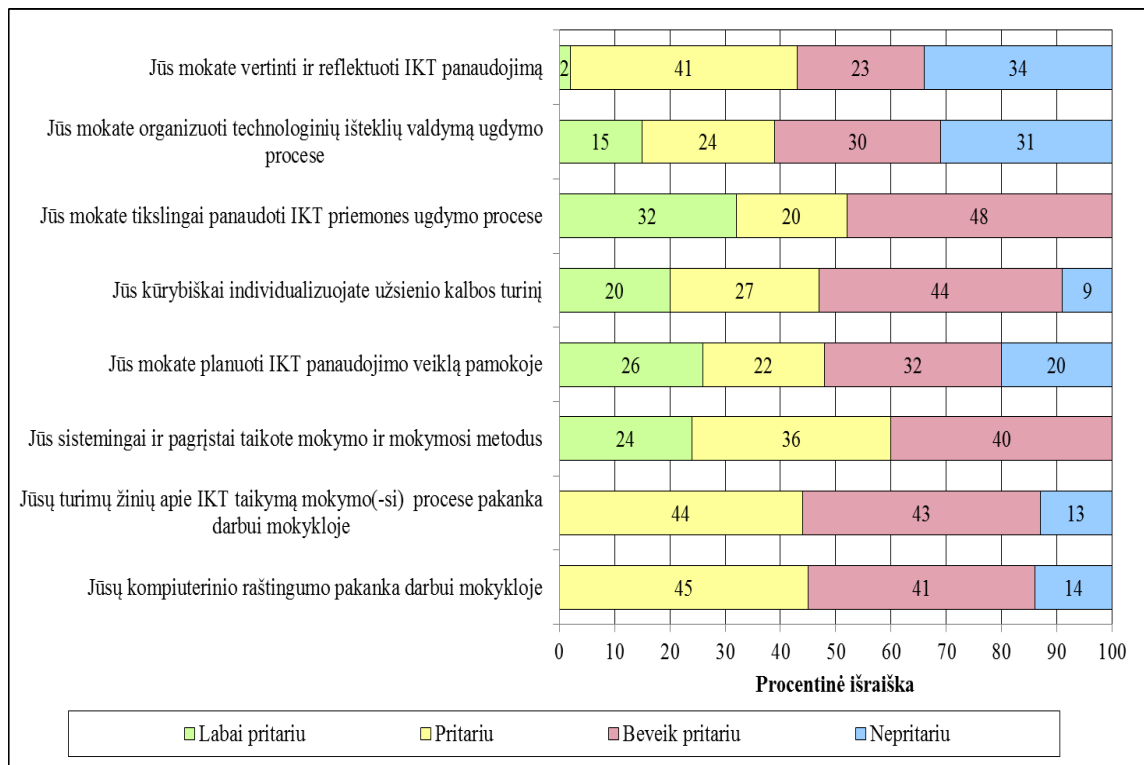
Pedagogo IKT kompetencijai reikalingos žinios ir gebėjimai, todėl buvo pateiktas klausimas “Kaip pritariate teiginiams?” (žr. 25 pav.).

25 pav. Pedagogų požiūris į teiginius (N=190)

Didžioji dauguma apklaustųjų pedagogų labai pritaria ir pritaria visoms IKT taikymo pedagoginėms ir vadybinėms kompetencijoms. Mano, jog kiekviena iš jų yra mokytojai labai svarbi ugdymo procese veikloje taikant IKT. Todėl buvo tikslinga sužinoti pedagogų IKT taikymo pedagoginės ir vadybinės asmeninės kompetencijos ugdymo procese veikloje vertinimą (žr. 26 pav.).

Konkrečių kompetencijų vertinime situacija yra tokia, kad nėra nei vieno, kuris nepritaria savo sistemingam ir pagrįstam mokymo metodų taikymui, taip pat visi apklaustieji daugiau ar mažiau geba tikslingai taikyti IKT ugdymo procese. Tai reiškia, jog kiekvienas apgalvoja pasirinktą metodą pagal savo klasės galimybes ir poreikius. Ketvirtadaliui apklaustųjų yra sunku organizuoti technologinių išteklių valdymą ugdymo procese ir vertinti bei reflektuoti IKT panaudojimą, todėl šiuos pažymėjo, jog nepritaria. Nepritariančių savo IKT taikymo kompetencijoms yra tokių respondentų, kurie negeba kūrybiškai individualizuoti užsienio kalbos turinį (9 proc.), kompiuterinio raštingumo nepakanka darbui (14 proc.) taip pat 13 proc. respondentų pažymėjo, jog nepakanka turimų žinių apie IKT taikymą ugdymo procese. 20 proc. apklaustųjų mano, kad negeba planuoti IKT panaudojimo veiklos. Beveik pritariančių savo gebėjimams, tai yra pedagoginėms ir vadybinėms kompetencijoms IKT aspektu yra nemaža dalis apklaustųjų, tai yra nuo 23 proc. iki 48 proc. apklaustųjų. Galima teigti, jog šie pedagogai turi nepakankamai žinių ir gebėjimų IKT taikymo aspektu. Nuo 43 proc. iki 60 proc. apklaustųjų savo kompetencijas vertina labai gerai arba gerai, pažymėjo, jog labia pritaria arba pritaria pateiktiems teiginiams.

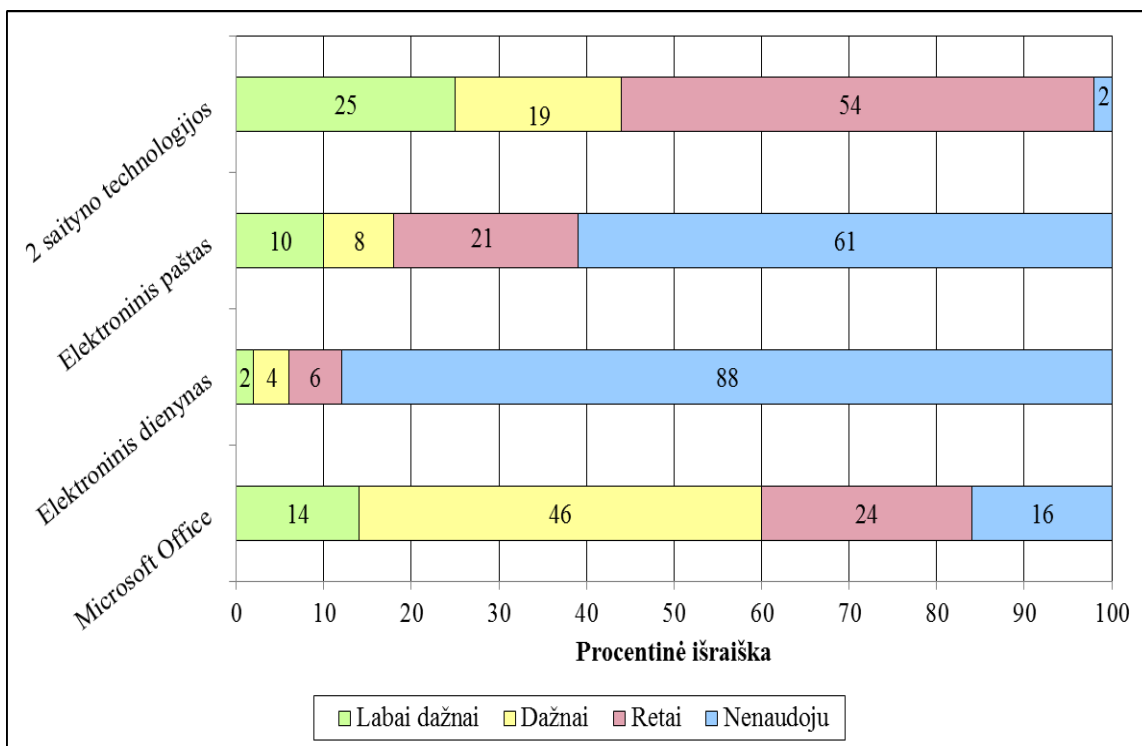

26 pav. **Pedagoginės ir vadybinės kompetencijos IKT taikymo aspektu (N=190)**

Taigi, galima teigti, jog beveik pusei apklaustųjų pedagogų trūksta arba turi nepakankamai pedagoginės ir vadybinės kompetencijos žinių ir gebėjimų, kadangi nepritaria arba beveik pritaria pateiktiems teiginiams.

Pateikiant konkrečias programas, priemones ir įrankius, respondentų buvo pasiteirauta „Kuriuos įrankius, programas ir priemones taikote ugdymo procese?“ (žr. 27 pav.).

Pusė apklaustųjų pedagogų retai naudojami 2 kartos saityno technologijomis ugdymo proceso metu, 44 proc. naudojami dažnai ir labai dažnai. Pagal šiuos gautus rezultatus galima manyti, kad ruošdamiesi pedagogai ugdomajai veiklai naudojami 2 saitymo galimybėmis ir įsirašę į laikmenas pateikia pamokose. Didžiausia apklaustųjų respondentų dalis 60 proc. labai dažnai ir dažnai naudojami Microsoft Office programomis. Viena iš jų populiari (PowerPoint) programa, kuria 88 proc. demonstruoja skaidres, todėl tikėtina, jog patys kuria pateiktis. Elektroninį paštą pradiniam ugdyme anglų kalbos pamokų veikloje retai naudoja 21 proc. respondentų ir 61 proc. jo išvis nenaudoja. Pradiniam ugdyme elektroniniu paštu nėra siunčiama informacija, todėl tik 18 proc. respondentų naudoja elektroninį paštą labai dažnai ir dažnai. Galbūt respondentai yra sugalvoję savo sistemą, kuriai reikalingas elektroninis paštas.

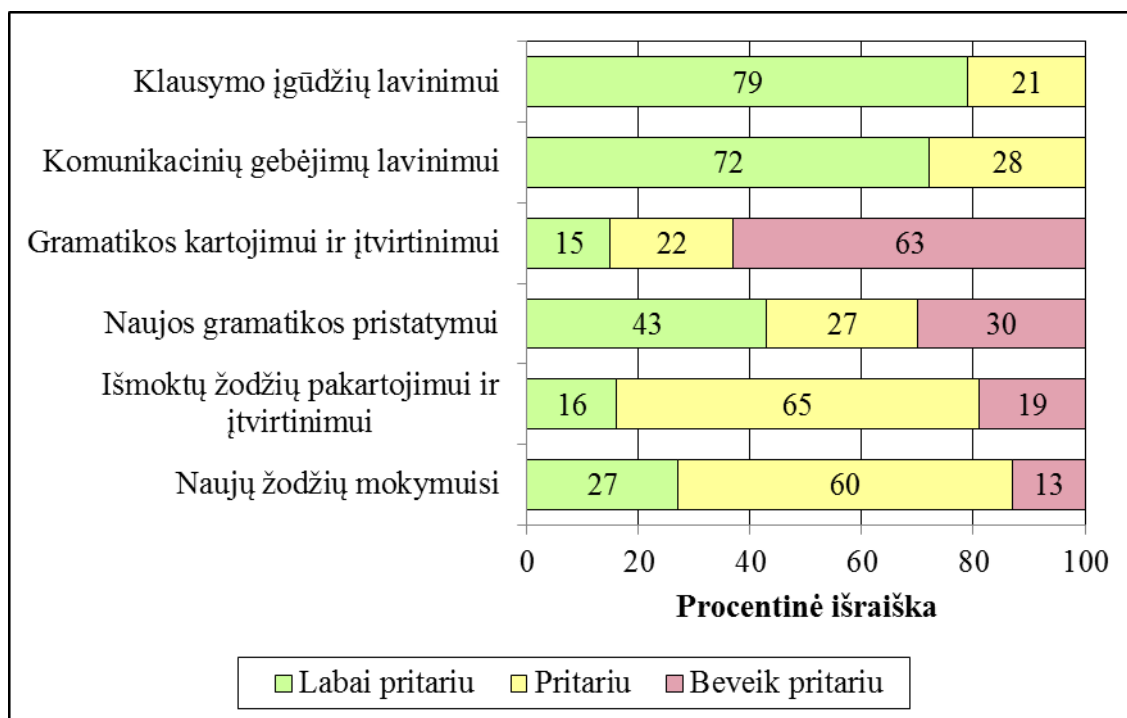
27 pav. Įrankių, programų ir priemonių taikymo dažnumas anglų kalbos pradinio ugdymo veikose (N=191)

Elektroniniu dienynu paprastai yra siunčiama informacija. Ši informacinė sistema ypatingų galimybių neturi. Jos pagalba vyksta bendradarbiavimas tarp pedagogo ir mokinio tėvų, taip pat tarp pačio mokinio ir pedagogo. Ugdomojo proceso metu 6 proc. respondentų naudoja ugdomojo proceso metu. Daugelyje mokyklų jau yra įdiegtas elektroninis dienynas, tačiau pagal pateiktus rezultatus galima manyti, jog pedagogai jį dažniau naudoja ne ugdomojo proceso metu, bet po jo pateikiant aprašus, įvertinimus apie ugdomąją veiklą.

Taigi, apklaustieji pedagogai dažniausia naudojami Microsoft Office programomis ir beveik pusė apklaustųjų 2 saityno technologijomis.

Pateikiant tris konkrečias internetines svetaines tik trečdalis (49) visų respondentų pažymėjo arba parašė naudojamų svetainių adresus. Pagal gautus rezultatus iš pateiktų trijų svetainių respondentai dažniausiai naudoja www.vaizdopamokos.lt svetainę (63 proc.), 47 proc. - www.teachhya.com, 41 proc. - www.starfall.com ir 10 proc. respondentų pažymėjo kitas internetines svetaines (www.peliukai.lt/ www.teacherspayteachers.com/ www.reall-languages.com/ www.britishcouncil.lt/ www.englishwell.info/ www.chillola.com/ www.dream.english.com/).

Naudojant internetines svetaines, atliekant individualias užduotis, taikant įvairias IKT priemones ir programas, respondentų buvo pasiteirauta “Jūsų nuomone, IKT priemonės anglų kalbos pamokose mokiniams padeda”, kur kiekvienas iš jų galėjo labai pritarti, pritarti, beveik pritarti ir nepritarti pateiktiems teiginiams (žr. 28 pav.).

28 pav. IKT priemonių pagalba pateiktoms ugdomosioms veikloms (N=195)

IKT priemonės, kurias dažniausiai taiko pedagogai anglų kalbos ugdymo procese, padeda klausymo įgūdžių lavinimui ir komunikacinių gebėjimų lavinimui. Šiems teiginiams labai pritaria ir pritaria visi apklaustieji respondentai. Naujos gramatikos pristatymui labai pritaria 43 proc. ir pritaria 27 proc. respondentų, didesnioji dalis, 63 proc. beveik pritaria. Gramatikos kartojimui ir įtvirtinimui šiek tiek mažiau, 15 proc. labai pritariančių ir 22 proc. pritariančių, beveik pritariančių buvo ketvirtadalis. 27 proc. respondentų labai pritarė ir 60 proc. pritarė, jog IKT naudingos naujų žodžių mokymuisi. Naujų žodžių pakartojimui labai pritarė ir pritarė šiek tiek daugiau nei 70 proc. pedagogų. Tik nedidelė respondent dalis buvo beveik pritariančių naujų žodžių mokymuisi (13 proc.) bei jų kartojimui ir įtvirtinimui (19 proc.). Nei veinas tiriamas nepažymėjo, jog šioms veikloms nepadeda IKT priemonės.

Remiantis rezultatais, pedagogų požiūris į IKT, kaip pagalbines priemones yra teigiamas ir jie mano (nes labai pritaria ir pritaria), kad IKT priemonės yra naudingos anglų kalbos pradinės pakopos ugdymo procese.

Igyvendinant anglų kalbos pradiniam ugdyme tikslus, siekiant teigiamų ugdymo rezultatų, pedagogui padeda įvairūs metodai ir būdai, ugdomoji įranga, priemonės ir programos atsižvelgiant į mokinių poreikius, individualias galias ir gebėjimus.

J. Navickaitės (2010) atliktame tyrime „Informacinės technologijos XXI amžiaus mokykloje“ teigiama, jog ne visi Lietuvos mokytojai naudojami IKT teikiamomis galimybėmis.

Nesinaudojimo priežastis yra susijusi su IKT išteklių trūkumu arba pačių pedagogų asmeniniu požiūriu ar nuostatomis. Išsiaiškinus nuomonę apie IKT priemonių naudingumą skirtingose anglų kalbos pamokų veiklose buvo siekiama sužinoti pedagogų požiūrį į IKT taikymo naudingumą kokybės atžvilgiu. Taigi, buvo prašoma pareikšti savo nuomonę „Jūsų nuomone, naudojant IKT galima pagerinti anglų kalbos mokymo kokybę pradiniam ugdyme“. Didžioji dalis apklaustųjų pedagogų (63 proc.) mano, jog IKT daro įtaką pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybei, kita dalis apklaustųjų (37 proc.) mano, kad tik iš dalies gali būti daroma įtaka.

Nors ir švietimo sistemoje vieningos nuomonės apie švietimo kokybę nėra, todėl respondentų buvo prašoma išreikšti nuomonę. Pedagogai labai įvairiai supranta kokybę, todėl pateikiant atvirą klausimą apie pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę, tai yra „Kaip manote, kaip galima nusakyti, kas Jūsų nuomone yra anglų kalbos mokymo(si) pradiniam ugdyme kokybė?“, paaiškėjo įvairi jų nuomonė (žr. 2 lentelė).

2 lentelė

Pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybė (N=103)

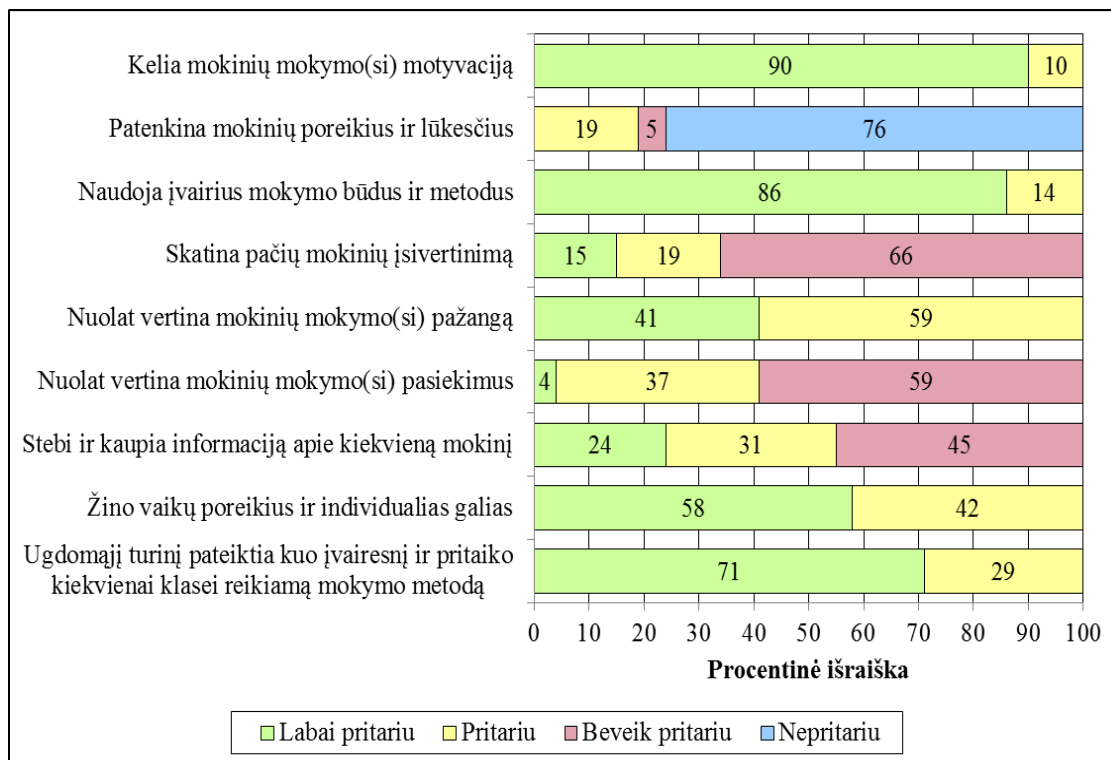
Kategorija	Subkategorija	Teiginių skaičius	Įrodantys teiginiai
Ugdomasis procesas	Tikslai ir uždaviniai	26	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tikslų įgyvendinimas. ▪ Numatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimas.
	Tikslingumas, nuoseklumas ir grįžtamasis ryšys	52	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mokytojo gebėjimas planuoti ir organizuoti veiklą. ▪ Tikslinga ir nuosekli veikla, kuri duoda rezultatus. ▪ Mokytojo gerai apgalvota veikla, kuri atspindi programą. ▪ Veikla ir grįžtamasis ryšys. ▪ Rezultatų stebėjimas. ▪ Pažangos darymas. ▪ Sėkmės patyrimas. ▪ Grįžtamasis ryšys, padedantis suprasti ir šalinti trūkumus.
	Diferencijavimas ir individualizavimas	15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Orientavimasis į vaiką. ▪ Užduočių įvairovė. ▪ Veikla atitinkanti gebėjimus. ▪ Poreikius atitinkanti veikla.
	Priemonės ir aplinka	3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tinkamų vadovėlių parinkimas. ▪ Palankus mikroklimatas.
Kompetencijos	Pedagogo kompetencija	8	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mokytojo profesionalumas. ▪ Taisyklingo tarimo, mokymas.

	Mokinių rašymo, skaitymo, kalbėjimo ir klausymo kompetencija	33	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kompetencijų lavinimas. ▪ Komunikavimas, kuris ypač būdingas anglų k. ir 4 kalbinės funkcijos. ▪ tarp mokinio ir mokytojo. ▪ Kalbinės veiklos lavinimas, jos supratimas. ▪ Komunikacinių gebėjimų tobulinimas.
	Pedagogo inovatyvumas kūrybiškumas, metodai ir motyvacija	49	<ul style="list-style-type: none"> ▪ IKT metodų naudojimas. ▪ Metodų įvairovė. ▪ Žaidybiniai elementai. ▪ Kalbos lavinimas žiūrint TV ir naršymas internete. ▪ Aktyvus dalyvavimas pamokose. ▪ Kūrybiškai motyvuota veikla, kuri atitinka vaikų amžių, poreikius ir lūkesčius. ▪ Motyvacija pagal individualius gebėjimus. ▪ Bendravimas ir bendradarbiavimas.

Anglų kalbos pedagogai akcentuoja komunikavimą, kuris ypač būdingas anglų kalbos pradinio ugdymo pakopoje. Taip pat jiems labai svarbios keturios kalbinės funkcijos, tai yra klausymas, kalbėjimas, skaitymas ir rašymas. Per šias funkcijas siekiami tikslai, uždaviniai – jų įgyvendinimas yra anglų kalbos pradiniame ugdyme kokybė. Kai kuriems respondentams atrodo, jog kokybė daugiau priklauso nuo mokytojo, jo gebėjimo organizuoti diferencijuotą ir individualizuotą ugdymą, orientavimasis į vaiką, kai mokytojas rodo dėmesį ir pagarbą kiekvienam ugdymo dalyviui, mokytojo ir mokinio tarpusavio ryšys, kuris rodo lygiavertiškumą ugdymo procese. Taip pat mokytojo gerai apgalvota veikla, kuri atspindi ugdymo programą, mokinio gebėjimus parinktą veiklą ir pasiektą sėkmę, pačių mokinių domėjimasis anglų kalba žiūrint televiziją ar naršymas internete, mokyklos tinkamų vadovėlių parinkimas, pačio pedagogo darbo būdų ir metodų įvairovė, kuri skirta pradinio ugdymo mokiniams, kad geriau įsimintų žodžius ir gramatiką. Kokybė – tai mokytojo kūrybiškai motyvuota veikla, jų lygi atitinkančios užduotys, kurios mokytojui padeda pasiekti tikslą. Kitų nuomone kokybę anglų kalbos pamokose galima siekti inovatyviai ir kūrybiškai pasitelkiant IKT metodus, kai ugdomos komunikavimo, bendravimo kompetencijos, mokiniai motyvuojami kuo daugiau sužinoti pagal individualius gebėjimus. Taip pat mokytojo tartis, kalbos tikslingumas, supratimas ir suprantamas paaiškinimas. Mokytojų nuomonėse galima išvelgti kokybės teoretiko W. E. Demingo kokybės sistemos modelį, kadangi daugelyje nuomonių pabrėžiamas grįžtamasis ryšys. Šis padeda pačiam mokytojui suprasti

trūkumus ir juos šalinti. Tai ir yra modelio „planuok – daryk – tikrink – veik“ ciklas, kuris atsispindi pedagogų ugdomajame procese.

Pedagogams apibrėžus anglų kalbos pradinėje pakopoje ugdymo kokybę ir išsiaiškinus, jog pedagogai daugiau linkę manyti IKT priemonių ir programų naudingumu, pateikiant skirtingus teiginius, kurie gerina ugdymo kokybę, buvo prašoma išreikšti nuomonę labai pritariant, pritariant, beveik pritariant arba nepritariant (žr. 29 pav.).

29 pav. Ugdymo kokybę įtakojantys veiksniai (N=195)

Respondentai mano, jog kokybę įtakojantys veiksniai, kai mokytojas kelia mokinių mokymo(si) motyvaciją (labai pritaria 90 proc. ir pritaria 10 proc.), naudoja įvairius mokymo būdus ir metodus (labai pritaria 86 proc. ir pritaria 14 proc.), žino vaikų poreikius ir individualias galias (labai pritaria 58 proc. ir pritaria 42 proc.), ugdomąjį turinį pateikia kuo įvairesnį ir patrauklesnį (labai pritaria 71 proc. ir pritaria 29 proc.) ir nuolat vertina mokinių pažangą (41 proc. labai pritaria ir 59 proc. pritaria). Taigi, apklaustųjų anglų kalbos pedagogų, ugdančių pradinių klasių mokinius, požiūriu yra svarbus įvairus ugdymo turinys, pritaikytas individualioms mokinių galioms. Turinio įvairovė priklauso nuo taikomų metodų ir būdų, kurie kelia motyvaciją. Taip pat svarbus kiekvieno mokinio pažangos vertinimas. Kiti veiksniai tik iš dalies įtakoja veiklos kokybę.

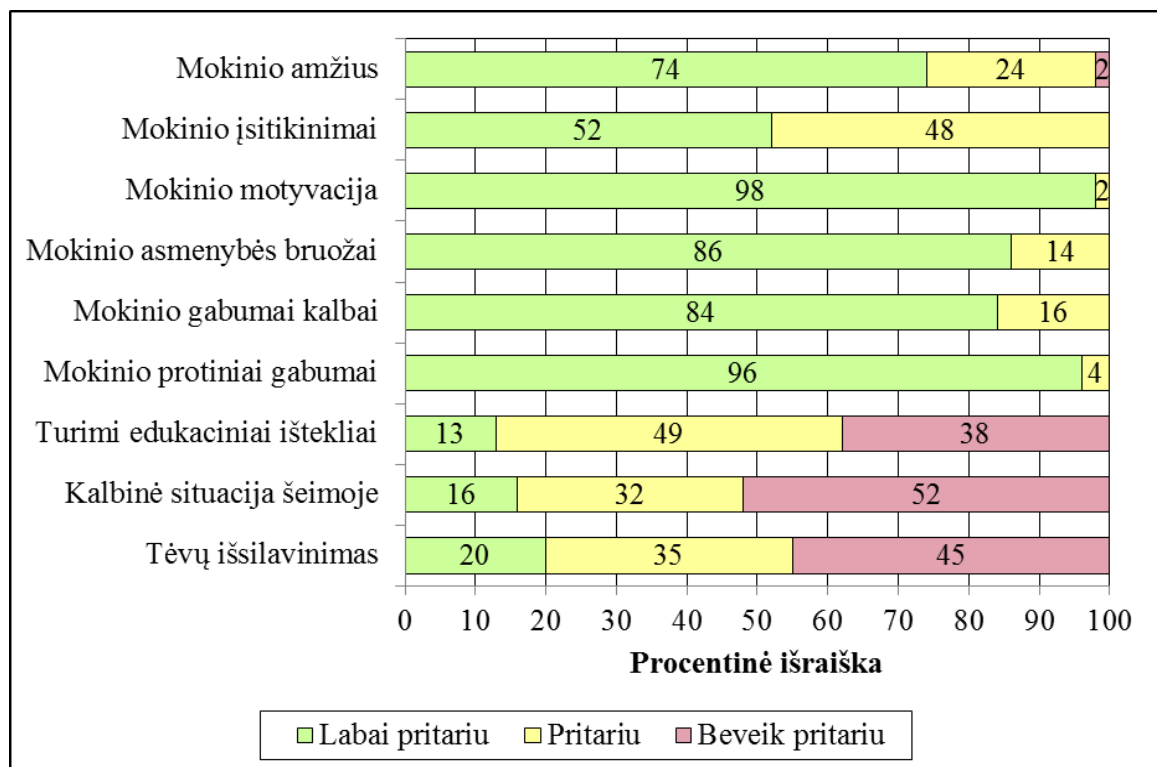
Kadangi buvo išsiaiškinta, jog pedagogams yra labia svarbu arba svarbu ugdomąjį turinį pateikti kuo įvairesnį ir pritaikyti kiekvienai klasei reikiamą metodą, todėl buvo svarbus sužinoti dažniausiai taikomus metodus, būdus apklaustųjų respondent anglų kalbos pradinio ugdymo

procesu (reikėjo suranguoti nuo dažniausiai iki rečiausiai taikomo). Paaiškėjo, jog dažniausiai taikomi žaidimai, po to dainelės su žaidybiniais elementais, trečiuoju numeriu – kūrybinės užduotys, ketvirtuoju – dialogai, penktuoju – video. Taigi, kiekvienas iš šių metodų yra svarbus ir tinkamas, tačiau turi būti pritaikomas tikslingai.

Pateikiant W. E. Demingo kokybės sistemos modelį ir prilyginant su švietimo įstaigų veiklos procesu, tai yra ugdomojo proceso planavimu, veikla, vertinimu ir gerinimu, kur reikalinga tikslingumas ir reikalingumas, respondentų buvo prašoma pažymėti anglų kalbos pradiniam ugdyme veiklos kokybei būdingus bruožus, kurie jų manymu yra labai svarbūs, svarbūs, nėra svarbūs ir nežinomi.

Visi apklaustieji respondentai pritarė arba labai pritarė pateiktoms veikloms, nei vienas nepažymėjo, kaip nepritariantis arba beveik pritariantis. Taigi, pasitvirtino W. E. Demingo kokybės sistemos modelis, kadangi pedagogai atkreipia dėmesį ir jiems yra svarbus ugdomosios veiklos planavimas, nuoseklumas ir tikslingumas, tikslų įgyvendinimas. Taip pat veiklos vertinimas ir gerinimas bei tobulinimas.

Kadangi veiksniai, kurie gali gerinti ugdymo kokybę pradinėse klasių mokinių anglų kalbos ugdyme, gali priklausyti ne tik nuo pedagogų, todėl buvo pateikiami ir kitokie veiksniai, kuriuos apklaustieji respondentai įvertino ir išreiškė savo požiūrį. Pasiteiravus „Jūsų nuomone, anglų kalbos pradiniam ugdyme kokybei įtakos turi“, respondentai galėjo labai pritarti, pritarti, beveik pritarti ir nepritarti (žr. 30 pav.).

30 pav. Anglų kalbos pradiniam ugdyme kokybę įtakojantys veiksniai (N=195)

Kiekvienas iš pateiktų veiksnių turi įtakos ugdymo kokybei – 98 proc. pedagogų manymu, vienas iš svarbių veiksnių yra mokinio motyvacija, taip pat protiniai gabumai (96 proc.), gabumai kalbai (84 proc.), asmenybės bruožai (86 proc.) ir mokinio amžius (74 proc.), kurie išreišti „labai pritariu“. Kiti pateikti teiginiai, respondentų manymu, taip pat turi įtakos ugdymui siekiant geresnės kokybės. Pedagogų nuomone kiek mažiau įtakojantys veiksniai yra tėvų išsilavinimas (45 proc.), kalbinė situacija šeimoje (52 proc.) ir edukaciniai ištekliai (38 proc.).

Atlikus tyrimą pastebėtina, jog pedagogai, dirbantys kaimo ir miestelio mokyklose savo IKT kompetenciją vertina žemesniu lygiu nei pedagogai dirbantys miesto mokyklose. Analizuojant tyrimo rezultatus respondentų amžiaus grupių aspektu, pastebėta, kad yra daugiau nenaudojamų priemonių ar programų ir noro jomis naudotis ar domėtis visiškai nėra. Jaunesni pedagogai, nors ir nenaudoja pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymui IKT priemonių (gal jų neturi ugdymo įstaiga), tačiau dauguma norėtų išbandyti.

Įvertinus kiekybinio ir kokybinio tyrimo duomenis galima teigti, jog pedagogų požiūriu IKT taikymas ugdymo procese daro įtaką ugdymo veiklai ir užima svarbų vaidmenį pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo procese. Taigi, galima teigti, jog yra daroma įtaka kokybiniam ugdymui, tačiau yra įtakojančių ir kitokių veiksnių. Viena iš veiksnių, tai pedagogas, kuris planuoja ugdymo procesą, įgyvendina tikslus, numato veiklos tikslumą ir nuoseklumą, vertina procesą ir jį gerina. Kitas svarbus veiksnys – tai IKT bazė mokykloje. Tam turi įtakos aprūpinimas IKT ištekliais. Tačiau vien tik IKT priemonių ir programų nepakanka, svarbus veiksnys yra pedagogo IKT kompetencija, kurią kiekvienas pedagogas privalo tobulinti ir gilinti.

IŠVADOS

Išanalizavus ir apibendrinus informacinių ir komunikacinių technologijų taikymo gerinant pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę mokslinę literatūrą, dokumentus ir atlikus tyrimą, galima teigti, jog:

1. Pasitvirtina hipotezė, kurioje teigiama, jog pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę įtakoja IKT taikymo kompetencija. Didelė daugumą anglų kalbos pedagogų, ugdančių pradinių klasių mokinius, pripažįsta, jog pedagogui yra svarbu turėti IKT kompetencijas (dauguma labai pritarė ir pritarė), tačiau beveik pusė apklaustųjų savo turimas IKT kompetencijas vertina, kaip neturintys arba nepakankamai turintys. Tačiau dauguma pedagogų norėtų jas patobulinti.
2. Ugdant mokinių anglų kalbos komunikacinę kompetenciją, pasitelkiant žaidybinius elementus ir taikant vizualines, kinestetines ir klausymo veiklas, dauguma anglų kalbos pedagogų, ugdančių pradinių klasių mokinius, mano, jog IKT taikymas ugdymo procese turi teigiamą poveikį. Pedagogai dažniausiai naudoja magnetofoną, kompiuterį, kuris paprastai klasėje yra tik pedagogui skirtas, multimedia projektorių ir internetą. Ruošiantis ugdomajam procesui pedagogai pasitelkia panašias IKT priemones, tai yra kopijavimo aparatą, kompiuterį, internetą, magnetofoną. Taigi, pasitvirtina hipotezėje pateiktas teiginys, jog pradinių klasių mokinių anglų kalbos ugdymo kokybę įtakoja aplinka IKT aspektu.
3. Kokybišką ugdymą labiausiai lemia, anot pedagogų, mokinio protiniai gabumai, gabumai kalbai, mokinio motyvacija, asmenybės bruožai ir mokinio amžius. Taip pat labai svarbu ugdomojo proceso planavimas, veiklos nuoseklumas ir tikslingumas, tikslo įgyvendinimas, ugdomojo proceso gerinimas ir vertinimas.
4. Pedagogams nusakant pradinių klasių anglų kalbos kokybę, nuomonėse galima išvelgti kokybės teoretiko W. E. Demingo kokybės sistemos modelį, kadangi daugelyje nuomonių pabrėžiamas grįžtamasis ryšys. Šis padeda pačiam mokytojui suprasti trūkumus ir juos šalinti. Tai ir yra modelio „planuok – daryk – tikrink – veik“ ciklas, kuris atsispindi pedagogų ugdomajame procese. Taip pat pabrėžia keturias kalbines veiklas, kurių pagalba ugdoma mokinio komunikacinė kompetencija.
5. Ugdymas IKT turtingoje aplinkoje skatina mokinius domėtis anglų kalba, bendradarbiauti su mokytoju, aktyviai dalyvauti ugdomojoje veikloje, ugdyti kompetencijas. Pastebimas skirtumas IKT priemonių aprūpinimu. Pradinėse

mokyklose techninių priemonių yra mažiau negu pagrindinėse mokyklose. Kai kuriomis priemonėmis (projektoriumi, bevielių pelių komplektais, fotoaparatu) dalijasi visa pradinė mokykla. Interaktyvios lentos yra visose stebėtose pagrindinių mokyklų ugdomosiose aplinkoje, pradinėse mokyklose jų nėra. Programine įranga aprūpintos visos ugdomosios aplinkos.

REKOMENDACIJOS

Švietimo ir mokslo ministerijai

1. Skatinti pedagogus dalyvauti seminaruose ar mokymuose, domėtis informacinėmis komunikacinėmis technologijomis ir skleisti patirtį kolegoms.
2. Skatinti įsitraukti kuo daugiau mokyklų į įvairius projektus, jų veiklas, siekiant didesnio IKT aprūpinimo.

Pedagogams

1. Patiems domėtis informacinėmis komunikacinėmis technologijomis, išbandyti naujus metodus, kurie skatina didesnę susidomėjimą užsienio kalba.
2. Siekti kokybiško ugdymo naudojant prieinamiausias IKT priemones.

LITERATŪRA

1. Augustinaitis A. (2000). Informacijos visuomenės savivaldos tendencijos. Informacijos mokslai. (14) p. 18 – 4. [žiūrėta 2013 – 01 – 08]. Prieiga per internetą:
<http://araugust.home.mruni.eu/?attachment_id=29>
2. Augustinaitis A. (2002). Informacinė žinojimo sandara// Informacijos mokslai.(21) p. 43 – 56. [žiūrėta 2013 01 – 08]. Prieiga per internetą:
<http://araugust.home.mruni.eu/?attachment_id=32>
3. Bakanovienė T. ir kt. (2008). Informacinių technologijų taikymas ugdymo praktikoje. Šiauliai: Liucijus.
4. Barczyk Casimir C. (1999). Visuotinės kokybės vadyba. Vilnius.
5. Bartaševičius R. (2012). Mokymo(si) aplinka XXI amžiuje. [žiūrėta 2012 – 10 – 10]. Prieiga per internetą: <
http://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/468_d0af4104f44e86756d96bcd94e6ae9f7.pdf>
6. Bert Jaap van Oel (2007). Study of the impact of technology in primary schools. [žiūrėta 2012 – 11 – 15]. Prieiga per internetą:
<http://eacea.ec.europa.eu/llp/studies/documents/study_impact_technology_primary_school/4_school_survey_steps_en.pdf>
7. Bigelienė D. (2005). Informacinių komunikacinių technologijų taikymo ugdymo procese galimybės. [žiūrėta 2013- 10 – 10]. Prieiga per internetą:
<<http://www.upc.smm.lt/ekspertavimas/biblioteka/failai/knyga.pdf>>
8. Bitinas B. (1998). Ugdymo tyrimų metodologija. Vilnius: Jošara.
9. Bitinas B. (2000). Ugdymo filosofija. Vilnius: Enciklopedija.
10. Bitinas B. (2002). Pedagoginės diagnostikos pagrindai. Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
11. Bitinas B. (2006). Edukologijos tyrimas: sistema ir procesas. Vilnius: Kronta.
12. Bitinas B., Rupšienė L., Žydžiūnaitė V. (2008). Kokybinių tyrimų metodologija. Klaipėda: S. Jokužio leidykla – spaustuvė.
13. Brazdeikis V. (2007). Pedagogų informacinių ir komunikacinių technologijų taikymo kompetencija ir jos vertinimo strategijos:daktaro disertacija. Kaunas: Kauno technologijos universitetas.
14. Brazdeikis V. (2008). Kompiuteriai mokyklose: kiek ir kaip naudojami? [žiūrėta 2013 – 02 – 04] Prieiga per internetą:
<http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/pr_analize/Kompiuteriai%20mokyklose.pdf>

15. Brazdeikis V. (2009). Informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis papildytų edukacinių aplinkų kaita. [žiūrėta 2012 – 10 -10]. Prieiga per internetą:
<http://www.leidykla.eu/fileadmin/Informacijos_mokslai/50/57-63.pdf>
16. Bulajeva T. (2006). Ankstyvasis užsienio kalbų mokymas pradinėse klasėse. [žiūrėta 2013 – 01 – 07]. Prieiga per internetą:
<http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/AUKM_prad_kl_atask1.pdf>
17. Bulajeva T. (2009). Lietuvos švietimo transformacija. Monografija. Vilnius: VU leidykla.
18. Burneikaitė R. ir kt. (2005). Informacinių komunikacinių technologijų taikymo ugdymo procese galimybės. Rekomendacijos mokytojui. [žiūrėta 2013 – 02 – 20]. Prieiga per internetą: <<http://www.upc.smm.lt/ekspertavimas/biblioteka/failai/knyga.pdf>>
19. Charles C.M. (1999). Pedagoginio tyrimo įvadas. Vilnius: Alma littera.
20. Čedavičienė D. ir kt. (2012). Inovatyvių mokymo(-si) metodų ir IKT diegimo pradiniam ugdyme organizavimo metodika (I dalis). Vilnius.
21. Čedavičienė D. ir kt. (2012). Inovatyvių mokymo(-si) metodų ir IKT diegimo pradiniam ugdyme organizavimo metodika (II dalis). Vilnius.
22. Čereška A., Pauža V. (2005). Kokybės analizė ir valdymas. Mokomoji knyga. [Žiūrėta 2013 – 03 – 25]. Prieiga per internetą:
<<http://www.ebiblioteka.lt/resursai/Mokslai/VGTU/Leidiniai/Leidinukai/2.pdf>>
23. Dagienė V. (2012). Informatikos ir informacinių technologijų mokymo bendrojo ugdymo mokykloje nuo 2015 mokslo metų strategijos gairės. [žiūrėta 2012-11-09]. Prieiga per internetą:
<http://www.upc.smm.lt/ugdymas/dokumentai/svarstomi/it/Informatikos_ir_IT_ugdymo_nuo_2015_m._gaires_2012-05-21.pdf>
24. Dagienė V., Kurilovas E. (2009). Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo švietime patirties Lietuvoje ir užsienio šalyse lyginamoji analizė. [žiūrėta 2013 – 04 – 10]. Prieiga per internetą: < <http://www.biblioteka.vpu.lt/pedagogika/PDF/2009/95/dagkur112-119.pdf>>
25. Daujotas E. (2012). Lietuvos švietimas skaičiais. [žiūrėta 2013 – 01 – 07]. Prieiga per internetą:
<http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/Lietuvos%20svietimas%20skaiciais%202012_Bendrasis%20ugdymas.pdf>
26. Dermontienė G. (2011). IKT įtaka pradinį klasių mokinių gimtosios kalbos pasiekimams. [žiūrėta 2013 – 07 – 02]. Prieiga per internetą: < http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2011~D_20110711_101823-11492/DS.005.0.01.ETD>

27. Dudzinskienė R. ir kt. (2010). Inovatyvių mokymo (-si) metodų ir IKT taikymas. II knyga. Vilnius.
28. Edge J. (1993). Essentials of English Language teaching. [žiūrėta 2013 – 10 – 10]. Prieiga per internet: <<http://didactics-a.wikispaces.com/file/view/Essentials+of+English+Language+Teaching.pdf>>
29. Enciklopedinis kompiuterijos žodynas (2008). [Žiūrėta 2013-02-11]. Prieiga per internetą: <<http://www.likit.lt/term/enciklo.html>>
30. Europos komisija. (2006). Leonardo da Vinčio programos projektas. Kokybės užtikrinimo vadovas. [žiūrėta 2013 – 02 – 25]. Prieiga per internetą: <<http://verslas.pasvalys.lt/docs/empty/Kokybes%20uztikrinimas.pdf>>
31. Girdzijauskienė R. ir kt. (2010). Inovatyvių mokymo(-si) metodų ir IKT taikymas (I knyga). Vilnius.
32. Gudmundsdottir G. B. (2010). From digital divide to digital equity: Learners' ICT competence in four primary school in Cape Town, South Africa. International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology. [žiūrėta 2013 – 09 – 06]. Prieiga per internet: <<http://ijedict.dec.uwi.edu/viewissue.php?id=25>>
33. Ilomaki L. (2008). The effect of ICT on school: teachers' and students' perspectives: Doctoral Dissertation, University of Turku. [žiūrėta 2013 – 10 – 01]. Prieiga per internet: <<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-3684-7>>
34. Jovaiša L. (2007). Enciklopedinis edukologijos žodynas. Vilnius: Gimtasis žodis.
35. Jucevičienė P., Bankauskienė N., Urbonaitė – Šlyžiuvienė D. (2005). Pedagogų rengimas IKT diegimo Lietuvos švietime aspektu. Mokslinio tyrimo ataskaita. [žiūrėta 2013 – 06 – 10]. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/tyrimai/Pedagogu%20rengimo%20IKT%20diegimo%20Lietuvos%20svietime%20aspektu%20tyrimo%20ataskaita.pdf>
36. Kardelis K. (2005). Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Šiauliai: Lucijus.
37. Kaziliūnas A. (2006). Kokybės analizė, planavimas ir auditas. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto leidybos centras.
38. Kaziliūnas A. (2007). Kokybės vadyba. Vilnius: Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.
39. Kemeklienė J. (2011). Pasaulio pažinimo pamoka: IKT ir inovatyvių mokymo(si) metodų aspektas. [žiūrėta 2013 – 05 – 10]. Prieiga per internetą: <http://www.inovacijos_upc.smm.lt/uploads/ATASKAITA_TEORINE_STUDIJA.pdf>

40. Kumar S, Tammelin M. (2008). IKT integravimas į kalbų mokymą ir mokymąsi. [žiūrėta 2013 – 04 – 06]. Prieiga per internetą: <<http://webh01.ua.ac.be/odlac/guides/4e-GUIDES-INSTITUTIONS-LT.pdf>>
41. Lamanauskas V. (2000). Šalies švietimo kokybė kaitos kontekste. Lietuvos aidas, 2004, sausio 15.
42. Linghtbown P. M., Spada N. (2000). How languages are learned. Oxford Handbooks for Language Teachers. [žiūrėta 2013 – 09 – 25]. Prieiga per internet: <http://www.amazon.com/Languages-Learned-Handbooks-Language-Teachers/dp/0194541266#reader_B00BHIIYBC>
43. Navickaitė J. (2010). Informacinės technologijos XXI amžiaus mokykloje // Švietimo problemos analizė. – Nr. 7(47) p. 1-8. [žiūrėta 2012 – 11 – 10]. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/pr_analize/sv_problema_7.pdf>
44. Paliulis N., Astrauskienė N. (2003). Informacinės valdymo sistemos. [žiūrėta 2013 – 01 – 07]. Prieiga per internetą: <http://www.ebiblioteka.lt/resursai/Mokslai/LKA/mokslo%20darbai/Informacines_valdymo_sistemas.pdf>
45. Paulionytė J. ir kt. (2010). IKT ir inovatyvių mokymo(si) metodų taikymo pradiniame ir specialiajame ugdyme pasiūla, taikymo praktika ir perspektyvos Lietuvoje ir užsienyje. [žiūrėta 2013 – 04 – 05]. Prieiga per internetą: <http://www.inovacijos_upc.smm.lt/uploads/ATASKAITA_TEORINE_STUDIJA.pdf>
46. Pečiuliauskienė P., Barkauskaitė M. (2007). Would – Be Teachers’ Competence in Applying ICT: Exposition and Preconditions for Development. Informatics in Education. [žiūrėta 2013 – 09 – 10]. Prieiga per internet: <<http://hal.archives-ouvertes.fr/docs/00/59/15/42/PDF/Peciuliaauskiene-Palmira-2007.pdf>>
47. Pečiuliauskienė P., Steiblytė I. (2007). Aukštųjų mokyklų dėstytojų ir padalinių vadovų informacinis raštingumas kaip IKT kompetencijos pagrindas. [žiūrėta 2013 – 04 – 20]. Prieiga per internetą: <<http://www.biblioteka.vpu.lt/pedagogika/PDF/2007/87/87.pdf#page=59>>
48. Ruževičius J. (2005). Kokybės vadybos ir žinių vadybos sąsajos tyrimas. [žiūrėta 2013 – 01 – 30]. Prieiga per internetą: <<http://www.su.lt/filemanager/download/3804/21.pdf>>
49. Sabaliauskas T., Bukantaitė D., Pukelis K. (2006) Mokytojų informacinių ir komunikacinių technologijų kompetencijų sričių projektavimas. [žiūrėta 2013 – 10 – 05] . Prieiga per internetą: <<http://archive.minfolit.lt/arch/8001/8150.pdf>>

50. Simokaitienė V. (2012). Mokininių aktyvinimas ankstyvojo anglų kalbos ugdymo pamokose: teorinė ir praktinė refleksija. [žiūrėta 2013 – 04 – 02]. Prieiga per internetą: <http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2012~ISSN_1648-8776.N_1_34.PG_44-51/DS.002.0.01.ARTIC>
51. Skripkienė R. (2006). Ankstyvasis užsienio kalbų mokymas – būtinybė ar mada? [žiūrėta 2013 – 01 – 04]. Prieiga per internetą: <http://www.smm.lt/svietimo_bukle/docs/pr_analize/Ankstyvasis_Kalbu_Ugdymas.pdf>
52. Šernas V. (1994). Kaip racionaliau mokytis kalbų. Vilnius: Žodynas.
53. Tamošiūnas T. (2003). Socialinių tyrimų kvalifikacinis darbas: įvado struktūra. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
54. Teresevičienė M., Gedvilienė G., Zuzevičiūtė V. (2006). Andragogika. Kaunas: VDU leidykla.
55. Teresnevičienė M., Gedvilienė G., Zuzevičiūtė V. (2006). Andragogika. Kaunas: VDU leidykla.
56. Tidikis R. (2003). Socialinių mokslų tyrimų metodologija. Vilnius: Lietuvos teisės universiteto leidykla.
57. V. Rajeckas. (1999). Mokymo organizavimas: vadovėlis aukštosioms mokykloms. Kaunas: šviesa.
58. Vanagas P. (2008). Visuotinės kokybės vadyba. Kaunas: Technologija.
59. Widlok B. (2010). Nurnbergo rekomendacijos ankstyvajam užsienio kalbos mokymui. [žiūrėta 2013 – 10 – 02]. Prieiga per internetą: <http://www.goethe.de/lhr/pro/nempfehlungen/nuernberger-empfehlungen_lit.pdf>
60. Želvys R. (2001). Švietimo vadybos pagrindai. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.

DOKUMENTAI

1. Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai. (2003). [žiūrėta 2013 – 02 – 15]. Prieiga per internetą: <<http://www.smm.lt/ugdymas/docs/Programos2003.pdf>>
2. Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. IX – 1700. Dėl valstybinės švietimo strategijos 2003 – 2012 metų nuostatų. (2003). [žiūrėta 2013 – 02 – 02]. Prieiga per internetą: <<http://www.smm.lt/strategija/docs/vss/strategija2003-12.pdf>>
3. Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo į bendrąjį lavinimą ir profesinį mokymą 2008–2012 metų strategija. (2007). [žiūrėta 2012 – 11 – 05]. Prieiga per internetą: <<http://tar.tic.lt/Default.aspx?id=2&item=results&aktoid=A7464423-E5D7-4809-B3AA-78403EA13381>>
4. Mokytojo profesinės kompetencijos aprašas. (2007). [žiūrėta 2012 – 10 – 10] . Prieiga per internetą: <<http://www.smm.lt/prtm/docs/mkt/2007-01-15-ISAK-54.pdf>>
5. Reikalavimai mokytojų kompiuterinio raštingumo programoms. (2007). [žiūrėta 2012 – 10 – 10]. Prieiga per internetą: <<http://www.smm.lt/ti/docs/Informatikos%20ir%20IT%20ugdymo%20nuo%202015%20m.%20gaires%202012-05-21.pdf>>
6. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. (2011). Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas. [žiūrėta 2013 – 04 – 09]. Prieiga per internetą: <http://www.kpmc.lt/LTKS_EKS/KPU_tyrimas_LT.pdf>

PRIEDAI

MOKYKLINĖS MOKYMOSI APLINKOS STEBĖJIMO FORMA

		<u>Kiekis vienetais</u>		<u>Pastabos</u>
IKT priemonės	Ar mokykla turi anglų kalbos kabinetą, kuriame mokomi pradinių klasių mokiniai?			
	Projektorius			
	Kompiuteris			
	Kompiuterinių pelių kiekis			
	Kolonėlės kompiuteriui			
	Garso grotuvas			
	Ipad			
	Kopijavimo aparatas			
	Interaktyvi lenta			
	Fotoaparatas			
	Video kamera			
		<u>Yra</u>	<u>Nėra</u>	<u>Pastabos</u>
Programinė įranga	Microsoft Office (Word, Excel, Power Point ir kt.)			
	Movie Maker			
	Multiple - Mouse Mischief			
	Internetas			
	Kompiuterinis žodynas			

	Adobe Acrobat Reader			
	Nero Burning Rom			
Stebėtojas				
Data				

ANKETA

GERBIAMAS PEDAGOGĖ,

Esu Jurgita Krasnickaitė, studijuojanti Šiaulių universiteto, švietimo kokybės vadybos magistratūros studentė, atliekanti tyrimą tema: „**Informacinių komunikacinių technologijų taikymo galimybės gerinant mokinių anglų kalbos mokymo(si) kokybę pradiniam ugdyme**“.

Maloniai prašome Jūsų dalyvauti tyrime ir užpildyti šią anketą. Norėtume sužinoti Jūsų požiūrį ir nuostatas į IKT taikymą bei IKT kompetencijos ypatumus organizuojamose užsienio kalbos pradinio ugdymo pamokose. Garantuojame atsakymų konfidencialumą, duomenys ataskaitoje bus pateikti tik apibendrinti. Prašome pažymėti Jūsų nuomonę labiausiai atitinkantį variantą (pažymėkite: arba) arba įrašykite savo atsakymą.

Kilus neaiškumams galite kreiptis žemiau nurodytu elektroniniu paštu ar skambinti telefonu.

Dėkoju už bendradarbiavimą ir atvirumą.

1. Ar girdėjote apie LR švietimo ir mokslo ministro 2007m. patvirtintus reikalavimus mokytojų kompiuterinio raštingumo programoms?

- Taip
- Ne
- Nesu tikras

2. Ar turite galimybę naudotis IKT priemonėmis anglų kalbos pamokose?

- Taip
- Ne
- Iš dalies

3. Ugdymo aplinka, kurioje galite naudotis IKT priemonėmis:

- Ugdomojoje klasėje, kurioje yra mokyklos įranga
- Ugdomojoje klasėje, bet nešiojuosi savo įrangą (kompiuterį)
- Informatikos kabinete
- Mokytojų kambaryje
- Kita (įrašyti)

4. Kaip dažnai Jūs taikote IKT anglų kalbos pamokose?

- Kiekviena pamoką
- 1 kartą per savaitę
- 2 kartus per mėnesį
- 1 kartą per du mėnesius
- Kita

5. Kieno iniciatyva pradėjote naudotis IKT priemonėmis anglų kalbos pamokose?

- Savo
- Mokyklos administracijos
- Mokinių

- Kolegų pavyzdžiu

6. Kokias technologines priemones naudojate anglų kalbos pamokose?

IKT	Labai dažnai	Dažnai	Retai	Nenaudoju	Nenaudoju, bet norėčiau išbandyti
Internetas	☐	☐	☐	☐	☐
Kompiuteris	☐	☐	☐	☐	☐
Video aparatūra	☐	☐	☐	☐	☐
Fotoaparatas	☐	☐	☐	☐	☐
Filmavimo kamera	☐	☐	☐	☐	☐
Interaktyvi lenta	☐	☐	☐	☐	☐
Ausinės su mikrofonu	☐	☐	☐	☐	☐
Planšetė	☐	☐	☐	☐	☐
Magnetofonas	☐	☐	☐	☐	☐
Multimedia projektorius	☐	☐	☐	☐	☐
Kita (įrašyti)	☐	☐	☐	☐	☐

7. Nurodykite kokias 5 technologines priemones dažniausiai naudojate ruošiantis anglų kalbos pamokų veiklai? (galite remtis 6 klausime nurodytomis technologinėmis priemonėmis)

-
-
-
-
-

8. Ar turite galimybių gilinti, tobulinti savo žinias IKT taikymo srityje?

- Taip
- Ne
- Nepakankamai

9. Įvertinkite savo dabartinį IKT taikymo kompetencijų lygį.

- Labai geras
- Geras
- Vidutinis
- Nepakankamas
- Žemas

10. Įvertinkite savo turimas arba trūkstamas IKT taikymo kompetencijas.

Kompetencijos	Puiki	Silpna	Norėčiau patobulinti
Kūrybiškai panaudoti IKT ugdymo procese	☐	☐	☐
Tikslingai naudoti IKT priemones ugdymo procese	☐	☐	☐
Planuoti IKT panaudojimo veiklą	☐	☐	☐
Organizuoti IKT išteklių valdymą ugdymo procese	☐	☐	☐
Kita (nurodykite)	☐	☐	☐

11. Pamokoje naudojate:

Veiklos	Labai dažnai	Dažnai	Retai	Nenaudoju	Nenaudoju, bet norėčiau išbandyti
Kompiuterį rodyti skaidrėms	☐	☐	☐	☐	☐
Kompiuterį rodyti mokomiesiems filmukams	☐	☐	☐	☐	☐
Kompiuterį rodyti mokomosioms dainelėms su judesiais	☐	☐	☐	☐	☐
Kompiuterį rodyti vaizdo pamokoms	☐	☐	☐	☐	☐
Kompiuterį atliktiems projektams, kūrybinėms užduotims	☐	☐	☐	☐	☐
Kompiuterį(-ius), kai mokiniai atlieka užduotis mokomojoje programoje	☐	☐	☐	☐	☐
Kompiuterių klasę, kai mokiniai atlieka užduotis individualiai	☐	☐	☐	☐	☐
Kompiuterių klasę, kai mokiniai dirba virtualioje aplinkoje	☐	☐	☐	☐	☐
Pateikiu medžiagą internete, kurią mokiniai įsisavina	☐	☐	☐	☐	☐

12. Kaip pritariate šiems teiginiams? Pažymėkite kiekvieno jų svarbą:

	Labai pritariu	Pritariu	Beveik pritariu	Nepritariu
Mokytojui labai svarbu	☐	☐	☐	☐

kūrybiškai individualizuoti užsienio kalbos ugdymo turinį				
Mokytojui labai svarbu mokėti tikslingai naudoti IKT priemones ugdymo procese	☐	☐	☐	☐
Mokytojui labai svarbu sistemingai, pagrįstai taikyti mokymo ir mokymosi metodus	☐	☐	☐	☐
Mokytojui labai svarbu mokėti planuoti IKT panaudojimo veiklą pamokoje	☐	☐	☐	☐
Mokytojui labai svarbu organizuoti technologinių išteklių valdymą ugdymo procese	☐	☐	☐	☐
Mokytojui labai svarbu vertinti ir reflektuoti IKT panaudojimą	☐	☐	☐	☐
Jūsų kompiuterinio raštingumo pakanka darbui mokykloje	☐	☐	☐	☐
Jūsų turimų žinių apie IKT taikymą mokymo(-si) procese pakanka darbui mokykloje	☐	☐	☐	☐
Jūs sistemingai ir pagrįstai taikote mokymo ir mokymosi metodus	☐	☐	☐	☐
Jūs mokate planuoti IKT panaudojimo veiklą pamokoje	☐	☐	☐	☐
Jūs kūrybiškai individualizuojate užsienio kalbos turinį	☐	☐	☐	☐
Jūs mokate tikslingai panaudoti IKT priemones ugdymo procese	☐	☐	☐	☐
Jūs mokate organizuoti technologinių išteklių valdymą ugdymo procese	☐	☐	☐	☐
Jūs mokate vertinti ir reflektuoti IKT panaudojimą	☐	☐	☐	☐

13. Kuriuos įrankius, programas ir priemones taikote ugdymo procese?

IKT	Labai dažnai	Dažnai	Retai	Nenaudoju	Nenaudoju, bet norėčiau išbandyti
Microsoft Office programos (Word, Excel, PowerPoint, Publisher ir kt.)	☐	☐	☐	☐	☐
Elektroninis dienynas	☐	☐	☐	☐	☐
Elektroninis paštas	☐	☐	☐	☐	☐

2 saityno technologijos (Wiki, Google ir kt.)	☐	☐	☐	☐	☐
Kita (įrašyti)	☐	☐	☐	☐	☐

14. Kokias internetines svetaines naudojate ugdymo procese? (jei nors vienas tinkamas, pažymėkite atsakymą X arba V, arba įrašykite savo naudojamas internetines svetaines)

- www.vaizdopamokos.lt
- www.starfall.com
- www.teachya.com
- Kita (įrašyti)

15. Jūsų nuomone, IKT priemonės anglų kalbos pamokose mokiniams padeda:

	Labai pritariu	Pritariu	Beveik pritariu	Nepritariu
Naujų žodžių mokymuisi	☐	☐	☐	☐
Išminktų žodžių pakartojimui ir įtvirtinimui	☐	☐	☐	☐
Naujos gramatikos pristatymui	☐	☐	☐	☐
Gramatikos kartojimui ir įtvirtinimui	☐	☐	☐	☐
Komunikacinių gebėjimų lavinimui	☐	☐	☐	☐
Klausymo įgūdžių lavinimui	☐	☐	☐	☐

16. Kaip manote, kaip galima nusakyti, kas Jūsų nuomone yra anglų kalbos mokymo(si) pradiniam ugdyme kokybė?

.....

.....

.....

17. Jūsų nuomone, naudojant IKT galima pagerinti anglų kalbos mokymo(si) pradiniam ugdyme kokybę:

- Taip, visada
- Iš dalies
- Nepadeda pagerinti

18. Mokytojo, anglų kalbos mokymo(si) pradžiamame ugdyme, veiklos kokybė, kai ji

	Labai pritariu	Pritariu	Beveik pritariu	Nepritariu
Ugdomąjį turi pateikia kuo įvairesnį ir pritaiko kiekvienai klasei reikiama mokymo metodiką	☐	☐	☐	☐
Žino vaikų poreikius ir individualias galias	☐	☐	☐	☐
Stebi ir kaupia informaciją apie kiekvieną mokinį	☐	☐	☐	☐
Nuolat vertina mokinių mokymo(si) pasiekimus	☐	☐	☐	☐
Nuolat vertina mokinių mokymo(si) pažangą	☐	☐	☐	☐
Skatina pačių mokinių įsivertinimą	☐	☐	☐	☐
Naudoja įvairius mokymo būdus ir metodus	☐	☐	☐	☐
Patenkina mokinių poreikius ir lūkesčius	☐	☐	☐	☐
Kelia mokinių mokymo(si) motyvaciją	☐	☐	☐	☐

19. Dažniausiai taikomi metodai, būdai Jūsų anglų kalbos pradžiamame ugdymo (sureitinguokite pagal taikymo dažnumą: dažniausiai – 1, rečiausiai – 5)

- žaidimai
- dainelės su žaidybiniais elementais
- video
- dialogai
- kūrybinės užduotys

20. Anglų kalbos mokymo(si) pradžiamame ugdyme veiklos kokybei būdingi bruožai:

	Labai svarbu	Svarbu	Nėra svarbu	Nežinau
Ugdomojo proceso planavimas	☐	☐	☐	☐
Numatyto tikslo įgyvendinimas	☐	☐	☐	☐
Ugdomosios veiklos nuoseklumas ir tikslingumas	☐	☐	☐	☐
Ugdomosios veiklos vertinimas	☐	☐	☐	☐
Nuolatinis ugdomosios veiklos tobulinimas, gerinimas	☐	☐	☐	☐

21. Jūsų nuomone, anglų kalbos pradiniame ugdyme mokymosi kokybei įtakos turi:

	Labai pritariu	Pritariu	Beveik pritariu	Nepritariu
Tėvų išsilavinimas	☐	☐	☐	☐
Kalbinė situacija šeimoje	☐	☐	☐	☐
Turimi edukaciniai ištekliai	☐	☐	☐	☐
Mokinio protiniai gabumai	☐	☐	☐	☐
Mokinio gabumai kalbai	☐	☐	☐	☐
Mokinio asmenybės bruožai	☐	☐	☐	☐
Mokinio motyvacija	☐	☐	☐	☐
Mokinio įsitikinimai	☐	☐	☐	☐
Mokinio amžius	☐	☐	☐	☐

MALONIAI KVIEČIAME ATSAKYTI KELETAS KLAUSIMŲ APIE SAVE:

22. Jūsų amžius:

- 20 – 25 metai
- 26 – 35 metai
- 36 – 45 metai
- 46 – 55 metai
- 56 m. ir daugiau

23. Pedagoginio darbo stažas:

- 0 – 4 metai
- 5 – 10 metų (-ų)
- 11 – 15 metų
- 16 – 20 metų
- 21 metai ir daugiau

24. Jūsų kvalifikacinė kategorija:

- Mokytojas
- Vyresnysis mokytojas
- Mokytojas metodininkas
- Mokytojas ekspertas

25. Jūs dirbate:

- Miesto mokykloje
- Miestelio mokykloje
- Kaimo mokykloje

AČIŪ UŽ SKIRTĄ LAIKĄ IR ATSAKYMUS!

